

Κ Α Μ Μ Α

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ

ΠΡΟΣΩΠΑ

Συνόριξ, βρέννος τῶν Γαλατῶν
Λουέριος, βάρδος
Βίνδαξ, νέος ἀρχηγός
Ἀριόδυστος, ἀρχιδρυτῆς
Φρόνιχος, Ἕλλην στρατηγός αἰχμάλωτος
Τορμάννος, ὑπασπιστής τοῦ Συνόριγος
Ρόθμαρις, ἀκόλουθος τοῦ Βίνδακος
Νάρδων, ἀξιωματικός
Κορυφαῖος τοῦ Βάρδων
Κορυφαῖος τῶν Δρυιδῶν
Κορυφαῖος τῶν Οὐάτεων

Κάμμα, θυγάτηρ τοῦ Λουερίου

Μόϊνα τροφὸς τῆς Κάμματος

Κορυφαία τῶν Ἱερειῶν

Δρυῖδαι, Ἱέρειαι,
Βάρδοι, Οὐάταις, Ἀξιωματικοί,
Ὅπλιται, Λαὸς

*Ἡ σκητὴ ὑπόκειται ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Γαλατίας
ἐν ἔτει 215 π. Χ.*

θεωρεῖται χειρόγραφον διὰ τὴν ἀπὸ σκητῆς διδαχὴν.

Τόμος Θ' 3 - Μαρτίου 1885

11

Κ Α Μ Μ Α

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος τούτου ἀναγράφει ὁ ΠΑΟΥΤΑΡΧΟΣ ἐν τῷ περὶ ἀρετῆς γυναικῶν κεφαλαίῳ τῶν *ΗΘΙΚΩΝ* αὐτοῦ.

Ἦσαν ἐν Γαλατίᾳ δυνατώτατοι τῶν τετραρχῶν, καὶ τι καὶ κατὰ γένος προσήκοντες ἀλλήλοις, Σινάτος τε καὶ Συνόριξ. Ὡν ὁ Σινάτος γυναικὰ παρθένον ἔσχε, Κάμμιν ὄνομα, περίβλεπτον μὲν ἰδέξ σώματος καὶ ὄρα, θαυμαζομένην δὲ μᾶλλον δι' ἀρετὴν. Οὐ γὰρ μόνον σώφρων καὶ φίλανδρος, ἀλλὰ καὶ συνετὴ καὶ μεγαλόφρων, καὶ ποθεινὴ τοῖς δηλοῦσι ἦν διαφερόντως ὑπ' εὐμενείας καὶ χρηστότητος· ἐπιφανεστέρην δ' αὐτὴν ἔποιε καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἰέρειαν εἶναι, ἣν μάλιστα Γαλάται σέβουσι, περὶ τε πομπῆς αἰεὶ καὶ θυσίας κεκοσμημένην ὁρᾶσθαι μεγαλοπρεπῶς. Ἐρασεθεὶς οὖν αὐτῆς ὁ Συνόριξ, καὶ μήτε πείσαι, μήτε βιάζεσθαι, ζῶντος τοῦ ἀνδρός, δυνατὸς ὢν, ἔργον εἰργάσατο δεινόν. Ἀπέκτεινε γὰρ δόλῳ τὸν Σινάτον, καὶ χρόνον οὐ πολλὸν διαλιπὼν, ἐμῆτο τὴν Κάμμιν ἐν τῷ ἱερῷ ποιουμένην διατριβᾶς, καὶ φέρουσαν οὐκ οἰκτρῶς καὶ ταπεινῶς, ἀλλὰ θυμῷ νοῦν ἔχοντι καὶ καρδὸν περιμένοντι, τὴν τοῦ Συνόριγος παρανομίαν. Ὁ δὲ λιπαρῆς ἦν περὶ τὰς δεήσεις, καὶ λόγων ἐδόκει μὴ παντάπασιν ἀπορεῖν εὐπρέπειαν ἔχόντων, ὡς τὰ μὲν ἄλλα Σινάτου βελτίονα παρεσχηκώς ἑαυτὸν, ἀνελὼν δ' ἐκεῖνον ἔρωτι τῆς Κάμμιας, μὴ δι' ἑτέρην τινα πονηρίαν. Ἦσαν οὖν τὸ πρῶτον ἀρνήσεις οὐκ ἄγαν ἀπηγεῖς τῆς γυναικός, εἶτα κατὰ μικρὸν ἐδόκει μαλάσσεσθαι· καὶ γὰρ οἰκετοὶ καὶ φίλοι προσέκειντο θεραπείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Συνόριγος μέγιστον δυναμένου, πείθοντες αὐτὴν καὶ καταδιαζόμενοι, τέλος δὲ συνεχώρει, καὶ μετεπέμπετο πρὸς ἑαυτὴν ἐκεῖνον, ὡς παρὰ τῆ θεῶ τῆς συναιδέσεως καὶ καταπιστώσεως γενησομένης. Ἐλθόντα δὲ δεξαμένη φιλοφρόνως, καὶ προσαγαγούσα τῷ βωμῷ, κατέσπεισεν ἐκ φιάλης, καὶ τὸ μὲν ἐξέπιεν αὐτῆ, τὸ δ' ἐκεῖνον ἐκέλευσεν· (ἦν δὲ πεφαρμαγμένον μελίκρατον) ὡς δ' εἶδε πεπωκότα, λαμπρὸν ἀνωλόλυξε, καὶ τὴν θεὸν προσκυνήσασα: «Μαρτύρομαι σε, εἶπεν, ὦ πολυτίμητε δαίμον, ὅτι ταύτης ἕνεκα τῆς ἡμέρας ἐπέζησα τῷ Σινάτου φόνῳ, χρόνον τοσοῦτον οὐδὲν ἀπολαβούσα τοῦ βίου χρηστόν, ἀλλὰ τὴν ἐλπιδά τῆς δίκης, ἣν ἔχουσα καταβαίνω πρὸς τὸν ἐμὸν ἄνδρα· σοὶ δέ, ὦ πάντων ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τάφον ἀντι θαλάμου καὶ γάμου παρασκευάζετῳσαν οἱ προσήκοντες». Ταῦτα δ' ἀκούσας ὁ Γαλάτης, καὶ τοῦ φαρμάκου δρώντος· ἤδη καὶ διακινουόντος τὸ σῶμα συναισθανόμενος, ἐπέθη μὲν ὀχλήματος, ὡς σάλψ καὶ τινα γμῶ χρησόμενος, ἐξέστη δὲ παραρηχῆμα, καὶ μεταδύς εἰς φορεῖον, ἐσπέρας ἀπέθανεν. Ἡ δὲ Κάμμια διενεγκούσα τὴν νύκτα, καὶ πυθομένη, τέλος ἔχειν ἐκεῖνον, εὐθύμως καὶ ἰλαρῶς κατέστρεψεν.

Ἄνδρον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Λουερίου Ἐν τῷ βᾶθει φαίνονται τὰ ὄρη τῆς Βιθυνίας καὶ πέραν τοῦ ἀνδρῶου ἐκτείνεται πυκνὸν δάσος Ἀριστερᾶ εὐρὺ ἀνοιγμα πρὸς τὸν οἶκον φέρον. Δεξιᾶ βράχος ἀπότομος Σειρὰ λίθων ἀνωμάλως τεθειμένων ὀρίζει τὴν ἄκραν τοῦ ἀνδρῶου· καὶ ὅπισθεν μὲν τούτου διάδρομος, ἑκατὰ δὲ τὸ μέσον τοῦ τοίχου τούτου δύο κίονες ἄνισοι σχηματίζοντες τὴν εἰσοδον. Ἀριστερᾶ ἐπὶ τῆς πρώτης θέσεως ἀνάκλιτρον, τράπεζα καὶ σίμφοδες, δεξιᾶ παρὰ τὸν βράχον θρανία.

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΛΟΥΕΡΙΟΣ, ΒΙΝΔΑΞ, ΡΟΘΜΑΡΙΣ

Ἀιρομένης τῆς αὐλαίας φαίνεται ὁ Λουερίου· παρὰ τὸ ἀνοιγμα τοῦ οἴκου παρατηρῶν μετὰ προσόχης πρὸς τὰ δεξιὰ ἔξω τοῦ διαδρόμου. Φέρει τὴν χεῖρα παρὰ τὰς ὄψεις, ὡς ὁ θέλων ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ὄρασιν ἀπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται ὁ Βίνδαξ ὑπὸ τοῦ Ροθμάριδος ἀκολουθούμενος

Λουερίος

Ἄνδρεε Βίνδαξ, πῶς προσέρχῃσαι; εἰπέ.

Βίνδαξ ἰστάμενος πρὸ τῆς εἰσοδου

Ἐνίκησα τοὺς Φυῖγας καὶ ἐτρόπῳσα τὸν βασιλεῖα τῆς Περγᾶμου Ἄτταλον.

Λουερίος τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα

Λοιπὸν ὡς εὖ παρέστης, νέε νικητὰ!

Ρόθμαρις

Τὴν γηραιάν σου λύραν, βάρδε, ἔρμοσον καὶ ψάλε θυμὸν τῷ γενναίῳ μαχητῇ, δι' οὗ τὴν νίκην οἱ Γαλάται ἤσαντο πρὸς τριπλασίους πολεμήσαντες ἔχθροῦς.

Λουερίος

Ἦ φίλον τέκνον τοῦ θανάτου φίλου μου, ὑπερηφάνως σὲ ἐναγκαλιζομαι ἐπανουρῖσκον τὸν πατέρα σου ἐν σοί. Προσόμοιος ἐκεῖνφ ἀναδείκνυσαι καὶ μετὰ δύο νίκας, δύο τρόπαια τὴν τετραρχίαν τοῦ γενναίου σου πατρὸς εἰς σὲ οἱ Τρόκοι πάντες θ' ἀναθέσωσι.

Ρόθμαρις

Δὲν ἔχει μόνον τὴν ἀλκὴν τοῦ Θόρμαντος, ἀλλὰ καὶ τοῦ Σινάτου ἔχει τὴν ὀρμήν.

Βίνδαξ

Ἦν ἀτυχῆ Σινάτον ἐπανείδομεν παρὰ τὴν ἄκραν τῆς μεγάλης ἀγυιάς καὶ ἐν δακρύοις τὸν ἐνηγκαλισθημεν. Ὡ, πῶς ἡ Ὀλίψις ἔτρεξεν ἐν ἀκαρεῖ τὸν γαῖρον ἄνδρα, ὅστις εἶν' ὁ ἄριστος τῶν Τεκτοσάγων καὶ τῶν ἄλλων Γαλατῶν.

Λουερίος

Ἦ ἀναξάνης παρελθόντα τραύματα.

Βίνδαξ

Ἄλλ' εἶνε, γέρον, ἀνεπούλωτοι πληγαί.

Λουερίος

Ὁ χρόνος φεύγων θεραπείει ἅπαντα.

Βίνδαξ

Ἦ οὐ εἶνε ὁ Σινάτος, ὃν ἐγίνωσκον πρὶν ἢ ἀπέλθω εἰς τὰς χώρας τῶν ἐχθρῶν; ὁ μεγαλόφρων ἦρος τί ἐγένετο; Ἰπὸ τὸ βάρος ἔκυψε τῆς συμφορᾶς καὶ ὁ τετράρχης οὗτος ὅστις ἄλλοτε τῆς χώρας πάσης ἦτο καύχημα σεμνὸν ἐξουθενίσθη ὑπ' ἀθλήου ἀρχοντος.

Λουερίος

Σῶπα, Βίνδαξ, τὸν τετράρχην λουδορεῖς.

Βίνδαξ

Ἰδοὺ τὸ ἔργον τοῦ αἰσχροῦ Συνόριγος, εἰς ὃν ἡ χώρα πάσα κατεπίστευσε τὸν κατὰ τοῦ Προσίου μέγαν πόλεμον. Ὅκτω παρῆλθον ὅμως μῆνες ἔκτοτε καὶ δὲν ἐφάνη ἐν Ἀγαύρα νικητῆς. Τίς οἶδε τί ὑπέστη, τίνα ὄλεθρον καὶ ποῦ δῶκει τούτου ὁ Βιθυνικός. Ἄ, ἓνα μόνον πόθον ἔχω σήμερον τὴν ἡττάν του νὰ μάθω...

Λουέριος

Σίγα, πρὸς θεῶν!
 Πῶς ταῦτα λέγων δὲν σκοπεῖς βαθύτερον;
 πῶς, νεανίσκε, τὴν πατρίδα παρορᾷς;
 Ἄλλὰ γινώσκεις τί προύρισταί ἡμῖν
 ἂν ὁ Προυσίας θύσῃ ἐπινίκια,
 τίς ἐκ τῆς ἤττης θὰ προέλθῃ ὄλεθρος
 καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ἧς δεσπόζομεν;

Βίνδαξ

Ἐνόσφ ὁ Σινάτος ζῆ ἀτρόμητος
 οὐδένα φόβον διατρέχει ἡ πατρίς,
 διότι καὶ τὴν ἤτταν τοῦ Συνόριος
 ἂν ἐπακολουθήσῃ κάθοδος ἐχθρῶν
 ἀρκεῖ νὰ δράμῃ ὁ Σινάτος πάνοπλος
 καὶ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν πολέμιον
 διὰ νὰ τρέψῃ τούτον εἰς αἰσχρὰν φυγὴν.
 Ἐκεῖνος ὅμως ὅστις ἐθυσίασε
 τοὺς ἐπιλέκτους ἄνδρας τῶν στρατῶν ἡμῶν
 δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἔργον ὅμοιον.

Λουέριος

Ἦ, ἀφες ταῦτα, μὴ ὀμίλει ἄκριτα.

Βίνδαξ

Αἴ, θὰ ἀνέλθω καὶ ἐγὼ εἰς δύναμιν
 ἐν ἴσῃ μοίρα πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς
 διὰ νὰ τιμωρήσω τὸν Συνόριγα.

Λουέριος

Τί λέγεις, Βίνδαξ, οὐ τοιαῦτα δυσφημαῖς;
 εἰς ρῆξις ἐμφολίου προαλείφουσαι
 ὁπότε μέγα κινδυνεύει ἡ πατρίς;
 Δὲν θέλω, τέκνον, νὰ σ' ἀκούω βλάσφημον.
 Ἄν ὁ Συνόριε διημάρτησε ποτὲ
 καὶ τὸν Σινάτον δυστυχῶς ἠδίκησεν,
 ἀλλ' ὅμως εἶνε πολεμῆτωρ κρατερός
 γενναῖος τὴν καρδίαν καὶ τὸ φρόνημα.

Βίνδαξ

Ἄνῃρ γενναῖος, ὅπως λέγεις, βάρδε, σύ,
 δὲν ὑποκλῆπτει ἄλλοτριαν εὐκαιρίαν,
 δὲν ἀτιμᾶζει τὴν πατρίδα του αἰσχυρῶς,
 διότι ἄλλος κατὰ τύχην πρόκειται
 νὰ ἀρῇ νίκας καὶ νὰ στῆσῃ τρόπαια·
 καὶ ὅταν βλέπω τὸν Σινάτον πάσχοντα
 ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ προδότου ἀγωγῆς
 τὸ αἷμα περισφιγγεὶ τὴν καρδίαν μου
 καὶ ἀνοσίους μενεαίνω λογισμούς.

Λουέριος

Γινώσκω, τέκνον, ποῖον μῖσος στυγερὸν
 ἐλαύνει τὴν καρδίαν τοῦ Συνόριος
 κατὰ τοῦ μεγατίμου καὶ κλεινοῦ ἀνδρός·
 εἰς οὗ τὴν δόξαν ὑπεισήλην ἔναγχος
 ἀλλὰ τυφλώτω ἑκουσίως μάλιστα

πρὸς τὸ συμφέρον ἀποβλέπων πάντοτε
 τῆς χώρας ταύτης, ἧς ἐσμὲν οἱ κητόρες.
 καὶ ὅταν οὕτω πράττω πρὸ πολλοῦ ἐγὼ
 δὲν δίδω ἄλλω, Βίνδαξ, τὸ δικαίωμα
 νὰ συνδαυλίξῃ ἔχθημα φυλετικόν.
 Ἐγὼ παρ' ἄλλον πάντα συναισθάνομαι
 τὴν θλίψιν τοῦ Σινάτου ἀτυχῆσαντος,
 διότι εἶνε τῆς καλῆς μου θυγατρὸς
 ὁ μόνος ἔρωσ καὶ ὁ φίλος σύζυγος.

Βίνδαξ

Πῶς εἶπας, γέρον βάρδε, μὴ παρήκουσα;
 ἡ Κάμμα εἶνε τοῦ Σινάτου ἡ γυνή;

Λουέριος

Πρὸ δεμητίας μόλις τὴν ὑπάνδρευσα.

Βίνδαξ χαίρων

Ἦ πόσης, πόσης μὲ ἐνέπλησας χαρᾶς.
 Ἡ ἀγλαῶπις Κάμμα, ἦν ἠγάπησα
 ὡς ἀδελφῆν ἐκ παίδων ἔγεινε γυνή
 τοῦ μόνου φίλου, ὃν φιλῶ ἀδελφικῶς;
 Ἄ, πόσον χαίρω ἔνοσις, Λουέριε;
 Ἴπου εἶνε; νὰ τὴν ἴδω.

Λουέριος

Ἄγωμεν, ἐλθέ.

ΣΚΗΝΗ Β'

Οἱ ἀνωτέρω, ΚΑΜΜΑ εἰσερχομένη περιλῦπος

Βίνδαξ

Ἦ Κάμμα, χαῖρς.
 Κάμμα μειδιῶσα μελαγχολικῶς
 Χαῖρς, Βίνδαξ φίλτατε.

Βίνδαξ κρατῶν τὴν Κάμμαν

Καὶ ἄλλοτ' ἐπανῆλθον νικητῆς ἐγὼ
 ἀλλὰ δὲν εὗρον ὡς εὗρισκα σήμερον
 τὴν εὐφροσύνην ἀναμένουσαν ἐδῶ,
 ἵνα μοὶ ἀναγγεῖλῃ ὅτι ἔγεινες
 τοῦ ἀγαθοῦ Σινάτου σύζυγος καλή.

(Τῷ Λουερίῳ)

Δὲν θέλω ὕμνος, βάρδε, οὐδὲ ἄσματα,
 μὴ ἄρμους τὴν λύραν ἔνεκεν ἐμοῦ·
 ἡ εὐτυχία τῶν καλλίστων φίλων μου
 καὶ ὕμνος εἶνε καὶ βραβεῖον μοὶ ἀρκεῖ.

Κάμμα μετὰ βαθύου στεναγμοῦ

Ἦ εὐτυχία! μὴ παρῆλθεν ἄρα γε;

Βίνδαξ

Τί λέγεις, Κάμμα; πῶς στεναάζεις; κλαίεις οὐ;

Κάμμα δακρύουσα

Ἴπου εἶνε ὁ Σινάτος; πῶς δὲν ἔρχεται;

Λουέριος

Τί ἔχεις; πάσχεις;

Βίνδαξ

Διατὶ ἀνησυχεῖς;

Κάμμα μετὰ θλίψεως

Ἦ, εἶπατέ μοι ὅτι δὲν ἀπέθανε.

Λουέριος

Νὰ ἀποθάνῃς τί, ὦ κόρη, σὲ πλανᾷ;

Κάμμα

Ἄ, πάτερ, πάτερ, ποῖον εἶδον ὄνειρον,
 τὸ βλέπω ἔτι κ' ἡ ψυχὴ μου φρικτῆ.

Βίνδαξ

Κ' ἐπὶ ποσοῦτον τῶναρ σὲ ἐτάραξεν;

Κάμμα

Ἐν μέσῳ δάσους ἐπλανώμην πάμμορος
 διὰ μυρίων σκοτιαίων ἀτραπῶν,
 γυμνή, ριγῶσα, μόνη, ἀνυπόδητος,
 ἀνὰ πᾶν βῆμα πρὸς τοὺς λίθους πταίουσα
 τοὺς πόδας ἡμαγμένη ἐκ τῶν ἀκανθῶν
 ἐχῶרון πρὸς τὰ πρόσω ἀκατάβλητος
 δικωκομένη κατὰ σκέλος ἀπαυστι
 ὑπὸ βονάσου βρυχωμένου ἔκπαυλα.
 Φρικῶδεις ὄφεις, μυριάδες ἐχιδῶν
 τὸ βορβορῶδες ἔδαφος ἐχάρασσον
 καὶ ἄφ' ἐκάστου δένδρου ἀπεστάλαξε
 παμμέλαν αἶμα ὡς ὁ Ἄδης κελαϊνόν·
 ὁπότε ἔξαίφης ὁ δρυμὸς ἀνοίγεται
 κατὰ τὸ μέσον ὡς ἐξάθηρα φωταυγῆς
 καὶ βλέπω μέγα πρὸ ἐμοῦ ἱκρίωμα
 τὸ θῦμα μόνον ἀναμένον ἐπ' αὐτοῦ.
 Ἀνθρώπων πλήθος ὡς ἀγέλη σύμπυκνον
 περιεκύκλου τὸ φρικτὸν ἱκρίωμα
 καὶ ἀνεθόα μετ' ἀγρίας ὠρυγῆς
 τοὺς μοχθηροὺς προδότας καταρώμενον.
 Ἐνῷ προβαίνω φεύγουσα περιδεῖς
 ὁ ἦχος τῶν σαλπύγγων ὁ διάτορος
 ἀνὰ τὸ δάσος καὶ τὰ ὄρη ἀντηχεῖ
 ὀξὺς τὸν φθόγγον ἐμποίων φρικίαςιν·
 καὶ τότε βλέπω τὸν Σινάτον μου ἐκεῖ
 πρὸς τὸ ἱκρίον βαίνοντα κατάδικον·
 τὸν βλέπω ἐν τῷ μέσῳ ὑψηλῆς πυρᾶς
 ὠχρὸν, πεπληρωμένον, ἀποθησκόοντα.
 Τὸ πλήθος ἀνεθόα ὠρυόμενον,
 αἰ σάλπιγγες ἀντήχουν φοβερώτερον
 καὶ ὁ Συνόριε ὑπεδαύλιζε τὸ πῦρ!

Λουέριος

Μὴ θλίβου, Κάμμα, ἦτο μόνον ὄνειρον
 καὶ διελύθη ὡς ἠγέρθης, κόρη μου.

Κάμμα

Ναί, ὄναρ ἦτο, πλὴν τὸ βλέπω πρὸ ἐμοῦ
 καὶ μὲ διώκει ἔτι τὴν δυσάμμορον!

Βίνδαξ

Ὁ σύζυγός σου, Κάμμα...

Κάμμα

Βίνδαξ, λέγε, ζῆ;

Βίνδαξ

Τὸν εἶδον πρὸ ὄλιγου.

Κάμμα

Ποῦ εὗρίσκειται;

Λουέριος

Ὅποιος φόβος σὲ κατέχει ἄλογος;

Κάμμα

Δὲν εἶνε, πάτερ, ἄλογος ὁ φόβος μου;
 δεινὸν κακόν, φρικῶδες θὰ συμβῆ αὐτῷ·
 δὲν ἀπατώμαι, ὦ, τὸ προαισθάνομαι!
 Σὺ, φίλε Βίνδαξ, ἀναχέτησον αὐτὸν
 νὰ ἔλθῃ, νὰ τὸν ἴδω, σπεύσον τάχιστα.
 (Ὁ Βίνδαξ καὶ ὁ Ρόθμαρις ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Γ'

ΛΟΥΕΡΙΟΣ, ΚΑΜΜΑ

Λουέριος

Καλὴ μου κόρη, πόσον σὲ ἐφόβησεν
 ἡ στιγμιὰτα τοῦ ὄνειρου αἰσθησίς;
 ἀλλὰ παρῆλθε πλέον, μὴ μελαγχολᾷς.
 Μειδιᾶσον καὶ πάλιν τοῦ Συνόριος,
 ἐντὸς ὄλιγου ὁ Σινάτος ἔρχεται
 παιδρὸς καὶ χαίρων ὡς ἀπῆλθε πρὸ μικροῦ
 νὰ ἐκσκεδάσῃ δι' ἐνὸς φιλήματος
 τὴν περιβάλλουσαν τὸ πνευμά σου ἀχλύν.

Κάμμα

Πῶς μὲ διώκει τὸ φρικῶδες ὄνειρον!
 Ἐνώπιόν μου βλέπω πάλιν τὴν πυρὰν
 καὶ τὴν αὐθάδη ὄψιν τοῦ Συνόριος.
 Πῶς ἄρα εἶδον τούτους; διατὶ αὐτὸς
 νὰ μοὶ ἐμπνεύσῃ τρόμον καὶ φρικίαςιν;
 Δὲν τὸν φοβοῦμαι καὶ τὸ εἶδε πέρυσιν
 ὁπότε ἦλθεν ὡς μνηστῆρ ἐδῶ πρὸς σέ
 Ἄλλ' ὅμως φρίσσω, καὶ ἔαν τὸν ἐβλεπον
 θὰ ἐφοβοῦμαι τώρα, ὦ, θὰ ἔτρεμον.

Λουέριος

Ἄμειλε, κόρη· ὁ Συνόριε πολεμεῖ
 πρὸς τὸν Προυσίαν κατὰ τὰ μεθόρια.
 Ἄλλὰ πρὸς τί φοβεῖσαι τὸν Συνόριγα

οὐ τοῦ Σινάτου ἢ περιδοξος γυνή;
Μὴ οὗτος ἔχει δύναμιν ἐλάσσονα
τοῦ πολεμοῦντος εὐκλειῶς τοῦ Βιθυνοῦς;
Ἐὰν παρηγκωνίσθη ἄπαξ ἢ καὶ δις
δὲν εἶνε μέγας ὅπως ἦτο ἄλλοτε;

Κάμμα

"Ω, μὴ με ἐπιπλήξης, πάτερ ἀγαθέ,
ἀλλὰ φοβοῦμαι τί φοβοῦμαι; ἀγνοῶ.
Ζητῶ ν' ἀντιλήσω ρώμην ἐκ τῶν λόγων σου
νὰ λησμονήσω τῶνάρ, δὲν τὸ κατορθῶ.
Προαίσθημα μ' ἐκτρώγει δυσάπάλλακτον
ἂν δὲν τὸν ἦμα παρ' ἐμοὶ καθήμενον
δὲν θὰ πρᾶνῶ τὴν ἀλογοῦσάν μου ψυχῆν.
Νομίζω, πάτερ, ὅτι τὸν ἀπώλεσα
δὲν δύναμαι ν' ἀνθέσω, πάτερ μου, πονῶ.

Λουέριος

Μὴ κλαίης, Κάμμα, μὴ λυπεῖσαι, σὺνελεθε.

Κάμμα

"Ω, σὺ γινώσκεις ποῦ συγνάξει, ποῦ φοιτᾷ
ὁ τάλας Βίνδαξ, ὅστις ἦλθε σήμερον
δὲν θὰ τὸν εὗρη. εἶν' ἀδύνατον, ποτέ.

Λουέριος

Ἐγὼ νὰ σπεύσω εἰς ἀνεύρεσιν αὐτοῦ.

Κάμμα

"Ω, σπεύσον, πάτερ, ἂν τὴν Κάμμαν ἀγαπᾷς.
(Ὁ Λουέριος ἐξέρχεται δραμαίως)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΚΑΜΜΑ

Ἄ, τώρα ἢ ψυχὴ μου καθησύχασε.
θὰ τὸν ἀνεύρη ὁ καλὸς μου ὁ πατήρ
καὶ θὰ τὸν ἐπανάιδω τὸν Σινάτον μου!
Φρικώδεις ὄπτασιαι, ἀφανίσθητε
μετὰ τῆς λύπης, ἣν ὠπέστην ἐξ ὁμῶν.
Θανάτου δέος, ἔρρε ἀνεπίστροφον
καὶ σὺ, βραδίστη ἀγωνία τῆς ψυχῆς,
περὰ λαβοῦσα εἰς τὸ χάος σβέσθητι.
"Ω, ἄφετέ με ὅπως ἔξω εὐτυχῆς,
μὴ πλέον ἐγὼ δνείρω με ταραζήτε.
τὴν νύκτα ταύτην ἐδοκίμασα δεινῶς
τῆς ἐκφροσύνης τὴν τραχιεὴν βάσανον.
Μακρὰν ἐμοὶ τὸ ἄλλος, ὁ ἀπελπισμὸς
ὁπόταν ἔχω τόσην ὀλιότιητα.
Ἄρκει ν' ἀναπολήσω πάσας τὰς στιγμάς,
ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον εἶδον τὸν Σινάτον μου,
διὰ νὰ σβέσω ἐν τῇ θεαίᾳ χαρμονῇ
καὶ τὴν σκιὰν ἀκόμη πάσης θλίψεως.
Δὲν θέλω νὰ ὀργίσω τὴν Ἀρτέμιδα
καὶ νὰ ἐκφράσω κούφως λέξιν τολμηράν,

ἀλλ' ἀμφιδάλλω ἂν ὑπὸ τὸν ἥλιον
ὑπάρχει ἄλλος ὀλδιώτερος ἡμῶν.
(Ὦνον κλίνουσα)

"Ω, σὺ τοῦ ἔθνους ἢ προστάτις, Ἄρτεμι,
τὸ, ἧτις τόσον τοὺς πιστοὺς ὑπερφιλεῖς,
μὴ ἀφαιρέσης ἀφ' ἡμῶν τὴν εὐνοίαν
δὲ ἧς ἐπαγιώθη ἔρωις πανσθενῆς.
τῶν ἀγαθῶν σου δίδου τὴν θαψίλειαν
ὡς τοῦτο πράττεις μεγαφρόνως ἀπ' ἀρχῆς.
Ἐγὼ εὐγνωμονοῦσα εἰς ἀντάλλαγμα
θὰ σοὶ τελέσω ἑκατόμβας ἱερὰς.

(Ἰφνης ἀκούεται ἀεὶ σαλπύγγων ἤχος· ἡ Κάμμα
μένει πρὸς στιγμὴν ἕνεκα, εἶτα φαίνεται τε-
ταραγμένη καὶ καθόσον αἱ σάλπιγγες ἤχου-
σιν ὁ τρόμος αὐτῆς ἀεθάνει)

Θεοί! τί εἶνε τοῦτο; ἤχος σάλπιγγος;
δὲν ἀπατώμαι τὸν ἀεὶ αὐτὸν εὐκρινῶς,
καὶ πλησιάζει ἀντηχέει διάτορος...
ὡς ὁ φρικτὸς ἐκεῖνος τοῦ ὄνειρου... ναί.

(Ἐγὼ ρομένη)

"Ω, δὲν τολμῶ νὰ ἴδω ἢ ταλαίπωρος
φοβοῦμαι, τρέμω, ἐδειλίασα, ριγῶ,
ἔχλω; τὰ ὄμματά μου ἀμφεκάλυψε
καὶ ὁ Σινάτος μένει πάντοτε μακρὰν.

(Γείνουσα τὸ οὖς)

Ὁ θόρυβος ἐν τούτοις ἐπιτείνεται...
κραυγὰς ἀκούω καὶ χαρὰς ἀλαλαγμόν.

(Βλέπουσα πρὸς τὰ ἔξω)

Στρατὸς προβαίνει ψιλλῶν ἐπινίκια,
στρατὸς γενναίων, ἀπειράριθμος στρατὸς.

(Σκεπτομένη)

Μὴ εἶνε ἄρα ὁ στρατὸς τοῦ Βίνδακος;
Ἄλλ' ὄχι, οὗτος ἦλθε σήμερον πρῶτ.
(Ἀποροῦσα)

Λοιπὸν τίς εἶνε ὁ ἐπικνερχόμενος
ἐν μέσῳ τῆς πομπῆς τῆς θριαμβικῆς
μετὰ τοσαύτης ἀναδοῦς ἐπάρεως;

(Ἐντρομος)

Ὅποια ὀψοψία γίνετ' ἐν ἐμοὶ!
Ἄν εἶνε ὁ Συνόριξ ὁ ἐρχόμενος;
Αὐτὸς ἐκεῖνος; ἀλλὰ εἶνε δυνατόν;
(Προκίπτουσα ἔξω)

"Ω, τίνας εἶνε οὗτοι; δὲν εἶν' ἄγνωστοι.
Ἄναγνωρίζω... Μὴ πλανῶμαι; Ἄ, ἰδοῦ...
οἱ ἐκλεκτοὶ ὀπλίται τοῦ Συνόριγος!

(Ὀπισθοχωροῦσα)

Θεὰ προστάτις, φύλαξόν με εἶν' αὐτό!

(Κ) ὄν ζομένη)

Τί ἔχω ἢ ἀθλία; τί αισθάνομαι;
ὁποῖον με κατέχει πλάνημα ψυχῆς;
ἀνακινήσαν φοβερῶς τὰς φρένας μου;

(Κλαίουσα)

"Ω, τῶνερὸν μου θὰ ἐπαληθεύσῃ, φεὶ!
(Βλέπουσα περὶ αὐτὴν ὡς ἐν παραφροῇ)
Ποῦ εἶμαι; τίς με κράζει; τίς με ὠθησε;
τί αἶμα εἶνε τοῦτο; ποῦ πατῶ ἔδῳ;
Ἰδοῦ τὸ δάσος... βλέπω τὸ ἰκρίωμα...
τὸ πλῆθος συνωθεῖται περὶ τὴν πυρὰν,
αἱ σάλπιγγες ἤχουσι βιαϊότερο,
τὸ σκότος ἐξαπλοῦται κατὰ τὸν δρυμόν,
καὶ τοῦ ἐρέθους ἔχει τὸ δυσόρφαιον
ἢ φρικαλέα τοῦ Συνόριγος μωρῆ

(Ἐν ἀπελπισμῳ)

Ποῦ εἶνε ὁ Σινάτος, ὁ Σινάτος μου...

(Γείνουσα τὸ οὖς)

Βαρὺ ἀκούω βῆμα... ὁ Συνόριξ!... ἄ!
(Πίπτει λιπόθυμος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου)

ΣΚΗΝΗ Ε'

ΚΑΜΜΑ, ΣΥΝΟΡΙΞ, ΤΟΡΜΑΝΝΟΣ, ΝΑΡΒΩΝ

Τορμάννος

Ἰδοῦ τὸ γέρας, ὅπερ σὲ ἀνέμενεν.

Συνόριξ

Ἐγείρου, Κάμμα, ἐπανῆλθον νικητής.

Νάρβων

Τὸν ὕπνον τῆς, ὦ ἄρχον, μὴ ἐκτάρασε.

Συνόριξ

Κοιμάται ἀμερίμως ὕπνον νήδυμον
ἢ θεία κόρη, ἣν ἠγάπησα θερμῶς,
δι' ἣν ὠπέστην ἐπαχθῆ μογήματα
καταφρονήσας καὶ δεινὰ καὶ θάνατον.
Κοιμάται ἀγνοοῦσα ποῖος θράμβος
ἐπέστεψε τὸ ἔργον τοῦ Συνόριγος,
ὅποια φήμη τὰ περὰ ταυόσασα
κατὰ τὰ ἔθνη πέτεται μεγακλεῆς.
Ἄλλ' ὅταν ἀφίπνωσῃ ποῖα ἐκκληξίς
τὴν ἀναμένει ἐν ἀρρήτῳ ἡδονῇ.
Θὰ ἴδῃ τὸν τετράρχην παντοκράτορα
ἐν μέσῳ δόξης, ἣν ἐκτήσατο νικῶν
τὰς νίκας πάσας ἀντικαταλλάσσοντα
πρὸς ἐν καὶ μόνον βλέμμα γλυκυμελίχον.

Τορμάννος

Ἦ εὐτυχία, Κάμμα, σοὶ προσμειδιᾷ.

Συνόριξ

Ἐγκαταλείπω ἅπαντα τὰ λάφυρα
εἰς τοὺς ἀνδρειωτάτους τῶν πολεμιστῶν.
Ἐν τῶν τροπαίων, ἅτινα μ' ἀνήκουσι
τὴν ὄραν ταύτην οὐδ' ἐλάχιστον κρατῶ.
Ἐἰς σέ, ὦ Νάρβων, δίδωμι τὰ δόρατα
ἀεῖς σέ, Τορμάννε, τὰς ἀσπίδας τῶν ἐχθρῶν.
Μετάβητε ἀμφοτέρω ἀγγέλλοντες
εἰς τοὺς συστρατιώτας καὶ εἰς τὸν λαόν,
ὅτι τὴν Κάμμαν μοῖραν ἐκλεξάμενος
θὰ καταστήσω σύζυγόν μου. Ἄγετε.

Νάρβων

Ἦς προσταγὰς σου, ἄρχον, ὀβρυγγεῖλωμεν.
(Ἐξέρχονται ἀμφοτέροι)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

ΣΥΝΟΡΙΞ, ΚΑΜΜΑ λιπόθυμος.

Συνόριξ

"Ω γῆ παμφόρβη καὶ φωτὸς ἀναπτυχαί,
τὸ τέρμα τῶν ἀγώνων τοῦ Συνόριγος
ἢ κόρη αὐτῆ ἐπιστέφει εὐκλειῶς.
Ἐὰν πρὸ ἔτους ἤμην ἔτι ἀλοῆος
ἀλλ' ὁμως τώρα εἶμ' ἐγὼ τῶν Γαλατῶν
ὁ μέγιστος τετράρχης καὶ πολέμαρχος.
Κύγνωμονό σοι, ὦ παρόνομος Ἰλαρά,
διότι δὲν μ' ἐδέχθησ ὡς μνηστῆρά σου
ὁπότε ἦλθον πέρουσι πρὸς σέ αὐτός.
Ἰὸν λόγον ἐνοήσας ἀνεχώρησα
· αἰ εἰς αἰνοῦς πολέμους ρίψας ἐμαυτὸν
ἐπειρασμένη νὰ φανῶ ἐπάξιος
τῆς κόρης τῆς καλλίστης, ἣν ἐκτρέφ' ἡ γῆ.
Ἐγείρου πλέον νὰ με ἴδῃς, Κάμμα μου...
Ἀλλὰ τί βλέπω... μὴ πλανῶμαι... εἶν' ὠχρά...
τί ἔχει πάσχει... πῶς λοιπόν; δὲν ὕπνωτεν;
ἢ χεῖρ τῆς εἶνε παγερά ὡς ἡ χιών.
Ὁ Κάμμα, Κάμμα!... σὲ καλῶ ἐγέρθητι...

Κάμμα ὡς ἀπὸ ληθάργου

Τίς εἶνε;...

(Ἰναπηδῶσα)

Ὁ Συνόριξ; σὺ;

Συνόριξ

Ἐγώ.

Κάμμα ἀπομακρυνομένη

Μακρὰν!

Συνόριξ ἐκκληκτος

Τί λέγεις, Κάμμα;

Κάμμα ἐνοῦσα τὰς χεῖρας ἰδίᾳ

"Ω θεοί, τὸ ὄνειρον!

Συγόριξ μειδιῶν

Τὴν ἐκπληξίν σου φιλοφρόνως συγχωρῶ,
διότι δεν γνωρίζεις πῶς παρίσταμαι
ἐνώπιόν σου μετὰ ροῦν ἐνιαυτοῦ.
Δεν εἶμαι ὁ Συγόριξ, ὃν ἐγίνωσκας
ἀπλοῦν τετράρχην ἄνευ κώδους καὶ τιμῶν·
ὁ ἔρωσι πρὸς τὴν Κάμμαν ἐνδιήλασε
τὸν ἄσημον ὀπλίτην εἰς πολεμιστὴν
καὶ μέγας πλέον, ἄρχων δορυκοίρανος,
ὑπερφάνως μνάται ὡς παρασκωτῆν
τὴν Κάμμαν τὴν ὥραϊαν, ἣν ἐλάτρευσεν.

Κάμμα

Ἐὰν γινώσκης ὃ τι εἶνε πάγκοινον
ληρεῖς βεβαίως ἢ ἐξέστης τῶν φρενῶν.

Συγόριξ

Οὐδὲν γινώσκω.

Κάμμα

Πῶς;

Συγόριξ

Σοὶ τὸ ὀρκίζομαι.

Κάμμα

Σὺ μόνος τότε, ὦ Συγόριξ, ἀγνοεῖς
ὅτι ἀνήκω εἰς τετράρχην ἑνδοξόν.

Συγόριξ ἔκφρων

Τίς πῶς; τί εἶπας; εἶσαι . . . εἶσαι ὑπανδρός;

Κάμμα ὑπερφάνως

Τοῦ ἄρχοντος Σινάτου εἶμαι ἡ γυνή.

Συγόριξ

Πῶς; σὺ; σὺ, Κάμμα; εἶσαι ἄλλου σύζυγος;
Ὡ δαίμονες τοῦ Ἄδου, ὄτε μοι ἰσχὺν
νὰ ὑπομείνω τὸ δεινὸν ἀτύχημα
τὴν φρένα μου κρατεῖτε ἀδιάλυτον
μὴ ἐκ τῆς λύπης τὸ κρανίον ἐκτραγῆ.
Ἄλλ' ὄχι, ὄχι. Κάμμα, με ἐξαπατᾷς.
Ὡ, ἂν δεν θέλῃς νὰ με ἴδῃς ἔκφρονα,
ἐργάτην πάσης βλάβης, πάσης συμφορᾶς
εἰπέ ὅτι δεν εἶπας τὴν ἀλήθειαν,
τὸ ψεῦδος κρυφὸν εἰς τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς
καὶ μένε οἷα ἦσο, ὡς σ' ἀνέπλαττον.

Κάμμα

Σοὶ λέγω αἰθεῖς ὃ τι εἶπον πρὸ μικροῦ.
Ἀνήκω τῷ Σινάτῳ πάντα ἔμαθες.

Συγόριξ

Ἰὼ μοι, φεῦ, ὃ τάλας τῶν ἐμῶν κακῶν!

Κάμμα

Σινάτε, πῶς βραδύνεις καὶ δεν ἔρχεσαι;

Συγόριξ

Ἦν σύζυγόν σου μετ' ἀγάπης προσφωνεῖς
ἐνῶ ἐκ τῆς ὀδύνης κατατῆκομαι!
Ἦρὸς τοῦτον μεταβαίνω πρόσκεινον ἐδῶ
καὶ θά σοὶ φέρω τὸν Σινάτον πάραυτα.
Ἦς τῶν δαιμόνων ἔσται μοι ἐπαρωγός;
Ἦοῦ εἶνε; θὰ τὸν εὖρω. Κάμμα, πρόσκεινον.
(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΚΑΜΜΑ καὶ εἶτα ΜΟΝΑ

Κάμμα

Πρὸς τίνα λόγον μεταβαίνει πρὸς αὐτόν;
Ἄπῆλθε σύννουσι καὶ ἐπιδινοῦμενος
σαθιοῦργίας δολερὰ τεχνάσματά.
Ἦν τῇ ὀργῇ του εἶπεν ἀπειλητικῶς
κακούργον λόγον καὶ μανίας ἐποχον.
Μὴ θέλῃ ἄρα διὰ τῆς ἐπιβουλῆς
εἰς τὴν εἰρηκτὴν νὰ ῥίψῃ τὸν Σινάτον μου;

Μόνα

Καλή μου κόρη, πῶς σὲ βλέπω κατηφῆ;

Κάμμα

Πρὸς τὸν ἀρχιδριυτὴν σπεύσον, Μόνα,
κ' εἰπέ αὐτῷ νὰ ἔλθῃ πάραυτα ἐδῶ.

Μόνα

Ἡ χεῖρ σου τρέμει καὶ δακρύει τῶμα σου
τίς φόβος, κόρη, τὴν ψυχὴν σου κατασπᾷ;

Κάμμα

Ὁ ἔχθιστος Συγόριξ ἐπανάκαμψε
διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Σινάτον μου.

Μόνα

Μὴ σκέπτομαι παραλόγως φόβους πλάττουσα.
Εἶν' ὁ Σινάτος ἐξαρκούντως ἰσχυρὸς
καὶ δεν τολμᾷ εὐκόλως οἷος δὴ ποτε
νὰ θέσῃ χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἡμωρός.
Ἦν τούτοις μεταβαίνω εἰς τὸ τεῦνον,
ἀλλ' ἔχε θάρρος, δέσποινα, καὶ μὴ φοβοῦ.
(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Η'

ΚΑΜΜΑ

Ἀγνή θεότης, ὑψηλόφρον Ἄρτεμις,
ἡ κατοικοῦσα κατα μέγαν οὐρανόν,

Κάμμα

Ἴδέ με, τρέμω πλέον!

Λουέριος

Ὅχι, εὔγε.

Κάμμα περιχαρῆς

Ἄ!

Λουέριος

Αἱ μάχαι καὶ τὰ ἔργα τοῦ Συγόριξ
ἐπανέλθοντος νικητοῦ τῶν Βιθυῶν
εἰς τὸν Σινάτον χρέος ἐπέβαλλουσι
νὰ ἐπιδείξῃ τὴν προτέραν φρόνησιν.
Ἄν ὁ Προυσίας ἔτισεν ἀντίποινα
καὶ κατὰ κράτος ἐτροπήθῃ σήμεραν
ὅτι ἀνεγέρῃ θαρραλέαν κεφαλὴν
συμμάχους ἔχων ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας
καὶ τὸν Ρωμαίων, ὅστις ἐποφθαλιμᾷ
τὰς χώρας πάσας τὰς ὑπὸ τὸν ἥλιον.
Παλαίει ὁ Ἀννίβας ἀκατάβλητος
ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς κοινοὺς ἡμῶν ἐχθρούς,
ἀλλ' ἔχει τῆς Διόδωρος τὰ στρατεύματα
καὶ θ' ἀναστειλῇ τῶν Ρωμαίων τὴν ὄρῃν.
Ἡμεῖς ὀλίγοι πῶς θ' ἀντιπαλασώμεν
πρὸς πάντας τῆς Ἀσίας τοὺς ἐχθρούς ἡμῶν
ἂν οἱ τετράρχαι διαστασιάζωσι
καὶ τὴν πατρίδα λησμονώσιν ἐντελεῶς!
Τῆς ὁμονοίας κῆρυξ μυριόφωνος
ὅτι ἐξυμνήσω ἔνθους τὸν Συγόριγα
διὰ τὴν δόξαν, ἣν ἐκτήσατο νικῶν·
σὺ δέ, ὦ Κάμμα, κόρη φιλοπάτριδος,
ἀγάπα τὸν Σινάτον ὅσον ἐξαρκεῖ
κ' εἰς τοὺς πολέμους τοῦτον μάλλον ὄτρυνον
ἢ εἰς τοὺς μίσους τὴν πανέχθιστον ὄδον.
Ὅπόταν ἐπαινίδης τὸν Συγόριγα . . .

Κάμμα

Τὸν εἶδον.

Λουέριος

Πῶς, ποῦ!

Κάμμα

Ἦτο πρὸ μικροῦ ἐδῶ.

Λουέριος

Δὲν εἰδείξας δειλίαν ὅπως ἔλεγες.

Κάμμα

Ὡ, δεν τὸ κρύπτω, εἰδείλασα πολύ.

Λουέριος

Ἄλλ' ὁμως τώρα!

Κάμμα

Τώρα ὄχι πλέον.

τὸν ἀγαθὸν συμβῆλον διαφύλαττε
καὶ πάντας τοὺς κινδύνους ἄλεσον αὐτῷ.
Ὡς μνημονεῦσω τῆς ἐννύχου ὄψεως,
ἦν δι' ὀνειρώτων εἶδον, ἤκουσα ριγῶν
τῆς δυστυχίας βλέπω ἀνορθούμενον
τὸ φοικαλέον φάσμα πρὸ ἐμοῦ αὐτῆς
ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ στυγνοῦ Συγόριξ,
ὃν ἤμυσεν ὁ Ἄδης ἵν' ἀπαλλαγῇ.
Ὡ, διατί δεν εὖρεν ὅπως ἔστροι
ἐν μέσῳ μάχης, ἐν ἀγρία συμπλοκῇ
κακίστην μοῖραν, λευγαλέον θάνατον!
Φεῦ! ἐπανήλθε τροπαιοῦχος νικητῆς
τὸν ἔρωτά του πάντοτε ἔνθυμούμενος
καὶ ὁ Σινάτος τώρα ἐνεκεν ἐμοῦ
θὰ δώσῃ δίκην ὡς θνητὸς πανέσχατος.
(Μετὰ μικρὰν παύσιν)

Πλὴν τί θὰ πράξῃ; καὶ τί δύναται λοιπόν
ὃ βέβηλος ἥλιου, ὃ βδελύκτροπος;
Εἰς τίνας σκέψεις παραλόγως μ' ἐξωθεῖ
γελοῖος φόβος ταπεινῶν τὸ φρόνημα.
(Ἐπερφάνως)

Ἄ, ποῦ κατατιβάζω τὸν Σινάτον μου
νὰ ὑποθέτω ὅτι κρέματ' ἐπ' αὐτοῦ
ὀργῇ ἀνθρώπου, τιμωρίας πέλεκυς.
Τίς ἔχων δέκα στήθη, δέκα κεφαλὰς
μυρίας χεῖρας καὶ μυρία δόρατα
θ' ἀποτολήσῃ νὰ προσέλθῃ κατ' αὐτοῦ
χ' ὠρὶς νὰ ἔχῃ βέβαιον τὸν θάνατον!
Ὁ θρασυδρέμων τῶν δορυμῶν ἡγεμῶν
δεν ἐκδειμαίνει ὅσον ὁ Σινάτος μου,
καὶ ἐπιλήσμων τῆς ἀξίας τοῦ ἀνδρὸς
ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς δέος περιέπεσα!
Συγγνώμην, ὦ Σινάτε, ἂν κ' ἐπὶ στιγμήν
ἀπὸ τοῦ ὕψους εἰς ὃ ἤρθης ἄτρομος
ὡς ὁ γαμφώνυξ τῶν νεφῶν αἰγυπτίος
ἐν τῇ δειλῇ ψυχῇ μου σὲ κατέρριψα
ἐκ τῆς ἀγάπης ποταμίαια ὑπὲρ σοῦ!

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΚΑΜΜΑ, ΛΟΥΕΡΙΟΣ

Λουέριος

Τὴν πόλιν πᾶσαν περιῆλθον, κόρη μου,
πλὴν τὸν Σινάτον οὐδαμοῦ συνήντησα.

Κάμμα

Ἄμειβε, πάτερ, τώρα πλέον δεν ζητῶ
τὸν σύζυγόν μου ὅπως καὶ τὸ πρότερον.
Ναί, θέλω νὰ τὸν βλέπω πάσας τὰς στιγμὰς
καὶ θὰ ἐπανακάμψῃ πρὸς τὸν δειλέον,
ἀλλὰ συνέσχον τὴν δειλήμονα ψυχὴν
καὶ τοὺς ὀνειρούς ἐκ τῆς μνήμης ἔσβεσα.

Λουέριος

Συνῆλθες, Κάμμα, ἐκ τῶν φόβων σου λοιπόν;

Λουέριος μετὰ χαρᾶς

Κάμμα

Τὰ πάντα ἤδη, πάτερ, ἐλησιμόνησα
συναισθανθεῖσα τίνας εἶμαι ἢ γυνή·
καὶ ἐξ ἐκείνου τὴν ἀλκήν ἀρύτουσα
θὰ ἐπιδείξω ἐμαυτὴν ἐρισθενῆ.

Λουέριος

Τοιαύτην θέλει νὰ σὲ βλέπῃ πάντοτε
ὁ νέος ἥρωας τῶν γενναίων Γαλατῶν,
καὶ ἐξαριᾶται ἀπο σοῦ εἰς ὕστερον
τὴν εὐτυχίαν νὰ τελέσῃς τοῦ ἀνδρός.

Κάμμα

Υπόθεσ, πάτερ, ὅτι καὶ ἐγένετο,
διότι αὕτη εἶνε μόνη μου φροντίς.
Πᾶν ὃ τι βλέπω δι' αὐτοῦ αισθάνομαι
καὶ ἡ ζωὴ μου συγκεντροῦται εἰς αὐτόν.

Λουέριος

Καλὲ Συνόριξ, ἤλθες πρῶτος πρὸς ἡμᾶς!

Κάμμα

"Ω, τίνες χώροι δέχονται τὸ βῆμά σου,
τίς αὔρα μυροδόλος σὲ κρατεῖ μακράν;
Ἐλθέ, Σινάτε, ὦ καλὲ μου σύζυγε,
τὰ ὄμματά σου ἀκορέστως ν' ἀσπασθῶ
καὶ νὰ σὲ σφίξω ἐπὶ τῆς καρδίας μου.
Ὡς περισφίγγει ὁ κισσὸς τὴν αἵγειρον.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ, ΒΙΝΔΑΞ, ΡΟΘΜΑΡΙΣ, ΒΑΡΑΟΙ
πάντες εἰσέρχόμενοι περίλυποι

Λουέριος

Τί ἔχεις, Βίνδαξ, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, τί
ὀποία θλίψις πλημμυρεῖ τὴν ὄψιν σας;

Κάμμα

Τί κρύπτεις κατὰ φρένα βαίνων κατηφής

Λουέριος

"Ὁμίλει, Βίνδαξ.

Κάμμα

Λέγε.

Λουέριος

Διατὶ σιγᾶς;

Κάμμα ἀδημονοῦσα

Φοβοῦμαι νὰ μαντεύσω τὴν ἀλήθειαν

Λουέριος

"Α! Τὴν γλῶσσαν λύσον καὶ τὸ ἄγγελμα εἰπέ.

Κάμμα περίφοδος

Σιγᾶς καὶ πάλιν; εἶνε δυσσιώπιον;

Βίνδαξ

Φεῦ! ὁ Σινάτος δὲν ὑπάρχει πλέον!

Κάμμα βάλουσα κραυγὴν

"Α!

Λουέριος

Θεοί! τί λέγει;

Κάμμα ἔξαλλος

"Ὁ Σινάτος μου δὲν ζῆ;

Βίνδαξ

"Ὁ Κάμμα, κλαῦσον τὸν θανόντα σύζυγον
τὴν κόμην κείρον εἰς τιμὴν τοῦ ἀτυχοῦς
καὶ ἐν τῷ πένθει θάψον τὴν νεότητα,
τὸ θεῖον κάλλος καὶ τὴν πάγκαλον ψυχὴν.

Κάμμα ἐν ἀπογνώσει

Πι λέγεις; ὁ Σινάτος; ὁ Σινάτος μου;

Βίνδαξ

"Υπὸ τὴν χεῖρα δολοφόνου ἔπεσεν.

Κάμμα

"Ω, τί ἀκούω!

Λουέριος

Καὶ φονεὺς αὐτοῦ τίς, τίς;

Βίνδαξ

"Ὁ ἀτυχερὸς Συνόριξ!

Κάμμα

Ὁἶμοι! τάλαινα!

Βίνδαξ

"Ἐνῶ βραδείας ἤρχετο τὴν κέλευθον
συγγαίρων διαπύρως τοῖς πολεμισταῖς
ἤρμα ἑξαίφνης κατ' αὐτοῦ ἐξόπισθεν
ὁ δόλιος Συνόριξ καὶ τὸν πλήττει τρις
θανατηφόρως κατὰ τὸ μεσόκρανον.
Πεσὼν χαμαὶ ὀρθοῦται καὶ στρεφόμενος
τὸν νεικεστήρα περιβάλλεται ἀγκᾶς
καὶ πάλη τότε φοβερὰ συνάπτεται
ὡς διαπάλη πάνθηρος πρὸς λέοντα.
Ἄλλ' ὁ Σινάτος, τετραμένος, ἀοπλος,
πῶς νὰ παλαίσῃ πρὸς τὸν πάνοπλον ἐχθρόν;
Ἐν τούτοις ἔχει ἔτι, ἔχει δύναμιν
καὶ ἐν ἀνέξει τὸν Συνόριγα κρατεῖ.

Ἰδρὼς τὸν ξνα λούει καὶ τὸν ἕτερον
τὸ αἷμα ρέον ὡς νασπὸς μελαναυγής·
οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν λάμπουσιν ὡς πύρραλα,
ἀπὸ τοῦ στῆθους ἡ πνοὴ ἐξέρχεται
μετ' ἀγωνίας ὡς πολύρροϊκος βοή
καὶ κατακλιυνοῦται ὁ μονόλιθος.
ἐπὶ ἐδάφους ἐξ αἰμάτων κελαινοῦ.
Δεκάκις ὁ Συνόριξ διεξέφυγεν
ἐκ τῆς ἀγκάλης τοῦ συνεχόντος αὐτόν,
δεκάκις ὁμοῦ πάλιν περιέπεσεν
εἰς χεῖρας τοῦ Σινάτου ἐποροῦντος·
ἀλλ' εἰς ἐκάστην δολερὰν διάδρασιν
ἐνέπηγε τὸ ξίφος μέγρι τῆς λαθῆς
ὁ δολοφόνος, ὅστις ἦτο ἀκμητος.
Αἰμάσσω ὁ Σινάτος, ἀτονος, τυφλός,
ἐστρέφετο καὶ ὄμμα, γόνυ ἔκλινεν,
ἐπανωρθοῦτο καὶ ἐσπάτο κατὰ γῆς.
Φεῦ, φεῦ, ὁ ἥρωας πλέον δὲν ἠδύνατο
ἀσπαίρων τότε νὰ ἐγείρῃ κεφαλὴν,
καὶ ὁ Συνόριξ ἄρας τὸν βραχίονα
πληγαῖς μυριάς διεστρώπησεν αὐτόν·
ὡς δὲ νὰ ἐφοβεῖτο μετὰ θάνατον
τὸ σῶμα τοῦ Σινάτου, τὸν νεκρὸν χαμαὶ
ὁ αἰμοδόρος διαρκῶς κατέκοπτεν.

Λουέριος

"Ω, παῦσαι πλέον, Βίνδαξ, παῦσαι πρὸς Θεῶν!

Βίνδαξ ἐιρωνικῶς

Καὶ τώρα, βάρδε, ψάλε τοὺς παιάνας σου.

Κάμμα

"Ὁ λέχη καὶ νυμφεῖα, χαίρετε λοιπὸν
τὸν πάντα ὄλβον σήμερον ἀπώλεσα.

Λουέριος

Νεκρὸς ὁ ἥρωας! Τί σοὶ πέπρωται, πατρίς!

Κάμμα διατρέχουσα τὴν σκηνὴν

Ποῦ εἶνε τοῦ Σινάτου οἱ σιλόδουροι
ἐνώπιόν μου νὰ σφαγῶσιν ἅπαντες;

Βίνδαξ

Οὐδεὶς ὑπάρχει· πάντες ἠτομοβλήσαν
πρὸς τὸν δεῖχθέντα ἐν τῇ πάλῃ νικητῆν.

Κάμμα ἰσταμένη ἰμβρόντητος

Οὐδεὶς ὑπάρχει; Καὶ λοιπὸν ὁ πρῶτιστος
τῶν Τεκτοσάγων θὰ ταφῆ ἀκτέριστος;

Βίνδαξ

Τὰ χαῦνα πλήθη ἀποπέμνουσι τιμὰς

εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτινες ἰσχύουσι
τῇ αἰωνίᾳ λήθῃ παραδίδοντα
τοὺς ἀτυχοῦντας, καίπερ ὄντας ἀγαθοῦς

Κάμμα ἐν ὑψίστῃ λύπῃ

"Ὁ, φερέτε μοι τὸν Σινάτον, ἄνθρωποι,
ν' ἀπομυζήσω τὰς πλάσας αὐτοῦ πληγὰς
καὶ τὸν ἴον τοῦ ἔγχους ἀπερούσα
νὰ ἐμφουσήσω τὴν ζωὴν μου εἰς αὐτόν.

Βάρδοι, ἔδοντες πρὸς λύραν

"Ὁ Κάμμα, μὴ παθε τοὺς θρήνους σου, κλαῦσον,
δὲν ἔχεις τὸν σύζυγον, ἐν ἀγαπᾶς·
θὰ ρεῦσ' ἡ ζωὴ σου ἀνάπλευς λύπης
ὡς ἄγνωστος ρόαξ ἐν μέσῳ δρυμῶν,
ἀπώλεσας πάντα, ὦ Κάμμα.

Λουέριος

Τὰ πάντα, ναί, τὰ πάντα, κόρη δύστηνος!

Βάρδοι

"Ὁ Κάμμα μὴ παθε τοὺς θρήνους σου, κλαῦσον,
ὄραϊον τὸν εἶδες, τὸν εἶδες καλὸν
ἀλλ' ἦτο ἀνδρείος· ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ
δὲν εἶχεν ἐφάμιλλον ἄλλον τινὰ
καὶ ἥρωας ἠδρόβηθη, ὦ Κάμμα.

Βίνδαξ

"Ἄνδρες ἦτο, ἀλλὰ τὸν ἐφόνευσαν!

Βάρδοι

"Ὁ Κάμμα, μὴ παθε τοὺς θρήνους σου, κλαῦσον,
διότι ὁ θάνατος εὔρεν αὐτόν
ἐν ὥρᾳ γαλήνης, μακρὰν τῶν πολέμων.
Δὲν ἔπεσ' ἐν μάχῃ πρὸς ξένους ἐχθροὺς
καὶ ἄδοξος μένει, ὦ Κάμμα.

Κάμμα ἐν παραγορᾷ

Ποτέ, ἦ, ὄχι· ὁ Σινάτος ἄδοξος;
καὶ τίς ὑπάρχει ἐνδοξότερος αὐτοῦ;

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ, ΣΥΝΟΡΙΞ, ΤΟΡΜΑΝΝΟΣ
ΝΑΡΒΩΝ, ΑΣΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

Συνόριξ

"Ἐγώ, εἰς ἐν ἡ νίκη ἐμειδίασε
καὶ ὅστις εἶμαι μόνος βρέννο Γαλατῶν.

Κάμμα

Αἴ, δολοφόνε, φύγε, στάξεις αἵματα!

Συνόριξ, ρίπτων μάχαιραν εἰς τοὺς πόδας
τῆς Κάμμας

Λαβέ, ὦ γύναι, τὴν ὄψιν μάχαιραν,
δι' ἧς ἀνήκεις ἐν τῷ μέλλοντι ἐμοί.

Κάμμα αἴρουσα τὴν μάχαιραν
ἦν καὶ κατασπάζεται

Ἦ τοῦ Σινάτου αἶμα πολυδάκρυτον!

Συνόριξ

Τὸ αἶμα σοὶ δωροῦμαι ὡς ἀντίφερνα
καὶ ὑπὲρ αἵσαν εἶσαι σύζυγός μου σύ.

Κάμμα

Ἐγὼ νὰ γείνω τοῦ φονέως σύζυγος;

Συνόριξ

Κύψατε πάντες οἱ Γαλάται πρὸς αὐτῆς,
λατρεύσατέ τὴν ἴσα πρὸς τὴν Ἄρτεμιν,
ἢ Κάμμα εἶνε τοῦ Συνόριγος γυνή.

(Πάντες κλίνουσι γόνυ, πλὴν τοῦ Λουερίου
καὶ τοῦ Βίνδακος)

Κάμμα ἀργίλη καὶ ἔξαλλος

Ἐγείρου, πλῆθος ἀνανδρίας ἔμπλεων,
ἢ χῆρα μένω τοῦ Σινάτου ἴσασι.

ΣΚΗΝΗ Β'

Οἱ ἈΝΩΤΕΡΟΙ, ΑἲΡΙΟΥΣΤΟΣ, ΔΡΥΙΔΑΙ
ΟΥΑΤΕΙΣ, ΛΑΟΣ

Ἄριόδυστος

Ἦ σὺ τῆς νίκης τέκνον, τί διέπραξας;
Ἦ χοχὴμὴν ἐνθους νὰ τελέσω τὰς σπονδὰς
ἐπὶ τῷ σῶ θριάμβῳ ἀγαλλόμενος
ὅποτε εἶδον τὸν ἀγῶνα φρικτῶν
καὶ τὸν Σινάτον ἄπνου κατακείμενον.
Τί ἐκ τῶν δύο νὰ τελέσω, στρατηγέ;
σπονδὰς ἢ δίκας; Πόθεν, πόθεν ἄρξωμαι;

Συνόριξ γόνυ κλίνων

Ἦ γέρον, πρὸς τοῦ Θεοῦ κύπτων ταπεινῶς
συγγνώμην ἔξαιτοῦμαι τοῦ ἐγκλήματος.
Σοὶ φέρω νίκας κ' εἰς ἀντάλλαγμα ζητῶ
τὴν ἀμνηστίαν, ἧτις μοὶ ὀφείλεται.
Ἰκέτης, δὲν θὰ εὖρω χάριν παρὰ σοί;

Ἄριόδυστος μετὰ μικρὰν σιγὴν

Ἐγείρου, τέκνον, οἱ Θεοὶ ἐλάλησαν.
Τιμὴ καὶ δόξα τῷ ἀνδρείῳ στρατηγῷ.

Κάμμα ἰδίᾳ

Θεοὶ προστάται, μὴ μ' ἐγκαταλίπετε

Συνόριξ

Ἐλθέ, ὦ Κάμμα, σύζυγός μου ἀγαστή.

Κάμμα

Ἄν εἴμ' ἀξία, γέρον, τῆς Ἄρτεμιδος
παράλαβέ με καὶ θ' ἀνήνω εἰς αὐτήν.

Συνόριξ ἔξαλλος

Τί λέγεις;

Ἄριόδυστος

Εἶσαι.

Συνόριξ

Ἄλλ' ἀνήκεις εἰς ἐμέ.

Ἄριόδυστος ἐκτείνων τὰς χεῖρας
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Κάμμας

Μακρὰν, Συνόριξ, μὴ τολμήσης νὰ προβῆς
ἢ Κάμμα εἶνε τῆς Θεᾶς ἱέρεια!

Συνόριξ ἐν παραφορᾷ

Κατάρρα!

Κάμμα ἰδίᾳ

Ἦ Σινάτε, ζῶ καὶ μετὰ σέ
διὰ νὰ μὴ σ' ἀφήσω ἀνεκδίκητον!

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τὸ ἑσωτερικὸν τοῦ ναοῦ τῆς Ἄρτεμιδος. Ἐν τῷ βάθει τὸ ἄγαλμα τῆς Θεᾶς ὀλόχρυσον.
Πρὸ αὐτοῦ ἱκρίον ἐκ τριῶν βαθμίδων καὶ κατὰ τὸ μέσον βῆθρον ἐφ' οὗ ὁ βωμός. Ἐπι
τῶν κίωνων ἀναθήματα ποικίλα· ἔφιφ, ἔγχρη, ἀσπίδες κλ. Λυχνίαι κατὰ διαστήματα ἐκατέ-
ρωθεν τῆς σκηνῆς. Αἱ ἱέρειαι ἄπτουσι ταύτας βραδέως καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ μονολόγου
ἀπέρχονται.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Μόνα γονυκλινῆς κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ
ἱκρίου βαθμίδα πρὸ τοῦ βωμοῦ
τῆς Ἄρτεμιδος

Πρὸ τοῦ βωμοῦ σου γόνυ κλίνουσα, Θεά,
εὐχαριστίας ἀναπέμψω εὐχαρίας.
Διέσωσας τὴν Κάμμαν ἐκ τοῦ τέρατος,
μὴ καταλίπης πλέον ταύτην σήμερον.
Διὰ τοῦ γάλακτός μου τὴν ἐξέθρεψα,
αὐξάνουσαν τὴν εἶδον ὡς κυπάρισσον,
καλὴν ὡς ῥόδον, ὡς τὸ Θεῖον ἀγαθὴν.
Τὴν εὐτυχίαν ἀκρω χεῖλει ἔθιξεν,
ἀλλ' ὁ Σινάτος ἔπεσε θανατωθεὶς,
καὶ δυστυχίας ἐξαπλοῦται πέλαγος
ἀπὸ τῆς λύπης ταύτης ἐκινώμενον
εἰς μῆκος καὶ εἰς πλάτος ἀτερμάτιστον.
Τῆς συμφορᾶς τὸ κύμα κατεπόντισε
τὸν οἶκον τῶν χαρίτων, τοῦ κατελιπμοῦ
καὶ ναυαγὸς ἐσώθη ἐν τῷ κλύδωνι
ἢ τλήμων Κάμμα, ὅπως ἔλθῃ παρὰ σοί.
Ἦ νὺξ τοῦ γήρωτος, ἧτις φθάνει ἄστρος
τὴν ἄπλετον σκοτίαν μοὶ ὑπόσχεσται,
ὦ, ἰός, Θεά, νὰ ἴδω ἄπαξ ἔτι φῶς,
τὴν φίλην Κάμμαν παρὰ σοὶ εὐρίσκουσαν
παραμοθίαν τοῦ ἀλγήματος αὐτῆς.

(Ἐγείρεται)

ΣΚΗΝΗ Β'

ΜΟΝΑ, ΡΟΘΜΑΡΙΣ

Ρόθμαρις ἐρχόμενος ἐκ τοῦ βῆθους

Ἦ τελευταῖοι ἀπεσφάγη ἔριφος
ἀλλ' οἱ Θεοὶ ἠγῶσι.

Μόνα

Σὺ, ὦ Ρόθμαρι;
καὶ τί σέ φέρει ἄμυρον εἰς τὸν ναόν;

Ρόθμαρις

Ἦ γραῖα μήτηρ τοῦ ἀνδρείου Βίνδακος
ἐτέλεσε θυσίαν ἱλαστήριον
ὅπως ἀνεύρῃ τὸν τριπόθητον υἱόν·
εἰς μάτην ὅμως· οἱ Θεοὶ ἐσώθησαν.

Μόνα

Ὁ Βίνδαξ, λέγεις;

Ρόθμαρις

Φεῦ! ἀπάλετο!

Μόνα

Πλὴν πῶς;

Ρόθμαρις

Ἄφ' ὅτου ὁ Σινάτος ἐτελεῦθησε
λιπὼν τὸν οἶκον ἀνεχώρησε ταχύς.
Παρήλθον νύκτες ἕκτοτε τριάκοντα
καὶ οὐδεμία εἰδήσις περὶ αὐτοῦ.
Ἐγένετο αὐτόχειρ, ἔζη ἀπόκρυφος,
ἢ μὴ πλανήτης ἐν τῷ μέσῳ τῶν δρυμῶν
εἰς ὄνυχας λεόντων περιέπεσαν;
Οὐδεὶς γινώσκει καὶ σιγῶσιν οἱ Θεοί!

Μόνα

Πῶς θ' ἀναγγείλω εἰς τὴν Κάμμαν, τάλαινα,
τὴν νέαν ταύτην ὀλεθρίαν εἰδήσιν
ὅποτε ἀναμένει μετὰ χαρμονῆς
τὴν παρουσίαν τοῦ καλοῦ ὀμήλικος
κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεγάλης τελετῆς;

Ρόθμαρις

Ἄξ, τὴν πατρίδα μᾶλλον, γηραιά, λύπου,
διότι ὡς ὁ Βίνδαξ εἶν' ὀλίγιστοι
καὶ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ὀδήγει τοὺς στρατοὺς
εἰς αἰωνίας νίκας, εἰς τὸν θρίαμβον.

Μόνα βλέπουσα δεξιᾶ

Ἄλλά, ... δὲν εἶν' ὁ Βίνδαξ ὁ ἐρχόμενος;

Ρόθμαρις στρεφόμενος ἐν ταραχῇ

Ἦ λέγεις, γραῖα; Πλὴν καὶ λέγεις ἀληθῆ.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΒΙΝΔΑΞ

Βίνδαξ

Ἐδῶ, μοι εἶπον, δεῖ ἦλθ' ἡ μήτηρ μου.

Ρόθυμαρις

Ἦ, χαῖρε, Βίνδαξ, οἱ Θεοὶ ἐδέξαντο τὰς ἱκεσίας τῆς μητρός σου εὐμενῶς.

Βίνδαξ

Καλή μου μητέρα! Πόσον τὴν ἐλύπησα!

Μόϊνα

Ἐγκαίρως φθάνεις μετ' ὀλίγον ἀρχεται ἡ ἀγιστεία τοῦ μυσταγωγῆματος καὶ μετὰ γήθους θὰ σέ ἴδῃ παρ' αὐτῆ τὸ τελευταῖον ἡ γυνὴ τοῦ φίλου σου.

Βίνδαξ

Τί πράττει ὁ Σινόριξ; ποῦ εὑρίσκειται;

Μόϊνα

Εἰς ἅπαν τόλμης ἀνεργάγη ὁ θρασύς.
Ὡς οἱ δρυῖδες καὶ ὁ Ἄριόβυστος
τὴν μελλιέρην ἤγαγον εἰς τὸν ναὸν
ὁ μισαφόνος ἀναιδῶς ἐξήτησε
νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Κάμμαν ὕστατον,
ἀλλ' ὁ ἱεροφάντης ἀπηγόρευσε
τὴν εἴσοδον εἰς τοῦτον κ' εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ
ἐπὶ ποιῆ κατάρως θεοφράδομος.
Τί τότε ἐμμηχανήθη ὁ δολοποιός;
Διὰ τοῦ βάρδου πάντων κατετόλμησε
καὶ διαρκῶς ἐλπίζει ὅτι τάχιστα
θὰ καταπέσῃ ταύτην ὁ πατήρ αὐτῆς.

Βίνδαξ

Ὁ βάρδος ὁμοῦ ἀπατᾷ τὸν ἄθλιον.

Μόϊνα

Φεῦ! ὄχι.

Βίνδαξ

Ὅχι; Μὲ ἐκπλήττεις.

Μόϊνα

Δυστυχῶς!

Βίνδαξ

Τὸν γάμον συμβουλεύει ὁ Λουέριος;

Μόϊνα

Ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τοῦτο μελετᾷ.

Βίνδαξ

Θεοὶ! πῶς εἶνε τὰ τοιαῦτα ἔννομα;

Μόϊνα

Ἡ Κάμμα ὁμοῦ εὐσταθῆς τὸ φρόνημα οὐδὲ προσέχει εἰς τοὺς λόγους τοῦ πατρός.

Βίνδαξ

Ἄ, τὴν ψυχὴν μου, γρᾶτ, ὑπερηφάνες!

Μόϊνα

Ἐὰ ὑπομείνῃ ταῦτα καὶ τὴν σήμερον
τῆς νεομύστου φέρουσα τὸ ἔνδυμα
ἀλλ' ὅταν πλέον αὐριοῦ ἀποκαρῆ
καὶ τὰς σπονδὰς τελήσῃ ὡς ἱέρεια
θὰ ἤσυχάζῃ ἐκκοσμοῦσα τὸν βωμόν.

Βίνδαξ

Πρὸς τὴν μητέρα φερε με, ὦ Ρόθυμαρι.
(Ἐξέρχονται ἀμφότεροι διὰ τοῦ βάρδου.)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΜΟΪΝΑ καὶ εἶτα ΑΡΙΟΒΥΣΤΟΣ

Μόϊνα

Ἄνδρες νεανία, πᾶν ὅ τι ποθῆς
νὰ βλέπῃς ἐν τῷ ἅμα ἐκτελούμενον!

Ἄριόβυστος εἰσερχόμενος

Ποῦ εἶνε, γρᾶτ, ἡ νεόμυστος ἡμῶν;
Ἐντὸς ὀλίγου τῶν σπονδῶν ἀρχόμεθα
καὶ τὰς εὐχὰς τῆς πρέπει νὰ ἀποδεχθῶ
κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τὰ πάτρια.

Μόϊνα βλέπουσα τὴν Κάμμαν

Ἰδοὺ ἡ Κάμμα! Σύννοος ὅπως πάντοτε
τὰ δάκρυά τῆς κατεμάρανεν αὐτὴν
ἐλοῦσθη ἐν τῇ θλίψει ἡ ταλαίπωρος.

Ἄριόβυστος

Ἄπεχε τώρα.

Μόϊνα μετὰ θλίψεως

Κόρη μου ἀγαπῆθή!
(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΑΡΙΟΒΥΣΤΟΣ, ΚΑΜΜΑ

Κάμμα

Ἡ δυσποτῖμα ἐπὶ σοὶ ἐνίλατο,
ἀθλία Κάμμα, μετὰ πεθμονος ὀργῆς.

Ἄριόβυστος

Ἦ γύναι, θάρρει κ' οἱ Θεοὶ σὲ στέργουσιν.

Κάμμα

Εἰπέ μοι, γέρον, διατὶ δὲν ἤκουσα
τὸν μέγαν γδοῦπον τοῦ ἀργήτος κεραυνοῦ
ὅποτε ὁ Σινόριξ ἐθανάτωσεν
ἐκείνον ὅστις ἦτο φίλος τῶν Θεῶν;

Ἄριόβυστος

Ἦ τὸν ἀκούσης καὶ θὰ ἴδῃς τέρατα.

Κάμμα

Πῶς ἔτ' ὑπάρχει ἐν τοῖς ζῶσιν ἀλκιμος
ὁμιαφόνος, ὃν ἡ Ἄρτεμις στυγεῖ;

Ἄριόβυστος

Τοιοῦτον βλον μὴ ποτ' εὖχου τοῖς θνητοῖς

Κάμμα

Καὶ ζῆ καὶ ἀρχεῖ κ' ἐν παντὶ ἀγάλλεται
ὅποτε ὁ Σινάτος φέρεται ταχὺς
ἐπὶ τοῦ μετώρου πρὸς τὸν ἰαυθὸν
τῶν ἀγαθῶν κ' ἐνδόξων προπατέρων του.

Ἄριόβυστος

Παραμυθία τοῦτο ἔστω διὰ σέ
ὅτι θὰ εὖρη τὴν καθέδραν πρόχειρον
ἐν μέσῳ τῶν προγόνων ὁ περικληθῆς
δι' ὄσσην δόξαν πολεμῶν ἐκτίσαστο.

Κάμμα

Ἄ, ἐνθυμοῦμαι, ὡς ἂν ἦτο πρὸ μικροῦ,
ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅτε ἤγετο
ἐπὶ ἀσπίδων ἐν τῇ μάχῃ πληρωθεὶς
τὴν νίκην ἀπολέσας καὶ τὸν θριάμβον
διὰ τῆς προδοσίας τοῦ Σινόριξος.
Ὅποιον εἶχε μεγαλεῖον, καίπερ ὦν
νενικημένος, ὑποστάς πανώλειαν.
Πῶς ἐκαρτέρει ἐν τῷσαυτῇ συμφορᾷ
ἐμπνέων θάρρος δι' ἡμέρας κρείσσονας.
Ἦ! ἦτο μέγας ἐν ἀπείρῳ κακῷ.
Τοιοῦτον ὄντα τότε τὸν ἠγάπησα
καὶ τὰς πηγάς του εὐεράπευσα ἐγώ.
τὸν ἀλκιμον Σινάτον ἐπιθάνατον
ἀνέστησε τῆς Κάμμας ἡ θερμὴ πνοή.
Μετέπειτα ὁ γάμος ἐπεσφράγισε
τὸν ἀμοιβαῖον ἔρωτα τῶν καρδιῶν
καὶ ἡ εὐδαιμονία ἔδραν ἐπήγχε
κατὰ τὴν ἄκραν τῆς φιλότῆτος αὐτῆς.
Ἄλλὰ ἐπῆλθεν ἡ ἀγρία θέλλα
κ' ἐν ἀκαρεῖ τὰ πάντα μοι ἀνήρπασεν.
(Ἐξάγουσα τὴν μάχαιραν)

Ἦ, δὲν θὰ ἀποθάνω πρὶν ἢ τὸν κακὸν
ἀνταποκτείνω εἰς τιμὴν σου, σύζυγε!

Ἄριόβυστος

Ἦ πράττεις, Κάμμα; Σύντριψον τὴν μάχαιραν
μετὰ τὴν ἀγιστεῖαν δὲν θὰ δυνηθῆς
νὰ ἐκτελέσῃς κατ' αὐτοῦ τὴν ἔκτισιν.

Κάμμα

Πῶς εἶπας, γέρον;

Ἄριόβυστος

Τῆς Θεᾶς ἱέρεια
δὲν δύνασαι νὰ τρέφῃς πλέον τοῦ λοιποῦ
ὀργὴν κατ' ἄλλου ἢ νὰ πράξῃς ἐγκλημα.

Κάμμα

Καὶ πῶς; Ἦ ζήσω τὴν ἐπίλοιπην ζωὴν
χωρὶς νὰ λάβω στυγεράν ἐκδίκησιν;

Ἄριόβυστος

Τοιαύτη εἶνε τῶν Θεῶν ἡ βούλησις.

Κάμμα

Οἱ λόγοι σου, ὦ γέρον, πλήττοντες τὸν νοῦν
τὴν γνώμην μου ποιοῦσιν ἀκατάστατον.
Νὰ μείνω μόνῃ ἄφεσι με τὴν δύσμοιρον
διὰ νὰ συναγείρω ἐμαυτὴν βραχύ.

Ἄριόβυστος

Πρὶν ἢ τὸν πέπλον περιβάλλῃς σκέφθητι
ἐνόςφῃ ἔχεις πρὸς μετάνοιαν καιρὸν.
Μωρὰ ἐκείνη, ἥτις ὡς ἱέρεια
τὰς χεῖρας βάψει δι' αἱμάτων φονικῶν.
Τοιοῦτον ἄνος μήτε γῆ προσδέχεται
μήτε κἂν ὄμβρος ἱερῶς καὶ μήτε φῶς.

(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΚΑΜΜΑ μόνῃ ἐν φόβῳ ἱσταμένη

Ἦ θυμοθόρα ἔπη, ἐπαχθέστερα
τῆς γῆς ἐκείνης, ἥτις κρύπτει τὸν νεκρὸν
ἀνηλεῆτως ζῶσαν μὲ ἐθάψατε.
Γῆν καταδίκην τῆς ψυχῆς μου ἤκουσα
διὰ τῆς γλώσσης ἱερῶς πολιῶ
κ' ἐκ τῶν χειρῶν μου φεύγει ἡ ἐκδίκησις!
Ἦ ζήσῃ ὁ κακοῦργος ἐν τοῖς ἀγαθοῖς
ἐνῶ τὸ αἷμα τοῦ Σινάτου ἔνικμον
κατὰ τοῦ δολοφόνου διαρκῶς βροῖ.
Ἦ, τί νὰ πράξω τώρα ἡ ταλαίπωρος;
Πῶς ν' ἀναλάβω ἱερσίας ἐνοχλῆν

ὅποτεν μίσος μόνον καταισθάνωμαι
δι' ὅτι θάλλει καὶ ὑπάρχει ἐπὶ γῆς,
καὶ ὅταν ἀνὰ πᾶσαν τοῦ καιροῦ στιγμήν
ὀρμαίνω κατὰ φρένα τὴν ἐκδικησιν;
Πῶς θὰ κοσμήσω δι' ἀνθέων τοὺς βωμοὺς
ἐνῷ θὰ ψαύω τὴν ποιναιὴν μάχαιραν;
Πῶς θὰ ἀιάψω ἐπιθώμια πυρᾶ
χωρὶς νὰ ἔχω καθαρὰν διάνοιαν;
Νὰ ἀποβάλλω πᾶσαν σκέψιν τιμωρῶν
τῇ λήθῃ πάντα χόλον παραδίδουσα
ν' ἀπογομυνώσω τὴν ψυχὴν μου τέλειον
ἐκ τῆς ἀγρίας λύσσης, ἣν αἰσθάνεται;
Καὶ πῶς θὰ ζήσω ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς
ἀφοῦ θὰ σβέσω ἐν ἐμοὶ τὸ ἔναυσμα,
δι' οὗ εἰσέτι ἀπυλαῶ τῆς ζωῆς;
Ἐν τίνι στρέβλῃ σφίγγονται ἀγχομένοι
ὁ νοῦς μου, ἡ καρδία, πᾶσα αἰσθησις.
Ἐδῶ νὰ μείνω ἀνευ τῶν ἐλπίδων μου
μὴ δυναμένη οὐδὲ κἂν ν' ἀπομιμῶ
ἐκείνον ὅστις τὸν Σινάτον ἔκτεινε;
Πρὸς τί νὰ μείνω τῆς Θεᾶς ἰέρεια;
Νὰ καταλίπω τοῦ ναοῦ τὸ ἄσυλον,
ἀλλὰ θὰ πέσω τότε εἰς τὰς χεῖράς του
καὶ θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἄτιμον εὐνήν
τοῦ δολοφόνου, ὅστις στήζει αἵματα;
Ὡ, φρίκη, φρίκη! Προτιμῶ τὸν θάνατον.
Πλὴν τίς θὰ ἐκδικήσῃ τὸν Σινάτον μου;

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

ΚΑΜΜΑ, ΛΟΥΕΡΙΟΣ

Λουέριος

Ὁλίγος ἔτι χρόνος ὑπολείπεται
τῇ μελλίερῃ Κάμμα πρὸ τῆς τελετῆς
καὶ τελευταῖον ὁ πατήρ τῆς ἔρχεται
νὰ ἱκετεύσῃ ταύτην ὅπως συνταχθῇ
τῇ γνώμῃ τῶν ἀρίστων, ἣν θεᾶρεστον
ἐξ ὁμολόγου πάντες ἀνεκήρυξαν.

Κάμμα

Ματαίως ἱκετεύεις· εἶπον πρὸ πολλοῦ
ὅποιαν ἔχω σταθερὰν ἀπόφασιν.
Ἡ χήρα τοῦ Σινάτου δὲν κατέρχεται
εἰς τὸ θολῶδες τέλμα ὅπου λούεται
ὁ δολοφόνος τοῦ ἀνδρείου στρατηγοῦ.

Λουέριος

Μὴ σκέπτου ταῦτα· ἔσο ἀμνηστίακος
καὶ τὴν πατρίδα τίμα ὑπὲρ πᾶν καλόν.

Κάμμα

Ἡ μνήμη τοῦ Σινάτου μ' ἔχει ἅπασαν
καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλη σκέψις ἐν ἐμοί.

Λουέριος

Κ' ἐγὼ ἠγάπων τὸν Σινάτον, κόρη μου·
μήπως δὲν εἶχον πρὸς τὸν ἥρωα κ' ἐγὼ
πατρός λατρείαν καὶ ἀγάπην ἐνθερμον;
Ἄλλ' ἤδη οὗτος δὲν ὑπάρχει ἐν ζωῇ
καὶ ὁ Σινόριξ μένει ὁμόνος πρόμαχος
τῆς χώρας ταύτης, ἣν ἐκυριεύσαμεν.

Κάμμα

Ἄ, πῶς, ὦ πάτερ, τὸν κακὸν ὑπερῷοις,
ἐνῷ ἠξέουσις ὑπὲρ πάντα κίλλιον
τὰ τελεσθέντα, ὅτι ἀνευ συστολῆς
ἐπὶ τῆς προδοσίας ἐστερέωσε
τὴν δόξαν καὶ τὸ κλέος τοῦ πολεμιστοῦ!

Λουέριος

Μὴ κίνει παρελθόντα· ἴδε σήμερον
ὁποῖος τρόμος ἔχει τοὺς ἔχθρους ἡμῶν.
Οὐδεὶς θ' ἀντεπεξέβλη πρὸς τὸν γίγαντα.

Κάμμα

Τὸ σῶμα γίγας, ἀλλὰ νᾶνος τὴν ψυχὴν.

Λουέριος

Ἀλλεὶς ἀδικῶς· ἄγνοεὶς τὸν ἄνθρωπον.

Κάμμα

Πᾶσα κακία ἐμφωλευεὶ ἐν αὐτῷ.

Λουέριος

Ἀλλῶ ἐμφρόνως, εἶνε ἄξιος τιμῆς.

Κάμμα

Πολλῶν θανάτων εἶνε οὗτος ἄξιος.

Λουέριος

Τὴν ὄραν ταύτην, Κάμμα, εἶνε βασιλεύς.
Οἱ μάχιοι Γαλάται ἀνεγνώρισαν
τὸν νοῦν, τὸ κράτος, τοῦ ἀνδρὸς τὰς ἀρετὰς
καὶ εἰς τὸν θρόνον τοῦτον ἀνεβίβασαν
πολλὰ ἐκ τούτου ἀναμένοντες καλὰ.

Κάμμα

Ἐν ἔτι μένει... νὰ τὸν ἴδω καὶ Θεόν!

Λουέριος

Τοῦ βασιλέως θαλερὰ παράκοιτις
θὰ εἶσαι, Κάμμα, πᾶσαν ἔχουσα ἰσχύν.
Θὰ ἔχῃς πάντα· πλοῦτη, γαίης, μέγαρο,
τὰ πλείστα τῶν λαφύρων θὰ λαμβάνῃς σὺ
καὶ ὑπὸ σὲ θὰ πτήσῃ ἔθνος ἄλιμιον.

Κάμμα

Εἰς μάτην λέγεις ταῦτα, πάτερ ἀγαθέ·
οὐδὲ τὰ πλοῦτη, οὐδ' ἡ πολυτέλεια

τὸ ὄμμα μου θαμβοῦσι ταύτην τὴν στιγμήν.
Καὶ ἂν ἐγείρῃ μέγαρον χαλκοβατὲς
ἐκεῖ δὲ πῆξῃ θρόνον ἐλεφάντινον
ἐγὼ τὸ βλέμμα δὲν θὰ σπρέψω πρὸς αὐτόν,
ἀλλ' εἰς τὸν τάφον ὅστις κρύπται ἀφθαρτον
τὸν σύζυγόν μου, πᾶσαν δι' ἐμὲ χαράν.

Λουέριος

Ὡ Κάμμα, Κάμμα, δεῖξον γενναϊότητα,
τῶν πάλαι λάθου τέλος καὶ συγγνώμην δός,
γενεῦ θυσία χάριν τῆς πατρίδος σου.

Κάμμα ὑπερηφάνως

Ποτέ, ὦ πάτερ· λέγω τοῦτο ὑστατον·
ἡ χήρα τοῦ Σινάτου εἶνε ἱερὰ!

(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Η΄.

ΛΟΥΕΡΙΟΣ ΜΟΝΟΣ

Ὡ κόρη, ἂν ἐνόησ' τίνα ὄλεθρον
προετοιμάζεις εἰς τὴν χώραν σου αὐτὴν
δὲν θὰ ἠρναίσο ἐν τοιοῦτῳ πείσματι
νὰ ἐκτελέσῃς τοῦ πατρὸς τὴν συμβουλήν·
ἀλλὰ ὁ ἔρωσ πρὸς θανάτῳ σύζυγον
τὴν φρένα σου μαλάρης ἐν τῇ συμφορᾷ
δὲν σὲ ἀφίνει νὰ σκεφθῆς βαθυτέρον
καὶ νὰ νοήσῃς ὅτι πρέπει ἀκουσα
νὰ ὑποβάλλῃς εἰς θυσίαν ἑαυτήν.
Ἄ, Κάμμα, Κάμμα, διατί δὲν ἤκουσας,
σὺ, κόρη βάρδου τῆς πατρίδος τὴν φωνήν;

ΣΚΗΝΗ Θ΄.

ΛΟΥΕΡΙΟΣ, ΒΙΝΔΑΞ ἑρχόμενος βραδέως
ἐκ τοῦ βαθους οὐνοῦ καὶ περιφροντικῶς

Βίνδαξ

Ὅποτεν μετὰ ἔτη πολυάριθμα
οἱ νέοι βάρδοι ψάλλοντες μελωδικῶς
τὴν ἱστορίαν ταύτην μεταδώσωσιν
εἰς νεωτέρους πρὸς κιθάραν κύπτοντας,
ἐν λύπῃ πάντες θὰ ἀκούσωσιν ἐκεῖ
τί ὁ πατήρ τῆς Κάμματος συνεβούλευεν.

Λουέριος

Σὺ μόνος, Βίνδαξ, ἐκ τῶν νέων Γαλατῶν
τὴν γνώμην πάντων θεωρεῖς ἀθέριστον.

Βίνδαξ αὐστηρῶς

Τοιαύτη εἶνε· καὶ δικαίως ἀπορῶ
πῶς, σὺ, ἐν ἄλλοις ἀσφρων, περιπέσας

Τόμος Θ' 3 — Μάρτιος 1885.

εἰς μέγα σφάλμα συμβουλευῶν ταπεινά.
Πῶς ἐφαντάσθησ' ὅτι δύναται ποτε
νὰ γείν' ἡ Κάμμα τοῦ Σινόριξος γυνῆς;
Ἄλλ' ἂν δὲν ἔχῃς σπλάγγνα ὡς πᾶς ἄνθρωπος,
ἐὰν δὲν πάσχῃς, εἶσαι τόσον ἄλακος
ὥστε νὰ στέργῃς τὸν κακοῦργον ὡς υἱόν,
σὺ, γέρον, ὅστις παρὰ πάντα ὠφειλες
νὰ καταρᾶσαι τοὺς γεννήτορας αὐτοῦ;

Λουέριος

Λυποῦμαι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θόρμαντος
ὀρμαίνει κατὰ φρένα σκέψεις μοχθηράς.
Ἄν ὁ πατήρ σου ἔξῃ καὶ σὲ ἤκουε
τὴν ὄραν ταύτην θὰ σὲ ἤλεγε πικρῶς.

Βίνδαξ

Ἄν ὁ πατήρ μου τὸν Σινάτον ἔβλεπεν
ὡς εἶδον τοῦτον, μυριότροπον νεκρόν,
θὰ ἀνεζήτει τὸν φονέα πύραυτα
καὶ ἀνευ οἴκτου θὰ ἐσπάραττεν αὐτόν.
Ἄλλ' ἂν ἐκεῖνος δὲν ὑπάρχῃ σήμερον
ὑπάρχει ὁμοῦς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀνήρ
καὶ μὰ τὴν χθόνα ταύτην σοὶ ἐπόμυμι
τὸν θανάτῳ του νὰ ἀκούσῃς προσεχῶς.

Λουέριος

Εὐφύμει, Βίνδαξ, εἰς ἀρὰς ὠλισθησας.
Τοιοῦτοι λόγοι δὲν ἀρμόζουσιν εἰς σὲ
τὸν μέλλοντα νὰ ἄρῃ ὡς πολέμαρχον.
Οὐδεὶς ποτε τῶν βάρδων σὲ ἐδίδαξε
νὰ θέτῃς φαύλως τὴν πατρίδα ἐκποδῶν
ἵνα κορέσῃς πάθος ἐκδικήσεως.
Καὶ σήμερον ὅποτε μόνον δι' αὐτοῦ
θὰ ἴδῃς τὴν πατρίδα ὑπερένδοξον
τὸν θανάτῳ του κακοβούλως μελετᾷς;
σὺ, σὺ, ὦ Βίνδαξ, ἀλλὰ εἶν' ἀδύνατον!

Βίνδαξ ἐξαπτόμενος

Ἐάν, ὦ γέρον, ἐξαρτᾶται ἡ πατρίς
ἐκ μόνῃς τῆς ἰσχύος τοῦ Σινόριξος
καταστραφείτω τότε...

Λουέριος αὐστηρῶς

Σίγα, ὑβριστά.

Βίνδαξ ὀργίλως

Ἄ, ναί· ἀθλίως διολέσθω ἡ πατρίς
ἂν σωτηρίαν ἀναμένη πρὸ αὐτοῦ,
καὶ οὐδὲ ἔχῃς Τρόικμου ἢ Τεκτόσαγος
νὰ μείνῃ πλέον ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς.

Λουέριος ὀπισθοχωρῶν

Θεοί!

Βίνδαξ ἐν παραφορᾷ
 Ὁ ἄθλιος Συνόριξ, ὃν ἐτέκνωσε . . .

Λουέριος βαίνων κατ' αὐτοῦ
 Σοὶ ἐπιβάλλω σιωπῆν.

Βίνδαξ μετὰ δέους
 Λουέριε.

Λουέριος ἐν ἀγανακτῆσει
 Κ' ἐὰν ὡς φίλος, ὡς πατὴρ δὲν δύναμαι
 νὰ ἐπιτύχω παρὰ σοῦ ὑπακοήν,
 ὡς βάρδος πλέον σοὶ λαλῶ, παράτολμε,
 καὶ τὸ προσῆκον σέβας ἀπαιτῶ εὐθύς.

Βίνδαξ πτήσων
 Συγγνώμην, βάρδε· ὑπακοῦ, σιωπῶ.

Λουέριος
 Τίς κακοδαίμων, τάλαν σοὶ ἐνέπνευσε,
 τοιαύτας σκέψεις ὡς τὸ μῖσος μουσαράς;
 τίς ὁ φθονήσας τὴν ἀγνήν καρδίαν σου
 καὶ ἐνσταλάξας τὴν χολήν του ἐν αὐτῇ;
 Πῶς δὲν ἠσθάνθησθε φοβεράν φρικίαν
 ἐνῶ τοιαύτην ἀνεφίεγκεσο ἄρᾶν;
 Ὑπάρχει ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθόν,
 ὑπάρχει τῆς πατρίδος τιμιώτερον;

ΣΚΗΝΗ Ι'.

Οἱ ἈΝΩΤΕΡΟΙ, ΚΑΜΜΑ

Κάμμα
 Ἴδου ἐγὼ ἐτοίμη, καταστόλιστος,
 διὰ τὴν ἀγιστεῖαν τὴν εὐφρόσυνον·
 τὸ θῦμα φέρε, κάλει τοὺς ἱερούργους,
 μὲ ἀναμένει τῆς Θεᾶς τὸ ἄδυτον.

Λουέριος
 Οἱ θεοὶ νόμοι δὲν μοὶ ἐπιτρέπουν
 νὰ δώσω τώρα πλέον ἄλλην συμβουλήν·
 ἀλλ' ἂν ἐδέχθη εὐμενῶς ἡ Ἄρτεμις
 τὴν προσαχθεῖσαν τῆς ψυχῆς σου προσφορὰν
 εἰς αἰώνιαν καὶ θερμὴν προσκύνησιν
 πολλαπλασίως αὐτὴ θὰ ἐδέχεται
 τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀφιέρωσιν.

Κάμμα
 Οὐδόλως, πάτερ. Ἄδικοῦσιν οἱ Θεοί;

Λουέριος
 Δὲν ἔχω νὰ προσθέσω λόγον ἕτερον.

(Ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους)

ΣΚΗΝΗ ΙΑ'.

ΒΙΝΔΑΞ, ΚΑΜΜΑ

Βίνδαξ
 Ἐπέστη, Κάμμα, ἡ πανύστατος στιγμὴ,
 καθ' ἣν θὰ καταλήψῃς τὰ ἐπιγεῖα
 καθιερούσα τὴν ψυχὴν σου τῇ Θεᾷ.
 Μετὰ τὴν ἀγιστεῖαν ὁ ἀμύητος
 δὲν δύναται νὰ ρίψῃ βλέμμα ἐπὶ σοῦ
 διότι πράττει ἔργον θεοστύγιον,
 καὶ ὅτι πρέπει νὰ γνωρίσῃς ἐξ ἑμοῦ
 θὰ σοὶ τὸ εἶπω τώρα, ὅτε δύναμαι.

Κάμμα
 Α! εὔρον τέλος ἕνα φίλον ἀληθῆ
 μὴ παραινούντα γνώμην ἀλιτήριον.

Βίνδαξ
 Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σινάτου ἔφυγον
 κ' ἐντὸς δρυμῶνος ἐγενόμην ἀφανής.
 Ἐὰν καρδίαν εἶχον ἀδειλίαν
 δὲν εἶχε ρώμην ὁ βραχίον ἰκανὴν
 ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς δεινὸν βραχίονα
 καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς πάλης νικητής.
 Λαθῶν εἰς χεῖρας τοῦ πατρὸς τὸν πέλεκυν,
 ὃν ἐφοβοῦντο ὑπὲρ πάντα οἱ ἐχθροὶ
 τὰ δένδρα τοῦ δρυμῶνος κατεδάφισα
 ὅπως ἀσκήσω τοὺς ἑμοὺς βραχίονας
 καὶ ρώμην ἀποκτήσω ἴσην τὴν ψυχῇ.
 Ἐπὶ δεκάδας ἡμερῶν ἐγύμναζον
 τὰς χεῖρας ταύτας κατ' αἰγείρων καὶ δρυῶν·
 δὲν μένει δένδρον ἐν τῷ δάσει ἄτητον·
 ἀντὶ δρυμῶνος ἐξαπλοῦται πεδιάς
 καὶ ἤδη κόπτω διὰ τοῦ πελέκεως
 κορμὸν ἐλαίας νέας καὶ διὰ μιᾶς.

Κάμμα
 Πρὸς τί, ὦ Βίνδαξ, ἤσκεις τὸν βραχίονα;

Βίνδαξ
 Διὰ νὰ κόψω ἐν μιᾷ καιροῦ ριπῇ
 τὴν ἀπαισίαν κάραν τοῦ Συνόριγος.
Κάμμα ἀρπάζουσα τὸν πέλεκυν.

Ποτέ!
Βίνδαξ
 Τί λέγεις;

Κάμμα
 Εἶπον.

Βίνδαξ
 Τί!

Κάμμα ρίπτουσα μακρὰν τὸν πέλεκυν
 Οὐδέποτε.

Βίνδαξ

Σὺ λέγεις τοῦτο· μὴ ἐξέστης τῶν φρενῶν;
 Πῶς; ὅτε τρέφω τιμωρίας σχέδια
 καὶ δύναμαι νὰ ἄρω πάντα κίνδυνον
 ἀντιπαλαίω πρὸς πανίσχυρον ἐχθρὸν
 τὴν πράξιν τοῦ ἀχρείου ἀτιμώρητον
 ζητεῖς ν' ἀφήσω; καὶ τολμᾶς, ὦ Κάμμα, σὺ; . . .

Κάμμα
 Ἡ πράξις αὕτη ἔσεται παλίντιτος
 πλὴν δι' ἑμοῦ καὶ μόνης, μόνον δι' ἑμοῦ.

Βίνδαξ
 Σὺ θ' ἀναλάβῃς τὸν ἀγῶνα, τάλαινα;
 γυνὴ τρυφερωτέρα τοῦ ἀνθέρικος,
 ἀβρὰ τὰς χεῖρας, τὴν καρδίαν ἀσθενής;
 Σὺ θέλεις νὰ παλαίσῃς πρὸς τὸν πέλωρα;
 καὶ δὲν ἐσκέφθης ὅτι διὰ τῆς πνοῆς
 θὰ σ' ἀπορρίψῃ οὗτος ἐπιθάνατον!

Κάμμα
 Διὰ νὰ θανατώσω τὸν Συνόριγα
 καὶ ρώμην ἔχω καὶ καρδίαν πανσθενῆ.

Βίνδαξ
 Πλὴν ποῦ; πῶς; πότε;

Κάμμα
 Ὅταν εὔρω τὸν καιρὸν.

Βίνδαξ
 Καὶ λησιμονεῖς, ὦ Κάμμα, ὅτι γίνεσαι
 ἐντὸς ὀλίγου τῆς Θεᾶς ἰέρεια;

Κάμμα
 Δὲν ἀναστελλεῖ τοῦτο τὴν ἀπόφασιν.

Βίνδαξ
 Ὅποιος λόγος φεύγει τῶν χειλέων σου!

Κάμμα
 Ἐπ' ἀκριβῆς γινώσκω τί μοι πέπραται.

Βίνδαξ
 Καὶ θὰ τολμήσῃς τοὺς θεσμούς νὰ παραβῆς;

Κάμμα
 Τὰ πάντα θὰ τολμήσω, οὕτως εἴμαρται.

Βίνδαξ
 ὦ, τίνα ὕβριν θὰ προστρίψῃς τῇ Θεᾷ.

Κάμμα
 Πρὸς τί ἐρήμην ἢ Θεὸς μ' ἀπέλιπεν;

Βίνδαξ

ὦ Κάμμα, σίγα· βεβηλοῖς τὰ ἱερά.
Κάμμα
 Τὴν γλῶσσαν ἔχω ἕνα λέγω βλάσφημα!

Βίνδαξ
 Πῶς μετ' ὀλίγον θ' ἀναλάβῃς ἐνοχίην;

Κάμμα
 Διὰ τοῦ ψεύδους ἀπατώσα σύμπαντας.

Βίνδαξ
 ὦ, φρίκη! ἐκμιαίνεις τὸν ἀκούοντα!

Κάμμα
 Τί μένεις τότε; φύγε τὴν θεοστυγῆ.

Βίνδαξ
 Ἄ, ὄχι, ὄχι· πάντες σ' ἐγκατέλιπον.

Κάμμα
 Τὸ ἄγος θ' ἀναλάβῃς τὸ ἐμὸν καὶ σὺ;

Βίνδαξ
 Τὴν τύχην σου, ὦ Κάμμα, συμμερίζομαι.

Κάμμα
 Ἄ, φίλε Βίνδαξ, ἀδελφέ μου ἀγαθέ,
 δὲν ἐγκαταλιμπάνεις τὴν δυσάμμορον!
 Καὶ ἤδη, σίγα. Ἄρχεται ἡ τελετῆ.

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

Οἱ ἈΝΩΤΕΡΟΙ, ΛΟΥΕΡΙΟΣ, ΜΟΪΝΑ, ΔΡΥΪΔΑΙ,
 ΙΕΡΕΙΑΙ, ΟΥΑΤΕΙΣ, ἐρχόμενοι πάντες ἐκ
 τοῦ βάθους· καὶ περὶ τὸν βωμὸν τασσόμε-
 νοι ΦΡΥΝΙΧΟΣ δεξιόθεν εἰσαγόμενος δέσμιος.

Φρύνιχος

Πρὸς σέ, ὦ Κάμμα, ἐπισήμως ἔρχομαι
 τοὺς λόγους φέρων τοῦ Συνόριγος ἐγώ.)
 Δὲν μὲ γνωρίζεις· μὲ καλοῦσι Φρύνιχον
 καὶ εἶμαι ἄρχων, τοῦ Προυσίτου στρατηγός.
 Ὁ κραταῖος Συνόριξ μὴ δυνάμενος
 νὰ ὑπὲρέλθῃ τοῦ τεμένους τὸν οὐδὸν
 σοὶ ἀποστέλλει μαχητὴν αἰχμάλωτον
 εἰς ὃν δωρεῖται καὶ πατρίδα καὶ ζωὴν
 ἂν ἐπιστρέφω ἀναγγεῖλη εὐφροσύνη·
 εἰ δὲ καὶ εἴπη ἀγγελίαν δυσαχθῆ
 τὸν θάνατον ὡς μοῖραν ἀποτίθεται.

Κάμμα

Ἐὖ' ὄφελος νὰ εὕρῃς τοῦτον πολεμῶν.

Λουέριος

Ὡ Κάμμα, πρόσχες καὶ τὴν ψῆφον λεύκανον

Φρύνιχος

Ματαίως ὁ Συνόριξ ἐλιπαρήσῃς
τὸν σὸν πατέρα καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς
ἐλπίζων ὅτι οὗτος θὰ σὲ ἐπειθε
νὰ μεταβάλῃς καὶ βουλήν καὶ φρόνημα.
Οὐδεὶς ἀκόμη διεβίβασεν αὐτῷ
ἐλπίδος φήμην, χαρμονῆς προάγγελον.
Παρέρχονται ἡμέραι ἀνεπιστρεπτί
καὶ θεὸς ἔχει τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος
μὴ ἀνατείλῃ δι' αὐτὸν ἢ ἀποφράς,
καθ' ἣν θὰ σπείσῃς πρῶτον τῇ Ἀρτέμιδι.
Ἐνόσω ἔτι χρόνος ὑπολείπεται
τῆς ἰκεσίας τοῦ ἀνδρὸς ἐπάκουσον
καὶ δὸς εἰς τοῦτον εὐτυχίας σταγυτὸν
ἀπὲρ τοῦ θρόνου, ὃν προσφέρει ἔνδοξος.

Κάμμα

Μετὰ δὲ πρὸς ἐκεῖνον ὅστις σ' ἔπεμψεν,
ἴν' ἀναγγείλῃς ὅτι μ' εὐφρεν ἔπαρτῃ
διὰ τὴν ἀμιστείαν ἧτις ἀρχεται.
Ἴδοὺ ὁ θύτης. Φύγε, τάλαν στρατηγέ.

Φρύνιχος

Ὡ Κάμμα, χαίρε· βαίνω εἰς τὸν θάνατον!
(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΙΓ'

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ, πλὴν τοῦ ΦΡΥΝΙΧΟΥ
καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ. ΑΡΙΟΥΣΤΟΣ

Ἄριούστος παρὰ τὸν βωμὸν

Ἐπευφημεῖτε ὕμνους· λείθετε σπονδὰς
τὴν οὐρανίαν ἐξυμνοῦντες Ἄρτεμιν
καὶ σὺ ὦ Κάμμα, γόνυ κλίνουσα ἐδῶ
προσεύχου ἐν γαλήνῃ τρισμακάριστος!
(Οἱ Οὐάταις κρατοῦντες τὸ σφάγιον προστοι-
μάζονται ὅπως τελέσωσι τὴν θυσίαν)

Κάμμα ἰδίᾳ κλίνουσα γόνυ
πρὸ τῆς ἀναβαθμίδος τοῦ βωμοῦ

Τὸ ψεῦδος μόνον θὰ ἀκούσῃς, ὦ Θεά.

Βένδαξ ἰδίᾳ

Ὡ φρίκη, φρίκη! εἴμεθα κατάρτοι!

Ἴερεῖαι κλίνουσαι γόνυ καὶ ἀνατείνουσαι
τὰς χεῖρας

Ὡ Θεά, ἣν λατρεύει τὸ ἔθνος ἡμῶν,
σὺ τῆς χώρας προστάτις,
ἀνατείνουσαι χεῖρας, αἰδέημονες, σοί,
ἰκετεύομεν πᾶσαι δεήσαι θερμῇ
νὰ φαίῃς εὐμενῆς
καὶ δεχθῆς ὡς ἱερεῖαν ταύτην.

Ἄριούστος

Τί δῶρον φέρεις, Κάμμα, τῇ Ἀρτέμιδι;

Κάμμα

Ἄγνην καρδίαν ἀπὸ χόλου καθαρὰν.

Αρυῖδαι

Σεμνὸς ὁ γῶρος, ὃν ἔβης, γύναι,
πᾶν ἄφες πάθος καὶ πάντα κότον
ἔξω τοῦ γώρου.
Εὐδαίμων εἶσαι, διότι φέρεις
πρὸς τᾶνω μόνον γαληνία
νοῦν καὶ καρδίαν.

Ἄριούστος

Ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχεις τι τῶν ἐπὶ γῆς;

Κάμμα

Οὐδέν· τὰ πάντα εὐχερῶς ἀπέβαλον.

Ἴερεῖαι γόνυ κλίνουσαι

Ὡ Θεά, μὴ κωφεύσῃς ἰδοὺ καθαρὰ
τὴν καρδίαν προσήλθεν·
ὑπὲρ ταύτης δεόμεθα πάλιν ἡμεῖς
γόνυ κλίνουσαι πᾶσαι πρὸ σοῦ ταπεινῶς
καὶ τελοῦσαι σπονδὰς
ἐν ἀφάτῳ καρδίας γαλήνῃ.

Ἄριούστος

Συνέγνωσ πάντα ὅστις σὲ παρέδραψεν;

Κάμμα

Ἄνεξαιρέτως πάντας· οὐδὲ μὲνίς τίς.

Αρυῖδαι

Φιλεῖ τὸ Θεῖον τὰς ἱερεῖας,
ἐξ ὧν λαμβάνει θερμὴν λατρείαν
εἰσὰς καὶ δόξαν.
στυγοῖ πλὴν ὅμως τὰς ἐπιόρκους
κ' ἢ παραβάτας μὲν εἰς αἰῶνας
ἄγος ἀραίων.

Ἄριούστος

Ἐλθέ, ὦ μελλίερη θεοφίλητος,
τῆς ἱερείας πέπλον νὰ περιβληθῆς
καὶ νὰ ὁμώσῃς ὄρκον τῇ Ἀρτέμιδι.

ΣΚΗΝΗ ΙΔ'

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ, ΣΥΝΟΡΙΞ ὁρμῶν μετὰ στρατοῦ

Συνόριξ

Ὡ θύτα, στῆθι, μὴ τὸν ὄρκον δέχου, μή
ἢ ἄλλως ἀνατρέπω ἄρδην τὸν ναόν.
(Πάντες μένουσιν ἐμβρόντητοι)

Ἄριούστος προχωρῶν κατὰ τοῦ Συνόριξος
Συνόριξ τάλαν, τί κακὸν ἐτόλμησας!

Συνόριξ

Τὸ ἱερεῖον ἀποκόμισον μακρὰν
καὶ μὴ τολμήσῃς νὰ τελέσῃς τὴν πομπήν

Ἄριούστος πλησιάζων αὐτὸν

Ὡ ἄνθρωπε, τί εἶσαι ἐν τῷ σύμπαντι,
σὺ ὁ νομίζων ἑαυτὸν παγκοίρανον
καὶ τοὺς θεοὺς ὀβριζὼν ἀνυπόστατος;
Τί εἶσαι καίπερ ἔχων τόσην δύναμιν
ἐπὶ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ἄλλου σαρφετοῦ,
ὅποταν ὑπεράνω τῆς ὑπάρξεως
θεὸς ὑπάρχη τῶν βλασφημιῶν τιμωρός;
Τί εἶσαι, τολμητὰ ὑπερφίαλε;
Ἀχρεῖος σκώληξ, διερπύζων ἐν θολῷ. . .

Συνόριξ

Αρυῖδαι καὶ Οὐάταις, φύγετε μακρὰν
καὶ σεις, ὦ Βάρδοι, μετ' αὐτῶν ἀπέλθετε·
μὴ τις ἐνταῦθα μείνῃ ἐξ ὑμῶν, μηδεὶς.
Θὰ ὀμιλήσω πρὸς τὴν Κάμμαν. Φύγετε.

Ἄριούστος βαίνων κατ' αὐτοῦ

Ὡ σὺ κυνῶπα, ὦ σὺ μέγα ἀναιδὲς . . .

Συνόριξ

Τοὺς πάντας, στρατιῶται, ἐκδιώξατε.
(Οἱ στρατιῶται διώκουσι πάντας διὰ τῆς βίας
πρὸς τὸ βάθος καὶ ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ναοῦ)

Ἄριούστος ἐνῶ ἀπάγεται ὑπὸ στρατιωτῶν

Τὸν τόπον τοῦτον ἄδατον καὶ ἱερὸν
διαπηθήσας βέβηλον κατέστησας·
καὶ ἐπὶ σοῦ κατάραν ἐπιτίθεμαι
νὰ υποφέρῃς πλειοτέρας συμφορὰς
παρ' ὅσα ἔχει κύματα τὸ πέλαγος!

ΣΚΗΝΗ ΙΕ'

ΚΑΜΜΑ, ΣΥΝΟΡΙΞ

Κάμμα ἰδίᾳ

Ὡ σὺ τοῦ Ἄδου δαίμον, δός μοι δύναμιν
σὺ πάρασχε τῇ Κάμμα χεῖρα τιμωρόν.

Συνόριξ

Ὡ γύναι, βλέπεις χάριν σοῦ τί ἔπραξα;
εἰς τίνα θόβρον ἔπεσα κατάρτος;
Ἀπέπτυσά τὰ πάντα, ὕβρισα Θεοὺς,
κ' ἔαν τὸν κόσμον μοὶ ζητήσῃς ἅπαντα
θὰ σοὶ τὸν φέρω αἱματόρροτον ἐδῶ.
Κίπέ μοι, Κάμμα, τί νὰ πράξω μέγιστον
διὰ νὰ ρίψῃς ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα σου;

Κάμμα

Νὰ ἀποθάνῃς καὶ νὰ μείνῃς ἄταφος.

Συνόριξ

Τὴν ὄραν ταύτην ὅτε σύμπας ὁ λαὸς
τὴν βασιλείαν μοὶ προσφέρει εὐελπίς;
Πῶς; τώρα ν' ἀποθάνω νέος μαχητής,
εἰς ὃν τὸ μέλλον μέγα διανοίγεται
καὶ ἡ Ἀσία περιμένει Κύριον;
Ἐλθέ, ὦ Κάμμα, σέμνωμα τῶν Γαλατῶν,
νὰ καταστήσω φθονερὸν τὸν Ὀλυμπον.
Ἐβὴν καὶ λέχος διὰ σὲ ἠτοίμασα·
τὸν ὄλβον δός μοι, δίδουσα τὸν ἔρωτα
καὶ νὰ σοὶ δώσω πάντα τ' ἀγαθὰ τῆς γῆς.

Κάμμα

Ὅποταν ἴδῃς τὴν ἀγρίαν λύκαιναν
ν' ἀποθιλάξῃ τὸν ἀμνὸν μετὰ στοργῆς,
θὰ ἴδῃς τότε καὶ τὴν Κάμμαν, θλίβε,
νὰ ἀγαπήσῃ τὸν Συνόριξα θερμῶς.

Συνόριξ

Σκιὰ ματαῖα ἦτο πᾶσα μου ἐλπίς
ὅποτε μετὰ μάχην ὑπερένδοξον
ὑπὸ τὰ δένδρα καθεζόμενος ἐκάς
ἀνέπλευτον οὐνερούς ὀλβιότητος
σὲ μόνην ἔχων ἐν τῷ νῶ, ἐν τῇ ψυχῇ;

Κάμμα

Ἄλλ' ὦ προδότα, ὦ κατάρτε ἀνδρῶν,
ὅποιον ἔχων ἐξ ἐμοῦ ἐνέχυρον
ἐν τῇ ψυχῇ σου ἀκουσάν μ' ἐρρύπαινες;

Συνόριξ

Οὐδὲν ὁ τλήμων, ἀλλὰ ἔζων διὰ σοῦ
ὅποτε σὺ ἐκείνω παρεδίδεσο.
Γί εἶχεν ὁ Σινάτος πλείονα ἐμοῦ
καὶ μετὰ τόσῃς θέρμῃς τὸν ἡγάπησας;

Κάμμα

Μὴ ἔχε τὸν Σινάτον ἐν τῷ στόματι
ἐν τῷ βορβόρῳ δὲν ἀνθεὶ ὁ ροδεῖών.

Συνόριξ

Ὅχι, δὲν ἦτο σοῦ ἐπάξιος αὐτός
καὶ διὰ τοῦτο, Κάμμα, τὸν ἐφόνευσα.

Κάμμα

Δὲν ἦτο οὗτος κ' εἶσαι σὺ, παμμίλαρ!

Συνόριξ

Τίς ἐκ τῶν δύο ἀνεδείχθη πανοθενής;

Κάμμα

Ἐὰν ἐκ τῆς ἀγκάλῃς μοὶ ἀνῆρπασας
τὸν ἀγαθὸν συμβίον, ἐν ἐλάτρευσα
δὲν ἠδυνήθης ὅμως ἂν καὶ πανοθενής
νὰ τὸν ἀρπάσῃς καὶ ἐκ τῆς καρδίας μου.
Ἐδῶ θὰ μένη, τεταμμένος, ἀλλὰ ζῶν
ἐνόσφ πληττεὶ ὁ παλμὸς τὸ στήθος μου.

Συνόριξ

Ἄ, εἶσαι, Κάμμα, ὡς ὁ σίδηρος σκληρὰ
δὲν μὲ λυπεῖσαι, ἀγαπῶντα, πάσχοντα;
σὲ ἱκετεύω γόνυ κλίνων ταπεινῶς.

(Κλίνει πρὸ αὐτῆς τὸ γόνυ)

Μὴ ἀπορρίπτῃς πλέον τὴν ἀγάπην μου
δὲν δύναμαι νὰ ζήσω βίον ἀνευ σοῦ.
Ἰδέ με, στρέψε' ἤκουσα τοὺς λόγους σου
καὶ τὴν ὁδὸν ἐν ἐμοὶ κατέπνιξα
διὰ νὰ τύχω τῆς συγγνώμης παρὰ σοῦ.
Νὰ κλαύσω θέλεις; λέγε, θέλεις δάκρυα;

Κάμμα

Νὰ κλαύσῃς; ὄχι· μὴ δακρύσῃς πρὸς Θεῶν.
Ἐὰν τὰ δάκρυά σου πέσωσι χαμαὶ
τῆς γῆς τὸν χώρον θὰ διακοιλάνωσι
καὶ θὰ ὀρμήσῃ ἐξ ἐκάστης φάραγγος
φρικῶδες τέρας φλόγας ἐρευγόμενον.

Συνόριξ ἀναπηδῶν

Ὅ, εἶσαι ἀπαισία, εἶσαι ἀπηνής,
καὶ βία θὰ σὲ λάθω τέλος σύζυγον.

Κάμμα ἀνασπῶσα τὴν μάχαιραν

Ἐὰν τολμήσῃς τὰ προέλθῃς βήμα ἐν
τὸ αἷμά σου θὰ ρεῦσῃ ἐριώδουνον.

Συνόριξ βαίνων κατ' αὐτῆς

Πῶς; μάχαιραν; σὺ, Κάμμα; σὺ μὲ ἀπειλεῖς;

Κάμμα τύπτουσα αὐτὸν διὰ τῆς μάχαιρας

Ἀπόθανε, κακοῦργε!

(Ἡ μάχαιρα θραύεται ἐπὶ τοῦ στήθους
τοῦ Συνόριξος)

Ἄ! ἐθραύσθη! Ζῆς;

Συνόριξ ὅστις περιέβαλεν αὐτὴν
διὰ τῆς χειρὸς.

Κ' ἐν τῇ ἀγκάλῃ σὲ κρατῶ τρισόλιος!

Κάμμα προσπαθοῦσα νὰ διαφύγῃ
τῶν χειρῶν αὐτοῦ.

Ὅ ἀνανδρε Συνόριξ, φέρεις θώρακα
τοιούτου φέρει μόνον ὁ δειλόψυχος
καὶ ὁ Σινάτος εἶχε πάντοτε γυμνὸν
τὸ λάσιόν του στήθος! Ἄ! δειλέ, δειλέ!

Συνόριξ σφίγγων τὴν Κάμμαν
ἐν τῇ ἀγκάλῃ

Ὅ, τώρα μοὶ ἀνήκεις.

Κάμμα ἀνθισταμένη

Ὅχι, ἄθλιε.

Συνόριξ

Τίς θὰ τολμήσῃ νὰ σ' ἀρπάσῃ ἀπ' ἐμοῦ;

Κάμμα

Συνόριξ ἄλλος, μείζων σοῦ, ὁ θάνατος.

Συνόριξ

Τὸν θάνατον μὴ κάλει, μὴ τὸν θάνατον.

Κάμμα

Δὲν θὰ μὲ λάθῃς ζῶσαν· ἀπελπίσθητι·
πάν ὅτι πράττεις, εἰς οὐδὲν σὲ ὠφελεῖ
μὰ τοῦ πατρὸς τὴν κάραν τὴν πολυσεπτὸν
θὰ αὐτοκτονήσῃς θὰ μὲ λάθῃς... πλὴν νεκράν.

Συνόριξ μακρυνόμενος αὐτῆς

Ναί, ἔχεις τὸν πατέρα, ἐν σεβάζεται·
ὦ, θὰ σὲ ἀναγκάσω· εὔρον τὴν ὁδόν.

Κάμμα ἰδίᾳ

Ὅποῖον δόλον μελετᾷ ὁ ἄθλιος.

Συνόριξ καλῶν

Τορμάννε, Νάρβων...

Κάμμα

Τί θὰ πράξῃς;

Συνόριξ

Ἄ, σκληρὰ!

Κάμμα

Τί θέλεις τὸν πατέρα;

Συνόριξ

Τὸ ἐνόησας!

Κάμμα

Ὅ φρίκη!

Συνόριξ βλέπων τὸν Νάρβωνα καὶ Τορμάννον

Φέρετέ μοι τὸν Λουέριον.

(Ἐφέρχονται ὁ τε Νάρβων καὶ ὁ Τορμάννος)

Κάμμα

Μετὰ τὸν σύζυγόν μου, τὸν πατέρα μου!

Συνόριξ

Θὰ τὸν φονεύσω ἂν δὲν ἔλθῃς μετ' ἐμοῦ.

Κάμμα

Ὅ, ποῖα γένηνα, ποῖα πόλις ἤμεσε
τὸ τέρας τοῦτο ἐν ἐσχάτῳ ἐμπτυσμῷ;
τίς γῆ, τίς δῆμος τὸν κακὸν ἐξέθρεψε
καὶ τὰ τοιαῦτα διεργάζεται κακὰ;
Ἐν σοὶ τί ἔχεις, αἰμοδόρος ὕαινα;
ψυχὴν, καρδίαν, ἔχεις τί ἀνθρώπειον;
Οὐδὲν, κακοῦργε, πλὴν φονεῶς μηνιμῶν!

ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ'.

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ, ΝΑΡΒΩΝ, ΤΟΡΜΑΝΝΟΣ,
ΦΥΛΑΚΕΣ, ΛΟΥΕΡΙΟΣ ὀδηγούμενοι, ὑπ' αὐτῶν

Συνόριξ

Ἰδοῦ, ὦ Κάμμα, ὁ πατὴρ ἐν ἀγαπᾷς.
Ἐὰν δὲν ὑποκύψῃς εἰς τοὺς πόθους μου
θὰ στείλω τοῦτον εἰς τὸν θάνατον εὐθύς.

Κάμμα

Δυστήνου κόρης, πάτερ, πάτερ δύστηνε!

Συνόριξ

Ἐλθέ, ἀχρεῖτε, γέρον δολομήχανε,
σὺ ὅστις μὲ ἠπάτας λόγῳ μελιχρῶ...

Λουέριος

Οὐχί, Συνόριξ, ἔλεγον ἀλήθειαν
ἐλπίζων ὅτι τέλος θὰ ἐπέθετο.

Συνόριξ

Πῶς δὲν μοὶ εἶπας τότε ὅτ' ἡ τελετὴ
θὰ ἐτελεῖτο κεκρυμμένως σήμερον

Λουέριος

Δὲν ἠδυνάμην φέρων σχῆμα ἱερὸν
νὰ διασπείρω τοῦ ναοῦ τ' ἀπόρρητα.

Συνόριξ

Τί λέγεις, Κάμμα, ἔρχεσαι; μ' ἀκολουθεῖς;

Κάμμα

Ποτέ!

Συνόριξ

Θὰ ἀποθάνῃ.

Κάμμα

Ἔστω.

(Ἰδίᾳ μετὰ λύπης)

Ὅ, Θεοί!

Συνόριξ

Ἀγάγετε τὸν βάρδον εἰς τὸν θάνατον.

Κάμμα

Ὅ πάτερ, πάτερ, ὄχι.

Λουέριος ἐναγκαλιζόμενος τὴν Κάμμαν

Κόρη, μὴ λυποῦ.

Κάμμα

Σὲ ἀποστέλλω, τάλαν, εἰς τὸν θάνατον...
πλὴν, τί νὰ πράξω; νὰ σὲ σώσω! Ναί, ναί, ναί.

Λουέριος

Ὅς ἦλθον πάντα ἡ ἐλπίς μ' ἀπέλιπε
καὶ χαίρων ἀποθνήσκω σήμερον ἐγώ
ἵνα μὴ ἴδω ἐντελεῖ τὸν ὄλεθρον
ἐξ οὗ ἐπαπειλεῖται ἡ πατρίς ἡμῶν.

Κάμμα

Καὶ μὴ δὲν ἔχει ἄλλα τέκνα ἡ πατρίς;

Λουέριος

Ἡ τύχη ταύτης ἐξαρτᾶται σήμερον
ἐκ τῶν ἐρώτων παρακόπου στρατηγοῦ.

Συνόριξ

Ἄ, γέρον βάρδε, σίγα· μὴ μ' ἐρέθιζε.

Λουέριος
 Δὲν τρέφω ἔχθραν κατὰ σοῦ, ὦ κούδιτε,
 διότι διατάσσεις ἐν στιγμῇ ὀργῆς
 ἀδίκως ὄλωσ νὰ μὲ θανατώσωσι.
 Μετῆλθον πάντα λόγον, πᾶσαν μηχανὴν
 διὰ νὰ φέρω ταύτην εἰς μετόνοιαν.
 Ἄποῦ δὲν ἦλθε δὲν θὰ ἔλθῃ δυστυχῶς.
 ἢ ἐπιμένεις πλέον, ματαιοπονεῖς.
 Ἄπόθαλε τὸ πάθος, ὅπερ ἔδειξέ
 τὸν κραταῖον τετράρχην ἐρωτόληπτον
 καὶ εἰς τὰς νίκας τοὺς στρατοὺς δόγησον
 τῶν μεγαθύμων Γαλατῶν ὁ βασιλεὺς.

Συνόριξ

Θὰ ἔλθῃς, Κάμμα;

Κάμμα

Ὁχι!

Συνόριξ

Εἰς τὸν θάνατον!

Κάμμα ἀσπαζομένη τὸν Λουέριον

Ὅποια θλίψις!

Λουέριος ἀπαγόμενος

Χαῖρε!

Συνόριξ

Εἶν' ἀδάμαστος!

Κάμμα

Δὲν θὰ σὲ ἴδω, πάτερ, τὸ ἐλάχιστον
 ἐνώπιόν μου θανατούμενον οἰκτρῶς.

Συνόριξ

Πῶς εἶπας; τί; φοβεῖσαι; Θὰ τὸν ἴδῃς.

Κάμμα μετ' ἄλγους

Συνόριξ

Ἐδῶ, Τορμάννε. φέρετέ τον πρὸ αὐτῆς.

Κάμμα

Κακοῦργε!

Συνόριξ τῷ Λουερίῳ

Κύφον· κλίνε γόνυ.

Κάμμα

Ἄνανδρε!

Συνόριξ

Ἐνώπιόν σου θὰ τὸν ἴδῃς θνήσκοντα.

Κάμμα

Νὰ αἰσθανθῆς πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς
 τὴν λύπην ταύτην, ἣν μοὶ δίδεις σήμερον.

Συνόριξ

Κρατήσατέ την ἕνα βλέπη κάλλιον
 καὶ σεῖς κτυπάτε, θανατώσατε αὐτόν.

(Οἱ φύλακες συλλαμβάνουσι τὴν Κάμμαν ἐνῶ
 ὁ Τορμάννος ὑψοῖ τὸν πέλεκυν ἐπὶ τῆς κεφα-
 λῆς τοῦ Λουερίου).

Κάμμα παλαίουσα πρὸς τοὺς φύλακας

Θηρία αἰμοδόρα, στήτε πρὸς στιγμὴν.

Συνόριξ ἀγρίως

Κτυπάτε!

Κάμμα ἐναγκαλιζομένη τὸν Λουέριον

Ὁχι, ὄχι...

Συνόριξ ἐκπληκτος

Πῶς; ἐνδοίσεις; αἴ;

Κάμμα ὀλιγοδρανής

Ἴδου ἐγώ, Συνόριξ, μ' ἔχεις σύζυγον.

Συνόριξ ἐν χαρῇ

Ἄ!

Λουέριος ἐγειρόμενος

Κάμμα!

Κάμμα κρύπτουσα τὸ πρόσωπον

Πάτερ!

Λουέριος ἐναγκαλιζόμενος αὐτὴν

Οἱ Θεοὶ τὸ ἤθελον.

Συνόριξ ἐν ὑψίστῃ ἀγαλλιάσει

Ἀγγεῖλατε τοῖς πᾶσιν ὅτι σήμερον
 τὴν Κάμμαν ἔχων παρ' αὐτῶ βασιλεύσαν
 τὴν βασιλείαν ὁ Συνόριξ ἔκτισεν.

Τορμάννος ἰδίᾳ

Ὁ, εἶθε νὰ πλανῶμαι εἰς αἰτίον,
 ἀλλὰ προβλέπω δυσδιάλυτα δεινὰ!

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

Ἡ πλατεία τῆς ἀγορᾶς. Ἐν τῷ βάθει φαίνεται ἡ πόλις ἐν μέσῳ δένδρων ὑψηλῶν. Δεξιᾶ
 ἐπὶ βράχον κρήνη παρ' αὐτῆ σηναὶ καὶ ὀχήματα ἀριστερᾶ σπήλαιον παρὰ τὴν ἄκραν,
 θάσους. Κατὰ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὸ βάθος ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος
 βωμός, ἐφ' οὗ καίει τὸ πῦρ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΤΟΡΜΑΝΝΟΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ, ΣΤΡΑΤΟΣ,
 ΛΑΟΣ, καὶ εἶτα ΝΑΡΒΩΝ

Τορμάννος βλέπων εἰσερχόμενον
 τὸν Νάρβωνα

Λοιπόν, ὦ Νάρβων;

Νάρβων μετὰ στρατοῦ εἰσερχόμενος

Πάντες ὑπετάγησαν·
 ἢ στάσις κατεστάλη.

Τορμάννος

Εὔγε· ἀριστα.

Νάρβων

Καὶ οἱ δρυταὶ νικηθέντες φεύγουσι
 τὴν ταρβαλίαν τοῦ Συνόριγος ὀργῆν.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Οἱ ἀνωτέρω, ΡΟΘΜΑΡΙΣ

Ρόθμαρις

Τορμάννε!

Τορμάννος ἐκπληκτος

Σὺ ἐνταῦθα, Ρόθμαρι; πλὴν πῶς;

Ρόθμαρις

Πρὸ ὥρας πάντες ἀπεφυλακίσθημεν
 εὐρόντες χάριν παρὰ τῷ Συνόριγι.

Τορμάννος χαίρων

Ἄ, εἶνε μέγας ὁ γενναῖος στρατηγός!

Τόμος Θ' 3 — Μάρτιος 1885.

Νάρβων

Πῶς;

Ρόθμαρις

Δὲν γινώσκεις;

Νάρβων

Τίνος εἶσθε δέσμοι;

Τορμάννος

Ἄ, ναί, σὺ, Νάρβων, πλεῖστα ἔτι ἀγνοεῖς
 ἐκ πάντων ὅσα ἔναγχος συνέδησαν.

Νάρβων

Ἄφ' οὗτο ἐξ Ἀγκύρας ἀνεχώρησα
 πολλὰ ἐπῆλθον, μετεβλήθησαν πολλά.

Τορμάννος

Καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Συνόριξ εἴλκυσε
 τὴν χίθραν τοῦ Σινάτου ἀπὸ τοῦ ναοῦ
 ὁ νέος Βίνδαξ ἀναπάλλων πέλεκυν
 ἀντίος ἦλθε τῷ ἀνδρὶ μετ' ὀπαδῶν
 καὶ ἡ Γαλατία θὰ ἐθρήνηι σήμερον
 τὸν τροπαιοῦχον νικητὴν τῶν Βιθυνῶν
 ἂν μὴ ὑπῆρχον παρὰ τοῦτο φύλακες
 τὴν προσβολὴν ἐκείνην ματαιώσαντες.
 Ἢ ἔνοχοι ἀχθέντες εἰς τὰς φυλακὰς
 τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ θὰ ἐτρέποντο
 κατὰ τὰς πρώτας πανηγύρεις τοῦ λαοῦ,
 ἀλλ' ὁ Συνόριξ εἶνε ἤδη ὀλιβιος,
 τοὺς πάντας θέλει εὐτυχεῖς περὶ αὐτὸν
 καὶ ἀποδίδει τῇ πατρίδι εὐγενῶς
 ἐκείνον ὅστις ὑψωσὶ τὸν πέλεκυν
 ἐν ἀφαιρέσῃ πολυτίμητον ζωὴν.

Νάρβων

Ὁ Βίνδαξ μέχρι τοῦδε ἦτο δεσμιος
 καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐμελλε λοιπὸν αὐτός;

Τορμάννος

Τῷ Θεῷ χάριν ἅπαντες ἐκτίσωμεν

ὅτι τὸν νέον διασώζει ἐν ζωῇ
καὶ μένει οὕτω μετὰ τὸν Συνόριγα
γενναίως στρατιώτης, ἔμφρων στρατηγός
δυναίμενος νὰ ἄρῃ νέα τρόπαια
καὶ τὴν πατρίδα νὰ δοξάσῃ ὡς αὐτός.

Ρόθμαρις

Ἐλπὶς ματαία!

Τορμάννος

Διατί, ὦ Ρόθμαρι;

Ρόθμαρις

Ὁ Βίνδαξ οἴμοι! δὲν θὰ μείνῃ παρ' ἡμῖν.

Νάρβων

Τί λέγεις;

Ρόθμαρις

Φεύγει!

Τορμάννος

Καὶ ποῦ φεύγει;

Ρόθμαρις

"Ἄγνωστον.

Τορμάννος βλέπων τὸν Συνόριγα

Ἰδοὺ ὁ ἄρχων.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΣΥΝΟΡΙΞ, ΔΕΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

Συνόριξ

Στρατιώται, χαιρετε.

Εἰργάσθητε γενναίως καὶ ὁ ἱερεὺς
κατενικήθη· τοῦ σκοποῦ ἀπέτυχε.
Τὴν προᾶξιν ταύτην θ' ἀνταμείψω προσεχῶς
δωρῶν εἰς πάντας ἱερέων κτήματα.
Μετὰδοῦτε ἀμέσως εἰς τὸ τέμενος
καὶ ἴδετε ἂν εἶνε ἔτοιμον τὸ πᾶν.

Τορμάννος

"Ἄν οἱ δρυΐδαι ἀρνηθῶσιν;

Συνόριξ

"Ἐχετε

τὰς λόγχας.

Νάρβων

Τοῦτο θέλομεν κ' ἡμεῖς.

Πάντες

Ναί, ναί.

Συνόριξ

Εἰς σέ, Τορμάννε, τὴν φροντίδ' ἀνέθηκα
καὶ ὅ τι εἶπον, τοῦτο λέγω ἐξ ἀρχῆς·
ἐκεῖ θὰ γείνῃ ἡ στέψις ἢ βασιλείος,
ἢ δῶ τὸν γάμον θὰ τελέσω. "Ἄγετε.

(Πάντες ἐξέρχονται ἀκολουθοῦντες οἱ μὲν
τὸν Νάρβωνα δεξιᾷ, οἱ δὲ τὸν Τορμάννον
ἀριστερᾷ)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΣΥΝΟΡΙΞ καὶ εἷτα ΛΟΥΕΡΙΟΣ

Καὶ τέλος ἦλθεν ἡ τριπόθητος στιγμή,
ἦν ἀπὸ τόσο χρόνου περιέμενον·
ἐντὸς ὀλίγου στεφανοῦμαι βασιλεὺς
καὶ τῇ παγκάλῳ Κάμμα γάμῳ ζεύγνυμαι.
Μὴ μὲ φρονήσης, Τύχη ὄνειρογενής,
σὺ ἦτις ἦλθες πρὸς με ὑποσκάζουσα
ἐν συνοδίᾳ θλιψέων καὶ ὀδυνῶν.

"Ἄν ἡ ψυχὴ μου τώρα ἐπαισθάνηται
τὴν εὐτυλίαν καὶ τὴν ἀελλπτον χαράν,
ἀλλὰ ὑπέστη ἀλγηδόνας ἄλλοτε
καὶ παρ' ὀλίγον ἐξαπώλλετο κακῶς.
Πορεύου ἔρῃ μετ' ἐμοῦ ταχύτερος
καὶ νέας τέμνε πρὸς τὸν ὄλιον ἀτραπούς.

Λουέριος

"Ὡ φίλον τέκνον, ἔρχομαι δυσάγγελος
νὰ κατατρώσω τὴν καρδίαν σου ἐγώ.

Συνόριξ

Βαβα! τί βλέπω, γέρον; εἶσαι κάτωχρος!

Λουέριος

Πῶς νὰ σοὶ εἶπω ἄγγελμα δυσάρεστον;

Συνόριξ

"Ὅποιος λόγος πλήσσει τοὺς ὀδόντας σου
κ' ὑπὸ τὴν γλῶσσαν μεταπίπτει ἀθαρσῆς
δυστάζων νὰ προέλθῃ τῶν χειλέων σου;
Μήπως ἡ Κάμμα, γέρον, δὲν με ἀγαπᾷ;

Λουέριος

Δὲν εἶνε τοῦτο· οἴμοι! ἄλλο ἤκουσα.

Συνόριξ

Τί ἄλλο εἶνε δι' ἐμὲ κακοφραδὲς
ἀφοῦ ἡ Κάμμα μοι τηρεῖ τὰ ὄρνια;

Λουέριος

Οἱ ἱερεῖς ἀρνοῦντά: νὰ τελέσωσι
τὴν στέψιν καὶ τὸν γάμον τοῦ Συνόριγος.
Ἐντὸς τοῦ ἄλλου οἱ δρυΐδαι παμπληθεῖς
ἀπὸ πρῶτας ἐκατόμβας θύουσι
καὶ ἐξαιτοῦνται τῶν Θεῶν τὴν ἀρωγὴν
εἰς ἄνυσιν τῆς γνώμης, ἢ προείλοντο.

Συνόριξ

"Ἄν τοῦτο μόνον εἶνε μὴ ἀθύμει

Λουέριος

Πῶς;

Συνόριξ δεικνύων δεξιᾷ

Ἰδοὺ οἱ στασιῶται σιδηρόδεσμοι
μετὰ φυλάκων βρῖνοντες πρὸς τὸν ναόν.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΑΡΙΟΒΥΣΤΟΣ, ΔΡΥΪΔΑΙ,
ΝΑΡΒΩΝ, ΣΤΡΑΤΟΣ

Ἀριόβυστος

Δὲν ἤρκει ἄρα ὅτι κατεμίληνες
τοῦ ἱεροῦ τεμένους τὸ ἐδέθλιον;
τολμᾷς καὶ πλέον ἔτι κατὰ τῶν Θεῶν;

Συνόριξ

Βουαύχην γέρον, μὲ κατεπαγίδευσας
διὰ τῆς ἐπιτησίας, ἦν μετῆλθες, ναί,
κ' ἐγὼ χαλίφρων, ἄνους, πίστιν ἔδιδον
ὁσάκις μοι ἐζήτηεις εἰσαναβολάς.
Πρὸς τοῦτον μόνον τὸν σκοπὸν εἰργάζεσο
ὑποχθονίως ἀπὸ τῶσων ἡμερῶν
καὶ ἐκ τοῦ ὀλιου ἀμβλυώπτων ἤργησα
νὰ ματαιώσω τοὺς σκοπούς σου, μοχθηρέ.
Ἰδοὺ σὺ τώρα· βρῖνε σιδηρόδεσμος!

Ἀριόβυστος

Καλῶς· πλὴν μάθε ὅτι ἔργον στυγερὸν
δὲν συγχωροῦσιν οἱ Θεοί. Ὁδῆπέτιε.
Καὶ ὅσῳ εἶνε βραδυθάμων ἢ ποινη
ἐπὶ τοσοῦτον ἔσται πηλυδείματος.
Ὁ ἐξυβρίζων τοῦ Θεοῦ τὸν πρόσωπον
θὰ ἀποτίσῃ δικαίαν ἂν καὶ πανσθενῆς·
πρὶν τῆς σελήνης ἔλθῃ τὸ πανσέληνον
δεινὸν θὰ πλήξῃ τὸν Συνόριγα κακόν.

Συνόριξ

Γὰς προσταγὰς μου, Νάρβων, ἐπιτέλεσον.

Νάρβων

Ἐλθέ, δρυΐδα, εἰς τὸ τέμενος· ἐμπρός.

Ἀριόβυστος τῷ Συνόριγι

Αἴ, φαῦλε, ὅπως ἤρξω οὕτως ἄνυσον·
πορεύου ἐν τῇ τρίβῳ τοῦ ἐγκλήματος
ἵνα ἐπέλθῃ τάχιον ἡ κόλασις.

(Ἐξέρχονται πάντες)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

ΣΥΝΟΡΙΞ καὶ εἷτα ΚΑΜΜΑ

Συνόριξ ἀκολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος
τοῦ ἀπαγομένου δρυΐδας

"Ὡ ἱερέων γενεὰ κατάρατος,
ὅτι τὴν πωλοῦσαν αἰωνίως τοὺς Θεούς,
ἐγὼ θὰ σὲ πωλήσω εἰς τὸν θάνατον
ὡς ἀναλάβω τὴν βασιλείον ἀρχήν.
Γὰς ὥρας ταύτας, αἱ διήλθον σχέτλιος
μετὰ κινδύνου ἀπωλείας τοῦ παντός
ἐν τοῖς βασάνοις πάντες θὰ διέλθῃτε,
τεράτων τέκνα, ρομποπῶλαι ἱερεῖς·
πλὴν πᾶσα ὥρα ἔσται ἀτελεύτητος,
ὀδύνης ἔτος, μελεδήματος αἴων.

Κάμμα

Δὲν εἶνε ψεύδη πάντα ὅσα ἤκουσα;
εἰπέ, Συνόριξ, ὅτι δὲν εἶν' ἀληθῆ!

Συνόριξ

Γί ἔχεις, Κάμμα; εἶσαι πολυτάρακτος·
ὁποῖον ἄλλος τὴν ψυχὴν σου συγκυκᾷ;

Κάμμα

Γὸ πλῆθος καθ' ὀμίλους συνωθούμενον
ἐπιθειάζει κατὰ σοῦ ἀναφανδόν.

Συνόριξ

Ἀμέλει, φίλη, κ' ἦτο μόνον θύελλα
ταχέως παρελθούσα ἀνευ κεραυνῶ.
Ἐάν ἀφ' ὄτου τὸν ναόν κατέλιπες
ἐδέχεσο τὸν γάμον μετὰ χαρμονῆς
τὸ πᾶν θὰ ἦτο κατὰ γνώμην σήμερον

καὶ οἱ δρυῖδες δὲν θὰ εἶχον τὸν καιρὸν
νὰ μὲ δολιευθῶσιν ὅπως ἔπραξαν.
Ἄλλ' ἤδη πάντα ἔχουσιν ὡς πρότερον
καὶ δονοῦπόω, Κάμμα, περιβάλλομαι
τὸ στέμμα ὅπερ θέλω μόνον χάριν σοῦ.

Κάμμα

ᾠ. τὴν γαλήνην, ἄρχον, μοὶ ἐδώρησας,
διότι ἐταράχθη ἡ καρδία μου
καὶ πένθους πέπλος ἐξετάθη πρὸ ἐμοῦ.
Ναί, ἐν ἀρχῇ σ' ἐμίσων καὶ δὲν ἤθελον
τὸν γάμον νὰ τελέσω ὡς ἐξήτεις σὺ,
ἀλλ' ὅτε μετὰ ταῦτα σὲ ἐγνώρισα
κ' ἐν τῇ ψυχῇ σου εὖρον τὴν ἐμὴν ψυχὴν
ὁ ἔρωσ τότε πᾶσσαν μὲ παρείλετο
κ' εἰς σὲ ἐδόθη δι' αἰῶνος νοεράς.
ᾠ, τί ὑπέστην πρὸ ὀλίγου, τάλαινα,
ὅποτε εἶδον τὸν λαὸν ἀνταίροντα
καὶ ἐξαπίνης ἐποργῶντα κατὰ σοῦ.
τὰ ὄμματά μου περιέβαλεν ἀχνὸς
τὸ στήθος ἐνεκρύθη, καὶ ὡς ὄνειρον
διήλθεν ἐν τῷ σκότει ὁ μακρὸς αἰὼν
τῆς εὐτυχίας, ἧς θὰ ἀπηλαύομεν.
Καὶ ἤδη, ἄρχον, ἐνοεῖς τὴν χαρμονὴν
ἧτις ἐκκλύζει τὴν πτωχὴν καρδίαν μου;

Συνόριξ

Γλυκεῖα γύναι, ἀηδὼν τὴν λαλίαν,
τὸ ἄσμα ψάλε τοῦ θυμῆρους ἔρωτος
νὰ περικλείσω ἐν ἐμοὶ τὸν οὐρανὸν
ἐν' ᾧ πυκνοῦται ὀλιότις ἀφθιτος.
Ἐὰν κατὰ σταγόναις μοὶ ἐστάλαξας
τῆς εὐτυχίας τὸν μυρῶντα νασμόν,
ἀλλ' ὅμως ὀλοκλήρως ἐξεκένωσας
τῆς συμπαθείας τὴν ὑπέρπλεον πηγὴν.

Κάμμα

Ναί, ὅπως τώρα δὲν ἤσθάνθην ἔρωτα
καὶ τὸν Σινάτον δὲν ἠγάπησα ὡς σέ.
Παρέρχοντ' αἱ ἡμέραι ἀλλεπάλληλοι
καὶ νέας ἀνευρίσκω ἀρετὰς ἐν σοὶ.
Ἐν τῇ ψυχῇ μου κολοσσὸς ἀυξάνεσθαι·
οὐδεὶς ὑπάρχει οὐδ' ὑπῆρξεν ἐπὶ γῆς
ὡς σὺ γενναῖος, εὐεπίβολος ὡς σὺ.
Καὶ ὅπως τᾶσπρα τῆς πρωΐας σθένυνται
ἤμ' ἀνατελῆ ὁ χρυσακτίν ἥλιος
ταιουτοτρόπως ἀμαυροῦνται ὑπὸ σοῦ
οἱ ἄλλοι πάντες ὅταν ἐμφανίζεσαι.

Συνόριξ

ᾠ Κάμμα, Κάμμα' ἐκ χαρῆς ἱλιγγιῶ,
μὴ λάλει πλέον, ἢ πνοή μου τέμνεται,
τὸ στήθος περισκαίρει, θὰ διαρραγῇ.

Τορμάννος εἰσερχόμενος ἀριστερόθεν

Ἦς στέψεως ἡ ὦρα ἤλθε, στρατηγέ·
πρὸ τοῦ τεμένους ὁ λαὸς ἀθροίζεται
καὶ οἱ δρυῖδες ἀναμείνουσιν ἐκεῖ.

Συνόριξ

Καλῶς.

(Ὁ Τορμάννος ἐξέρχεται)

Κάμμα

ᾠ ἄρχον, μήπως εἶνε ὄνειρον;

Συνόριξ

Δὲν εἶνε, Κάμμα, ὄχι, στέφομαι, ἰδοῦ,
καὶ μετ' ὀλίγον σύζυγός μου γίνεσθαι.
Ἴδὲ τὸν χώρον τοῦτον, εἰν' ἡ ἀγορὰ
ἐν ἧ ὡς λέων πρὸ τίνος ἐπάλαισα
καὶ τὸν Σινάτον ἔριψα χαμαὶ νεκρόν.
Ἐδῶ τὸν γάμον θέλω νὰ τελέσωμεν
διὰ νὰ σώζης ἐν τῇ μνήμῃ ἐσσεῖ
τὴν νίκην μου ἐκείνην.

Κάμμα

ᾠ, ἐμάντευσας
τὴν πρόθεσίν μου· τοῦτο ἤθελον κ' ἐγώ,
τὸ πέδον ὅπερ νικητῆς ἐπάτησας
τοῦ ἔρωτός μας ἔστω ἴλεως βωμός.

Συνόριξ ἀπερχόμενος

Εὐτύχει, Κάμμα, μετ' ὀλίγον ἔρχομαι
πανίσχυρος μονάρχης, δούλος σου πιστός.

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

ΚΑΜΜΑ παρακολουθοῦσα διὰ τοῦ βλέματος
τὸν ἐξεληθόντα Συνόριγα, ΜΟΪΝΑ εἰσερχο-
μένη περίλυπος δεξιόθεν

Μοΐνα

Λοιπὸν τὰ πάντα εἶνε ἤδη ἔτοιμα;

Κάμμα στρεφομένη βραίως

Τὰ πάντα.

Μοΐνα

Καὶ θὰ γείνης σύζυγος αὐτοῦ;

Κάμμα κατερχομένη

Βεβαίως.

Μοΐνα

Ἄ, Σινάτε...

Κάμμα

Πῶς;

Μοΐνα ἐνοῦσα τὰς χεῖρας

Πλήν, Κάμμα μου.

Κάμμα

Τί ἀναφέρεις τὸν Σινάτον σήμερον
ὁπότε τὴν ψυχὴν μου βόσκειται χαρὰ
διὰ τὸν ὄλβον ὅστις μοὶ προύρισταί;
Μετάβα εἰς τὸν οἶκον καὶ ἐτοίμασον
ἄραιοι πέπλον νύμφης κρόκω ποικιλτὸν,
διότι θέλω νὰ μὲ ἴδῃ πάγκαλον
κατὰ τὴν ὥραν τῆς νυμφεύσεως ἡμῶν
ὁ φίλος τῆς ψυχῆς μου. Γραῖα, ὑπαγε.

Μοΐνα ἀπερχομένη

Σινάτε τάλαν, οἴμοι! σ' ἐλησμόνησαν!

ΣΚΗΝΗ Η'.

ΚΑΜΜΑ, ΒΙΝΔΑΞ

Κάμμα

Τίς ἔρχεται δρομαίως; Πῶς; ὁ Βίνδαξ;... ἄ!

Βίνδαξ ὅστις εἰσηλθεν καὶ ἔστη κατέναντι
τῆς Κάμματος

Τὸ πρόσωπόν σου, γύναι, κρύπτεις ἀπ' ἐμοῦ
καὶ ὡς μὲ εἶδες αἰσχος ἀμφεκάλυψε
τὸ μέτωπόν σου.

Κάμμα ἰδίᾳ

Σίγα, δύστηνος ψυχῆ.

Βίνδαξ

Ἐνόσω διασώζεις τὸ ἐρόθημα
ὑπάρχει ἔτι πρὸς μετάνοιαν καιρός.
Καλὴ μου Κάμμα, λάβε θάρρος, σύνελθε·
εἰπέ μοι ἕνα λόγον καὶ μὰ τοὺς Θεοὺς
τὴν κεφαλὴν σοὶ φέρω τοῦ Συνόριγος.

Κάμμα ὀλιθερῶς

ᾠ, σύγγνωθί μοι, Βίνδαξ.

Βίνδαξ

Τί;

Κάμμα

Τὸν ἀγαπῶ!

Βίνδαξ

Τί εἶπας, γύναι; ἀλλὰ δὲν αἰσχύνεσαι;
Λοιπὸν ποῦ εἶνε ὅσα ἔλεγες ποτέ;
οἱ ὄρκοι, αἱ ἀραὶ σου, τὰ κατεύματα
τὸ μῖσος, ἡ ὀργή σου, τί ἐγένοντο;
τί μένει τώρα ἐκ τοῦ ἄλλοις τῆς ψυχῆς;
ποῦ εἶνε ἡ ἀγάπη τοῦ Σινάτου σου;
Ψευδῆ τὰ πάντα ἤσαν; Ἄ, Ἀσιανή,
ὁποῖον αἶμα ρεῖει εἰς τὰς φλέβας σου;
πῶς ἐξεληφθης ὡς Γαλάτις ὀφ' ἡμῶν;
Μωρὸς ἐγὼ πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους σου
κ' ἐπιχειρήσας νὰ φονεύσω τὸν κακόν.
Ἐπάξιος εὐνέτις τοῦ Συνόριγος,
ὁ Βίνδαξ φεύγων τὰς ἀράς του σοὶ δωρεῖ.

Κάμμα ἐκπληκτος

Τί εἶπας; φεύγεις;

Βίνδαξ

Ναί, μακρὰν ἀπέρχομαι.

Παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ βαθέως Λεῖγηνος
ὑπάρχουσι Γαλάται ἄλκιμοι, ἔσθλοί,
διατρῶντες τὴν ἀρχαίαν εὐκλειαν
καὶ μὴ ἐκφυλισθέντες ὅπως οἱ ἐδῶ.
Πρὸς τοὺτους μεταβαίνω ταχυβάδιος
διὰ νὰ εὖρω ἀγαθοὺς ὁμοεθνεῖς.

Κάμμα ἱκετευτικῶς

Μὴ φεύγης, Βίνδαξ.. μείνον... ὦ, ἂν ἤθελον...

Βίνδαξ

Νὰ μείνω ἕνα ἴδω τὸν Συνόριγα
δεσπόζοντα τῆς χώρας τῆς Γαλατικῆς
καὶ παρὰ τούτῳ τὴν αἰσχρὰν προδότιδα
ἐν ἧ οὐδ' ἔχνος μένει παλαιᾶς αἰδοῦς;
Ποτέ!

Κάμμα ἰδίᾳ

ᾠ, τί νὰ πράξω... πλὴν δὲν δύναμαι...

Βίνδαξ

Θὰ φύγω, Κάμμα, ὑπεκφέρων μετ' ἐμοῦ
τὸ πτώμα τοῦ Σινάτου...

Κάμμα βάλλουσα κραυγὴν ἀγρίαν

Ἄ! οὐδέποτε!

Βίνδαξ

Ἀλλὰ πρὶν φύγω θέλω νὰ καταρασθῶ
τὸν τόπον τοῦτον...

Κάμμα δραττομένη τῆς χειρὸς αὐτοῦ

Τάλαν, μὴ ἐξέθαψας

τὸν σύζυγόν μου;

Βίνδαξ ἔρω

Πόθεν αὐτὴ ἡ τροπὴ;

Κάμια μετ' ἀγωνίας

ὦ, λέγε, λέγε.

Βίνδαξ

Πῶς δὲν βλέπω τί κοινὸν
ὕπάρχει πλέον...

Κάμια ἐναγκαλιζομένη τὸν Βίνδακα

Εἶσαι ἀσυγχώρητος!

Βίνδαξ ἐκπληκτος

Πῶς; κλαίεις, Κάμια;

Κάμια

Καὶ λοιπὸν ἐπίστευσα;
ὅτ' εἴμ' ἀξία μιαρίας βδελυρᾶς;
ἐγὼ, καλὲ μου Βίνδαξ;

Βίνδαξ

Εἶνε δυνατόν;
Πῶς; σὼζεις ἔτι πίστιν καὶ ἀνάμνησιν
τοῦ φίλου μου Σινάτου;

Κάμια

Τοῦτο ἐρωτᾷς;

Βίνδαξ

ὦ, λάλει τότε. ἂν ἐπὶ τοῦ χειλοῦ σου
δὲν ἔρπει ψεῦδος καὶ ἀπάτη δολερὰ.

Κάμια

Ἐν τῇ ψυχῇ μου ὁ Σινάτος ἔμεινε
ὡς τοῦ ἡλίου ἡ περιλαμπρὴ ἀκτὶς
περὶ τὴν ὄσιν μεθ' ἡμέραν δαιθρον.
Ὁ ἔρωσ μου ἠδύστη ἀπὸ τῆς στιγμῆς
καθ' ἣν ἀνάνδρως τὸν ἐδολοφόνησαν
τὴν στέρησίν του ἡ καρδίᾳ μου πειθεῖ
καὶ δὲν ὑπάρχει τόπος ἐν τῷ οἴκῳ μου,
ἔφ' οὗ τὸ δάκρυ δὲν κατέπεσε θερμὸν
δεκάκις τῆς ἡμέρας ἴσα τῇ νυκτί,
ἀλλ' οὐδὲ τοίχος ἕσται δὲν ἀπέδωκε
ὀρηνώδεις γόους καὶ τῶν στόνων τὴν ἠχώ.

Βίνδαξ

Τὰ δάκρυά σου λέγουσιν ἀλήθειαν,
ἀλλ' ὁ Σινόριξ ὅμως...

Κάμια

Ὁ ἀποθάνη.

Βίνδαξ περιχαρῆς

Ἄ!

Κάμια

Πῶς; δὲν ἤξεύρω ποτε; μ' εἶνε ἄγνωστον
τὰ πάντα ἔχω δηλητήριον ὄριμν,
κινίδια νέαν, μάχαιραν ἀμφοστομον,
δὲν ἀναμένω ἢ ἐπίκαιρον στιγμὴν
νὰ ρίψω κάτω ἄπνον τὸν παμμίαιρον!

Βίνδαξ

ὦ ἔπη φίλα, ὦ λυσιπνοὶ αὐδαί,
πῶς ἀντιχεῖτε οὕτω βραδυχρόνιοι;

Κάμια ἐξαρτομένη βιθμηδὸν

Τὴν Κάμιαν ν' ἀπολαύσης ἐπεζήτησας!
καλῶς, Σινόριξ, μείνον, μείνον ἤσυχος,
καὶ ἤγγικεν ἡ ὥρα πᾶν ὅτι ποθεῖς
ἐντοῦ ὀλίγου συντελεῖται μῦθος.
ἀλλ' ὅμως τρέμε ἀνὰ πάσας τὰς στιγμάς,
διότι εἶμαι τοῦ Σινάτου ἡ γυνὴ
καὶ αἱ πληγαὶ μου δὲν ἐθεραπεύθησαν.

(Κλαίουσα)

ὦ σύζυγέ μου, σὺ, ὃν κλαίω καὶ θρηνῶ,
Σινάτε, σύγγνωθί μοι, ἂν τὸ χεῖλόσ μου
τὸν πάντα χρόνον γηθοσύνως μειδῶ
ὡς ὕδρις πρὸς τὴν μνήμην, ἣν κατέλιπες.
Γὰ δάκρυά μου σοὶ ἤρνηθην πρὸ πολλοῦ
ἐνώπιον τῶν ξένων καὶ τῶν φίλων σου
ἵν' ἀποκρύψω τοὺς σκοπούς μου ἀσφαλῶς
μέχρις οὗ λάθω στυγεράν ἐνδίκην.

(Βλέπουσα κύκλῳ)

Ἐδῶ λοιπὸν, ὦ Βίνδαξ, τὸν ἐφάνευσεν,
ἐπὶ τοῦ πέδου τούτου ἔπεσε νεκρός·
κῆρ τὸ γῶμα δι' αἱμάτων ἔθαψε,
κ' ἐγὼ, ἀθλία, λύθρον ἀκούσα πατῶ,
τὸν λύθρον τοῦ Σινάτου, ὃν ἠγάπησα!

(Ἀφροῦσα δράκα χρώματος)

ὦ φίλον γῶμα, ὅπερ ἀπερόφησες
τὸ αἷμα τοῦ Σινάτου, σὲ καταφιλῶ·
τὰς ἀλγηδόνας τῆς ψυχῆς μου δέχθητι
κ' εἰς τοὺς αἰθέρας ἐσκαδεάσθητι κραιπνὸν
νὰ μὴ σ' ἐπιμολύνῃ ποὺς ἀνθρώποιος.

(Μετὰ μικρὰν παύσιν ἀγρίως)

Κ' ἐπὶ τοῦ πέδου τούτου θέλεις, μικρὲ,
τὸν γάμον νὰ τελέσῃς τὸν παμμίαιρον;
Ἄ, ἂν ἐμπέσης εἰς θηρίου οὐχας
θὰ σώσης ἴσως μετὰ πάλην σεαυτὸν·
ἀλλ' ἀπὸ τῶν χειρῶν μου μὴ φαντάξου, μὴ
νὰ διαφύγῃς κίνδυνον θανατηγόν.

Βίνδαξ

Συγγνώμην, Κάμια, ὅτι σὲ ἠδίκησα·
τυφλὸς δὲν εἶδον, δὲν ἐνόησα μωρὸς
ὅποια ἦσο, τί ψυχὴν ἐνέκρυπτες!

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Οἱ ἀνωτέρω, Λουέριος

Κάμια

Μὴ Ολίβου, Βίνδαξ, εἰν ἔπαισας τυχὸν
εἰς μνήμην τοῦ Σινάτου συγχωρῶ σοι.

Λουέριος ἰσχυρῶς ἐμβρόντητος

Ἄ!

Βίνδαξ

Πῶς ἠπατάθην; πῶς ἐπίστευσα κ' ἐγὼ
μετὰ τῶν ἄλλων πάντων ὅτ' ἠγάπησας
τὸν δολοφόνον τοῦ ἀνδρείου στρατηγού;

Λουέριος κρυπτόμενος ὀπισθεν δένδρων

Τοιοῦτοι λόγοι!... Τί συμβαίνει ἄρα γε!

Κάμια

ὦ, ἐπειράθην τόσην δολιότητα
καὶ τόσην τέχνην, ὥστε ἄπαντες ὁμοῦ
τὸν ἔρωτά μου ἀληθῆ ἐπίστευσαν.

Λουέριος ἰδίᾳ

Ἢ Κάμια λέγει ταῦτα; ὦ, Θεοί, Θεοί!

Βίνδαξ

Πλὴν δὲν φοβείσαι μὴ ὁ ἀλιτήριος
τὰ πάντα ἐνόησῃ;

Κάμια

Ὅχι· οὐδαμῶς.

Λουέριος ἰδίᾳ

Βαβαί τῆς πανουργίας! τίς ὑπέθετεν...

Κάμια

Ἐνῶ τὴν φρένα πλήττει ὁ ἀπελπισμὸς
ἢ γλώσσα ἐξαγγέλλει λόγους ἔρωτος,
καὶ ὅταν ἔχω θλίψεως ὄκειαν
ἐν τῇ καρδίᾳ, μειδῶ ἐπίχαρις.
Ἄ, δὲν μὲ εἶδες πόσον εἴμ' ἐρατεινὴ
καὶ μειλίχια κ' εὐνοῦς κ' ἐρωτόληπτος

ὁσάκις ἔλω κατενώπιον αὐτοῦ.
Νομίζεις ὅτι βλέπεις κέρην εὐθιμον
προσδεχομένην τὸν ἀπόντα ἐραστὴν,
ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ὥρα ὅταν λείαν
θὰ ἀντωπύσῃ ὁ Σινόριξ δελιῶν
καὶ θὰ τὸν ἴδῃς κάτω ἐνερόχρωτα
πρὶν ἢ τὰς χεῖρας ἀνασπᾶσθαι κατ' ἐμοῦ.
Πῶς ὁ ἀπαράξω τοῦτον πρὸς τὸ ἔδαφος
εἰσέτι δὲν γινώσκω, τρόπον ἐκζητῶ,
ἀλλὰ ὁ ἀκούσῃς γδοῦπον βαρυσφάραγον
ὅπῳ τὴν πύσην κατὰ γῆς ὁ βασιλεὺς
καὶ θὰ τὸν ἴδῃς ὅπῳ συσπειρώμενον
ἐν ἀλγηδόνι ἐρευγόμενον ἀράς.

Λουέριος ὅστις πρὸ τῶν τελευταίων λέξεων
κατήλθεν ἀπαρητήρητος πλησίον αὐτῶν

Μελέα Κάμια!

Κάμια ἔντρομος

Ὁ πατήρ μου.

Βίνδαξ ὑποχωρῶν ἀριστερᾶ

ὦ Θεοί!

Λουέριος

Ἐπέ μοι ὅτι πάντα ὅσα ἤκουσα
δὲν ἦσαι ἄλλο ἢ ἀπήχημα ψευδές.

Κάμια

Οὐδόλω, πάτερ, μάθε τὴν ἀλήθειαν
κ' ἐν τῇ ψυχῇ σου κρύψον ταύτην ἐν σιγῇ.

Λουέριος

Πῶς; θὰ ὑψώσης κατὰ τοῦ Σινόριξ
τὴν χεῖρά σου, ὦ Κάμια; θὰ τολμήσῃς σὺ;

Κάμια

Ἐκ τῆς παλάμης δυστυχῶς ἐξέφυγεν
ἐν τῷ τεμένει τῆς ποινῆς ἢ μάχαιρα
καὶ κατετραύσθη ἐπὶ στήθους φέροντος
ὕπὸ χιτῶνα θώρακα χαλυβιδίον,
ἀλλ' αἱ καινίδες ἔτι δὲν ἐξελίπον
καὶ ὅσῳ μένει κραταιγύαλος ἡ χεὶρ
θὰ εὖρη τεύχος τῆς ψυχῆς ἐπάξιον
νὰ θανατώσῃ ἀμειλίχτως τὸν κακόν.

Λουέριος

Ποτέ! μὴ λάλει οὕτω· εἰν' ἀδύνατον.

Κάμια

Ἄ, πάτερ, πάτερ, διὰ τοῦτο μόνον ζῶ.

Λουέριος

Ἄλλὰ γινώσκεις, Κάμμα, τίνα κίνδυνον
θὰ διατρέξῃ τῶν ἐγγόνων μας ἡ γῆ,
ἂν ἐκτελέσῃς ὅ τι ἀπεφάσισας;
Τὰ σίφη τῶν γειτόνων θὰ εἰσρεύσῃσι
δι' ὄλων τῶν διόδων εἰς τὴν γῆν ἡμῶν
ὡς ὅταν ρῆγ χειμᾶρος ἀκάνθητος
συμπαράσῳρων βράχους ἀπειροπληθεῖς,
τὰς γαίας ταύτας, ὅσας κατεκτήσαμεν
διὰ θυσίας μυριάδων ἀδελφῶν
θὰ κατακλύσῃ τῶν ἐχθρῶν ἡ πλήμμυρα,
καὶ τότε πλέον ὅσοι ἀπομεινῶσι
θὰ διασκεδασθῶσι πανταχοῦ τῆς γῆς
ἀπαύστως ὑπὸ πάντων διωκόμενοι.

Κάμμα

Ἄν ἀναμένη σωτηρίαν ἡ πατρίς
ἀπὸ ἐκείνου, ὅστις ἐπεκάθισεν
ὡς ἐφιάλτης ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν,
οὐαὶ τῇ Γαλατίᾳ! ἐξωλέσθημεν!

Λουέριος

Ἦ, ἂν εἰσέτι ἔχῃς πρὸς ἐμὲ στοργὴν
τῆς ἰκεσίας τοῦ πατρὸς ἐπάκουσον
καὶ φείσθητι ἐκείνου μεγαλοφυῶς
ὑπὲρ πατρίδος πάντα θυσιάζουσα.

(Κλίτων γόνου)

Πρὸ σοῦ τὸ γόνου κλίω γηραιὸς ἐγὼ
καὶ τῆς χειρὸς σου ψαύω ἔκτωρ ἔνδακρυς.
Ἦ Κάμμα, Κάμμα, κόρη μου ἀγαπητή...

Κάμμα ἀποσπῶμένη τῶν χειρῶν αὐτοῦ
καὶ πλησιάζουσα τὸν Βίνδαχα

Ποτέ!

Λουέριος ἐγειρόμενος

Ἦ θλιψίς!

Κάμμα

Ἦχι!

Λουέριος ἐνῶν τὰς χεῖρας

Κάμμα, ἔλεον!...

Κάμμα

Ναί, θ' ἀποθάνῃ ὁ κακοῦργος, πάτερ μου.
Οἱ κύνες τῆς Ἀγκύρας θὰ σπαράξωσι
τοῦ βασιλείως τούτου τὰ κενέβρια
καὶ τοῦ Σινάτου ἡ τριφίλητος ψυχὴ
θὰ ἀπολαύσῃ τέλος ἐκδικήσεως!

Λουέριος ὀργίλος

Ἐπίσχες τῆς χαρᾶς σου, κόρη ἀπηνῆς,
δὲν θὰ σ' ἀφήσω νὰ τελέσῃς ἄνομα.

Κάμμα ἐκπληκτος

Πῶς;

Λουέριος

Ἦχι!

Κάμμα ἔντρομος

Τί θὰ πράξῃς;

Λουέριος

Τί;

Κάμμα

Δὲν ἐννοῶ.

Λουέριος

Θ' ἀποκαλύψω πάντα τῷ Συνόριγι.

Κάμμα ὀπισθοχωροῦσα

Θεοί!

Βίνδαξ

Τί λόγον εἶπας; σὺ, ὦ γέρον, σὺ;

Κάμμα

Πρὸς τοῦτο ἄρα τὴν ζωὴν σοὶ ἔσωσα,
ὦ φίλε πάτερ, σὺ δὲν τόσον ἀγαπῶ;
διὰ νὰ θέσῃς ἄλιον, ἀτέλεστον
τὸν πάντα μόχθον βαρυμνήτιδος ψυχῆς;

Λουέριος ἐξάλλος

Οὐδὲν ἀκούω· εἶμαι βάρδος· ἐννοεῖς;
Ἐνώπιόν μου ἡ πατρίς ἀνίσταται
ἰκέτιδα τὴν βλέπω, συνδρομὴν ζητεῖ
καὶ θὰ σὲ θυσιάσω ἄνευ οἰκτιρμοῦ
ἐὰν δὲν ἔλθῃς, Κάμμα, εἰς μετάρμελον.

Κάμμα γόνου κλίνουσα

Ἦ πάτερ, πάτερ, δέομαί σου, πάτερ, μή...

Λουέριος βλέπων τὸν Συνόριγα μακρόθεν

Ἰδοὺ ὁ ἄναξ, ὄμοσον τὸν ὄρκον σου
ἢ μὰ τὸν Αἴσον σὲ προδίδω παρευθός.

Κάμμα ἐγειρομένη ἀργίως

Ἄχ, πρᾶξον ὅ τι θέλεις, εἶσαι κύριος·
δὲν σὲ πτασοῦμαι.

(Τῷ Βίνδαχι κρυφίως)

Βίνδαξ, ἔσο ταπεινός
ὑπὲρ τῶν ὄλων ἐκκυβέω ὕστατα.

Λουέριος ἰδ'α

Ἦ, τί νὰ πράξω τώρα; δύστηνος ἐγὼ·
ἢ κόρη ἐνθεν, ἢ πατρίς ἐτέρωθεν!

(Μένει σόνουος ἐν τῷ βίθει)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω, ΣΥΝΟΡΙΞ, ΤΟΡΜΑΝΟΣ, ΝΑΡ-
ΒΩΝ, ΡΟΘΜΑΡΙΞ, ΜΟΪΝΑ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ,
ΣΤΡΑΤΟΣ, ΔΛΟΣ· πάντες ἐπευφημοῦντες τὸν
Συνόριγα

Πάντες

Συνόριξ! ζήτω, ζήτω! Χαῖρε, βασιλεῦ.

Κάμμα

Ἦ θεῖε ἄρχον, μέγα κῦδος Γαλατῶν,
εὐτύχει ὡς ὁ ἔρωξ, ζῆθι ἄλυπος
καὶ ὡσεὶ κέδρος ἄρθητι πρὸς οὐρανόν.
Εἰς σὲ τὰ πάντα· ἡ ἰσχὺς τοῦ λέοντος,
τὸ γαῦρον ὄμμα ὀξυβλέπτου ἀετοῦ
καὶ ἡ σοφία τοῦ πονήρου ὄφραως.

Συνόριξ

Ναί, τώρα ἔχω πᾶν ἐπίγειον καλὸν
καὶ βασιλείαν καὶ ἰσχὺν καὶ εὐκλειαν,
ἀλλ' ὅμως, Κάμμα, πάντα ταῦτα ἄνευ σοῦ
θὰ ἦσαν νύκτες ἄνευ σεληνόφωτος.
Ἰδοὺ ἡ Τύχη ἐπεφύλαξεν εἰς σὲ
νὰ συμπληρώσῃς τὴν εὐδαιμονίαν μου
τὸν ἔρωτάν μου ἀποδίδουσα θερμόν·
καὶ ὅταν δρέψω ἐπὶ τῶν χειλέων σου
τὴν εὐφροσύνην ἐν τῷ πρώτῳ ἀσπασμῷ
τὴν γῆν θὰ κατακτιῶ εὐχερέστερον.

Λουέριος ἰδ'α

Δαλῶν τὴν κόρην καταστρέφω ἀπηνῶς,
ἀλλὰ σιγῶν προδίδω τὴν πατρίδα μου.
Τί; νὰ λαλήσω; Οἴμοι! νὰ σιγήσω; Φεῦ!
Ἄχ, θάρρος, βάρδος. Ἦ Θεοί, δὲν δύναμαι...
Ἦ προτεραία ἔφερε τὴν χαρμονὴν,
τὴν συμφορὰν θὰ φέρῃ ἡ ἐπαύριον!

Συνόριξ τῇ Κάμμα, ἥτις ἐξηκολούθει
μένουσα ἐν ἐκστάσει πρὸ αὐτοῦ

Τί μένεις οὕτως ἄναυδος ἐν ρευθασμῷ
προσκαθηλοῦσα ἐπ' ἐμοῦ τὸ βλέμμα σου;

Τόμος Θ' 3 — Μάρτιος 1885.

Κάμμα προσβλέπουσα μετ' ἀγάπης
τὸν Συνόριγα

Τὸ θάμβος ἔχει τὴν ἐρωσάν μου ψυχὴν
καὶ μετὰ κόπου συγκατῶ τὰ χάρματα,
ὅφ' ὧν κατενεπλήσθην ἐξ αἰτίας σου.
Ἐνώπιόν μου βλέπω ἄνδρα ἔνδοξον,
εἰς ὃν ὑπέκειε ἀνδροκάροδος λαὸς
ἐν μεγαλοφροσύνῃ κατερχόμενον
πρὸς κόρην βάρδου, ὡς τὸ φῶς ἐπὶ τὴν γῆν.
Καὶ ἀπαυγάξω ἐκ τῆς ἀνταυγείας σου
ἐγὼ, μικρὰ ἐν πᾶσιν, ἄσημος γυνή,
ὀργῆς καὶ χόλου ἄλλοτε πληρώσασα
τὸ στήθος τοῦτο ἐμ' οὐ κλίω ἰλαρά.
Ἦ, θέλω ν' ἀποστέσω ἐκ τῆς μνήτης σου
τὰς ὥρας πάσας, ἄς διήλθες παρ' ἐμοὶ
ἐν δυστυχίᾳ μὴ ἀνταγαπόμενος
καὶ θὰ ζητήσω τῆς φλογὸς τὴν θαλπωρὴν
νὰ ἐκθερμάνω ἔτι τὴν καρδίαν μου
διὰ νὰ εὐρῆς ἔρωτα αἰώνιον
ἐν ᾧ νὰ ἐντροφυῆς...

Λουέριος ὀργίλος

Ἄχ, σιώπα!

Συνόριξ ἐκπληκτος

Τί!

Λουέριος

Συνόριξ, μὴ πιστεύῃς, αὕτη ψεύδεται.

Κάμμα ἰδίᾳ περιδεῆς

Θεοί!

Βίνδαξ ἰδίᾳ

Ἄ, γέρον.

Συνόριξ ἐννεός

Τί ἀκούω;

Κάμμα ἰδίᾳ

Θάρρος!

Συνόριξ τῇ Κάμμα

Σὺ;

Κάμμα μειδιῶσα

Ἦνεύρους βλέπει ὁ πατήρ.

Συνόριξ

Λουέριε,

τί λόγον εἶπας;

Λουέριος

Ἦ ἔπειτα λόγον ἀληθῆ.

Συνόριξ ὀργίλος

Ἐάν τὴν Κάμμαν ἀναίτιως ὑβρίσας
οὐαί σοι, γέρον. . .

Κάμμα

Ἄρχον, σύγγνωθι αὐτῷ.

Λουέριος

Μὴ ἀπατάσαι· οὔτε σὲ ἠγάπησεν
ὡς ὑποθέτεις ἀπὸ τῶσων ἡμερῶν,
ἀλλ' οὔτε θέλει μετὰ σοῦ φιλοτῆτα
καὶ μάτην ἤλθες νὰ τελέσῃς γάμους.

Συνόριξ ἐκπληκτος

Πῶς;

Λουέριος

Ἐν τῇ ψυχῇ της τρέφει τὴν ἐκδίκησιν
διὰ τὸν φόνον τοῦ Σινάτου, ὃν φιλεῖ
καὶ ὦραν μόνον ἀναμένει εὐκαιρον
νὰ σὲ φονεύσῃ.

Συνόριξ

Τίνα;

Λουέριος

Σέ.

Συνόριξ συνοφρουόμενος

Μωραὶ!

Λουέριος ἐν ὄργῃ

Ω!

Συνόριξ ὑπερηφάνως

Τὴν Κάμμαν δὲν φοβοῦμαι· οὐδὲ δύναται
νὰ θανατώσῃ τοῦ Συνόριγα γυνή!
Ἐν μόνον ὑποπτεύω ἐκ τῶν λόγων σου
μὴ ὡς καὶ πρώην πάλιν μετενόησε
καὶ ἴσως τώρα πλέον δὲν με ἀγαπᾷ.
Ἄλλ' ἂν δὲν εἶπες τοῦτο σὺ, ὦ Κάμμα μου,
δὲν θὰ πιστεύω τὸν πατέρα σου ἐγώ.
(Μετ' ἀγάπης)

Λοιπόν, ὦ Κάμμα, μὲ ἠπάτας; λέγε μοι.

Κάμμα μειδιῶσα

Ἀτάραχος ἀκούω· βλέπεις, μειδιῶ
βεβαία οὐσα ὅτι δὲν ἐπίστευσας
πᾶν ὅτι εἶπεν ὁ πατήρ παραληρῶν.

Συνόριξ ἰδίᾳ

Ὅποια ἡρεμία εἰς τοὺς λόγους της.

Κάμμα πλησιάζουσα τὸν Συνόριγα

Ἄλλ' ὦ φιλότης, ἂν σέ, σὲ δὲν ἀγαπῶ
τί μέλλω ν' ἀγαπήσω ἐν τῷ σύμπαντι;
Νὰ σὲ φονεύσω; ἀλλ' ὑπάρχει δι' ἐμὲ
ἡ εὐτυχία πλὴν ἐν τῇ ἀγκάλῃ σου;

Συνόριξ

Τὰ ὄμματά σου μαρτυροῦσιν ἀληθῆ·
ἄ, ὄχι, ὄχι, μ' ἀγαπᾷς, δὲν ψεύδεσαι.

Κάμμα

Νὰ σὲ φονεύσω; ἀλλὰ τότε διατί
ὁ μόνος φίλος τοῦ Σινάτου ἔρχεται
νὰ σοὶ ὁμῶσθ' ἵσθ' ὑπ' ἐμοῦ πεισθεῖς;

Συνόριξ

Ὁ Βίνδαξ;

Βίνδαξ ὑποκλίνων

Ναί, ὦ ἄρχον, ὑποτάσσομαι.

Λουέριος

Βαβαὶ τοῦ ψεύδους! ἀλλ' εἰς τοῦτον πρό μικροῦ
τὰ σχέδιά της ἀνεκλίνου εὐχαρις.

Συνόριξ ἐν ἀγανακτήσει

Ἄ, φύγε πλέον, γέρον· σὲ βδελύσσομαι.

Λουέριος

Ἦ, ἂν φονεύων ταύτην δὲν ἐφόνευσον
καὶ σὲ ἀκόμη, μὰ τὸ πέδον τῆς χθονός
ἡ Κάμμα δὲν θὰ ἔζη, θὰ τὴν ἐπιγιγόν!

Βίνδαξ

Ἄν μὴ, ὦ βάρδε, μὴ ἐξεστῆς τῶν φρενῶν
πρὸς τί συντρέχεις οὕτω τὴν καρδίαν του;

Λουέριος

Συνόριξ, θ' ἀποθάνῃς, δὲν σὲ ἀγαπᾷ.
Φοβοῦ τὴν Κάμμαν.

Συνόριξ περιπτυσσόμενος τὴν Κάμμαν

Γύναι, μὴ ταράττεσαι.

Κάμμα ἀταράχως

Καὶ ὅμως, πάτερ, ἀπατάσαι, ἀγαπῶ
ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὸ ἴδῃς πρόδηλον.
Ἄν ὅσα εἶπας εἶνε ὄντως ἀληθῆ
πρὸς τί τὸν γάμον νὰ τελέσω σήμερον;

Λουέριος

Δὲν θὰ τὸ πράξῃς· εἶνε ψεύδος!

Συνόριξ παρατηρῶν τὴν Κάμμαν
Ψεύδος;

Λουέριος

Ναί.

Κάμμα βλέπουσα μακρόθεν τοὺς ἱερεῖς

Ἴδέ, ὦ πάτερ, κ' ἐπὶ τέλους πεισθητι.

Συνόριξ ἐν ἀγαλλιάσει

ὦ Κάμμα, Κάμμα, εἶσαι σύζυγός μου σύ;

Κάμμα ἐν τῇ ἀγκάλῃ τοῦ Συνόριγος

Ναί, σύζυγός σου.

Λουέριος ἐκπληκτος

Πῶς, λοιπόν; εἰν' ἀληθές;

Συνόριξ

Ἵμῖν ἡ χάρις Οὐρανίωνες Θεοί!

Λουέριος ἐν ἐξίψει

ὦ, εἶπατέ μοι, σεις τοῦ Ἄδου δαίμονες,
ἀκούω, βλέπω, ἐννοῶ, αἰσθάνομαι;
τί ἄρα γε συμβαίνει; μὴ παραφρονῶ;

ΣΚΗΝΗ ΙΒ'.

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ, ΑΡΙΟΒΥΣΤΟΣ, ΜΟΪΝΑ,
ΔΡΥΙΔΑΙ, ΒΑΡΑΟΙ, ΟΥΑΤΕΙΣ, ΘΕΡΑΠΗΑΙΝΑΙ

Ἀριόβυστος

Ἐνδύσαι πέπλον νόμφης, γύναι μάκαιρα,
κ' ἔλθῃ ν' ἀκούσῃς ὑμεναίου μελισμούς.

Κάμμα ἰδίᾳ

Καρδία, θάρρει καὶ ἡ ὦρα ἤγγικεν!

Μόνα τῇ Κάμμα κρυφίως
ἐνῷ περιβάλλει ταύτην διὰ πέπλου
Θανάτου πέπλου εἶθε νὰ σ' ἐνέδωον.

Κάμμα ἰδίᾳ

Ἦ δέησίς σου, γράια, θὰ εἰσακουσθῇ.

Συνόριξ ἐν χαρᾷ

ὦ, τώρα εἶμαι πανευδαίμων βασιλεύς.

Ἀριόβυστος

Οὐάταις, ὑμνωθεῖτε· τέκνα ἔλθετε.

(Ὁ Συνόριξ καὶ ἡ Κάμμα ἔστανται ἐνώπιον τοῦ
Ἀριόβυστου. Ὁ Λουέριος δεξιᾶ παρατηρεῖ
μετὰ περιεργίας, ἀριστερᾶ ἡ Μόνα τὸ πρό-
σωπον ἀποστρέφουσα)

Οὐάταις, ἀνατείνοντες τὰς χεῖρας

Ἄρτεμι, Θεᾷ προστάτις,
σὲ καλοῦμεν·
νεῦσον τοῦτοις οὐρανόθεν
γηθοσύνας
εὐτυχίαν αἰωνίαν
ἐν τῷ βίῳ!

Ἀριόβυστος

Εὐδαιμονεῖτε τὴν Θεᾶν λατρεύοντες.

Οὐάταις

Ἄδς τῇ Κάμμα φρένα σῶαν,
εὐγονίαν,
τῷ Συνόριγι κληδόνα
καὶ ἀνδρείαν·
δείξον τοῦτοις τὰς κελεύθους
τῶν δικαίων!

Ἀριόβυστος

Δωρήσατε τῇ πόλει ἄνδρας μαχητάς.

Οὐάταις

Ἐμπνευσον τοῖς νεονύμφοις
φίλτρα, πόθους
πρὸς τοὺς φίλους, τοὺς οἰκέλους,
πρὸς τὰ τέκνα,
τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος
ὑπὲρ πάντα!

Ἀριόβυστος δίδων κύπελλον τῇ Κάμμα

Λαβέ, ὦ γύναι, τὸ χαλκῆρας κύπελλον
κ' ἐξ ἡμισείας πίε μετὰ τοῦ ἀνδρός
τὸ ἐν αὐτῷ μελίκρας ἵνα κύρωσιν
ὁ γάμος οὗτος λάβῃ παρὰ τῶν Θεῶν

Κάμμα ρίπτουσα κρυφίως δηλητήριο
εἰς τὸ κύπελλον ἰδίᾳ

Μὴ θρήνῃ, ὦ ψυχὴ μου, ἀλλὰ σθέσθητι
τὸν ἀγαθὸν Σινάτον ἐκδικήσασα, ναί.

(Μεγαλοφώνως καὶ μειδιῶσα)

Ὅμνῶ πίστιν τῷ καλῷ Συνόριγι.

(Πίνει καὶ δίδει αὐτῷ τὸ κύπελλον)

Συνόριξ

ὦ, χαίρε Κάμμα, βασιλεὺς τῶν Γαλατῶν.
(Πίνει ἀμυστί)

Κάμμα ἰδίᾳ παρατηροῦσα τὸν Συνόριγα
μετὰ κρυφίας χαρᾶς

Μέχρι πύθμενος ἔπιε τὸ φάρμακον !
(Μειδιᾷ γηθοσύνως)

Συνόριξ ρίπτων μακρὰν τὸ κύπελλον
καὶ κατερχόμενος ἐν χαρᾷ

Καὶ τώρα ὅτε τὸ γλυκὺ μου ὄνειρον
ἐπραγματώθη, τώρα τρέμετε, λαοί,
τὴν Γαλατῖαν κύκλῳ περισιγγόντες.

Κάμμα εἰρωνικῶς

Ναί, ὦ Συνόριξ, λέγε, λέγε ἀπειλὰς,
διότι πρέπει πάντες νὰ γνωρίσωσιν
ὁποῖος εἶσαι καὶ τί μέλλεις ἔπειτα
νὰ διαπράξης ὡς μονάρχης κραταιός.

Συνόριξ

Ἄννιθα, σπεῦσον, ἀλλὰ ὅσον δύνασαι
καὶ τὸν ρωμαῖον κατὰ κράτος νίκησον
διὰ νὰ σὲ νικήσω.

Κάμμα κλονιζομένη ἰδίᾳ

Μόδινα ... Θεοί !

Μόδινα κρυφίως τῇ Κάμμα
συγκρατοῦσα ταύτην κλονιζομένην

Τί ἔχεις, Κάμμα ; τρέμεις ; εἶσαι κάτωχρος.

Κάμμα κρυφίως δεικνύουσα τὸν Συνόριγα

Ἐκεῖνον βλέπε ... ἴδε, εἶνε πελιδνός.

Συνόριξ

Τὸ ἔργον, ὅπερ ἔλιπεν ἡμιτελές
ὁ πῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς Ἀλέξανδρος
ἐγὼ θὰ συμπληρώσω ...

(Φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον)

Πλὴν τί ἔχω ;

Κάμμα βάλλουσα κραυγὴν χαρᾶς
καὶ κατερχομένη πρὸς τὸ προσκήμιον

Συνόριξ κλονιζόμενος

Κλονίζομαι· θὰ πέσω ...

Πάντες τρέχοντες πρὸς αὐτὸν

ὦ !

Συνόριξ κρατούμενος ὑπὸ τοῦ Τορμάννου
καὶ τοῦ Λουερίου

Τί ἔπιον ;

Κάμμα περιχαρῆς

Μελίκρας μόνον, ὅ τι ἔπιον κ' ἐγώ,
ἀλλ' εἶχε τὸ μελίκρας δηλητήριο
καὶ ἦτο νέκταρ, ἦτο νέκταρ δι' ἐμέ.

Συνόριξ ἐμβρόντητος

Ἄθλια Κάμμα ... ἔπιον τὸν θάνατον !

Κάμμα

Ἄ, γάμους ἤλθεσ νὰ τελέσης μετ' ἐμοῦ ;
ἰδοὺ οἱ γάμοι, βλέπεις ; ἐτελέσθησαν !
ἔντι παστάδος ὅμως τάφον ἔχεις σὺ
καὶ ἀποθνήσκω ἀλλ' ἀφοῦ σ' ἐφόνευσα.

Συνόριξ ἔξαλλος ὑπ' ὀργῆς

Ἄισχρά καφώρη !

Λουέριος

ὦ Θεοί, Θεοί, Θεοί !

Ἄριόδυστος ὡσεὶ θεόπνευστος

Ἀρυταί, βάρδοι, καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες
ἀπὸ τοῦ παμμιάρου φύγετε μακρὰν·
ἢ θαῖα δίκη ἐπ' αὐτοῦ ἐβάρυσε
καὶ τιμωρεῖται ὁ μίανας τὸν ναόν !
(Ἀπομακρύνονται πάντες σχεδὸν
πλὴν τοῦ Τορμάννου καὶ τοῦ Λουερίου)

Συνόριξ

Συγγνώμην, γέρον βάρδα· εἶχες δίκαιον.
(Βάλλων κραυγὴν)

ὦ ! ἀποθήσκω ! λύονται τὰ σπλάγχνα μου,
ἢ κεφαλὴ μου καίει ... ἄ, πονῶ ... πονῶ...

Ἄριόδυστος δεικνύων τὸν Βίνδακα

Γόν Βίνδακα, Γαλαῖται, χαίρειστέ·
ἰδοὺ γενναῖος καὶ ἀρίφρων βασιλεὺς.

Βάρδοι

ὦ Βίνδαξ ζήτω !

Πάντες ἐν ἀλαλαγμοῖς

Ζήτω !

Ἄριόδυστος

Χαίρε, κύδιστε !

Συνόριξ στρεφόμενος περὶ ἑαυτὸν ἐν ἀγωνίᾳ

ὦ !.. σώσατέ με... σώσατέ με... πνίγομαι !..

Κάμμα

Μαρτύρομαί σε, δαίμον πολυτίμητε,
ὅτι πρὸς τοῦτο μόνον ἔζησα ἐγὼ
μετὰ τὸν φόνον τοῦ καλοῦ Σινάτου μου.

Συνόριξ καταβάλλον πᾶσαν προσπάθειαν
ὅπως ἐγερθῇ

Ἄ, ἄφετέ με νὰ σπαράξω ταύτην ... Ἄ !

(Πίπτει θανών)

Κάμμα προσπαθοῦσα νὰ ἐγερθῇ

Ἰδοὺ, ὦ σύζυγέ μου, σ' ἐξεδέκησα·
τὸν ἔρωτά σου εἶχον ὅσῳ ἔζης σὺ,
εἰς τὴν ψυχὴν σου τὴν ζωὴν μου ἔδωκα

καὶ ἀποθνήσκω μετὰ σὲ θνητὴ ἐγὼ
ἔν' ἀναζήσω μετὰ σοῦ ἀθάνατος !
(Πίπτει θανούσα)

Βίνδαξ αἴρων τὴν κεφαλὴν αὐτῆς

ὦ τοῦ καλοῦ μου φίλου σύζυγε πιστή !

Λουέριος τρέχων καὶ γόνυ κλίνων παρ' αὐτῇ
Ἄπέθανεν ἡ Κάμμα ; ... Κόρη, κόρη μου !

Ἄριόδυστος

Τὸ πτώμα τοῦ βεβήλου δότε τοῖς κυσί·
τὸν χώρον τοῦτον ἄρδην ἀνασκάψατε,
καὶ σὺ τῆς Γαλατίας κράτιστε λαέ,
τὴν φίλην Κάμμαν ἧτις ἐθανάτωσε
τὸν μαιφόνον, τὸν συλήτην τοῦ ναοῦ,
ἐν γόοις κλαῦσον, εἰς αἰῶνα πένθησον !

Λουέριος ρίπτων τελευταῖον λύπης
βλέμμα ἐπὶ τοῦ Συνόριγος

ὦ Γαλατία, ἐν πρὸς ἐν τὰ τέκνα σου
θὰ πίπτωσιν ἀδόξως ἔξω τῶν μαχῶν !

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Α' *

Βλέπων τις τὴν νῦν ἀνθηρὰν καὶ εὐδαίμονα ὄψιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, πληθυσμοῦ εὐρωπαϊκῆς πρωτευούσης, βλέπων τὰ πολυάριθμα αὐτῆς ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ κατὰστήματα, τὴν Βουλὴν τῆς, δυσκόλως δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος πρὸ πενήκοντα μόλις ἔτων, ὅτε ἐπερατοῦτο ὁ ὑπὲρ ἀνεξαρτητίας ἀγών.

Ἡ χώρα ἦτο σωρὸς ἐρειπίων, ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας μετέβαινε ἀπὸ Αἰγίνης εἰς Πόρον, καὶ ἀπὸ Πόρου εἰς Ναύπλιον, μόλις εὐρίσκων κατὰ λυμα δ' ἐαυτὸν καὶ τὴν κυβέρνησίν του· οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων δυνάμεων, αἱ ἑλληνικαὶ οἰκογένειαὶ αἱ τῶς ἐν εὐπραγίᾳ ζῶσαι, διῆγον ἐν πτωχικαῖς καλύβαις, στερούμεναι πικρῶς ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸν βίον εὐχάριστον.

Δὲν ἔβλεπέ τις ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων, εἰμὴ πλῆθος ἐνδεῶν καὶ παλικάρια φέροντα τὰ ὄπλα των μετὰ δικαίως ὑπερηφανείας. Αὐτοὶ ἀναδείξαντες τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέρῳ, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ σεμνύνωνται ἐπὶ τῷ ἡρωϊσμῷ των, ἀλλ' ἐνίοτε ἐληθμόνουν ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἔπαυεν ἐκεῖ ἐνθα ἤρχιζε ἡ εἰρηνικὴ δργάνωσις τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀτμοσφαιρα ἦτο πλήρης εἰσέτι τῆς ὁσμῆς τῆς πυρίτιδος. Τραχύτης τις καὶ ἀγριότης ἐπλήρου εἰσέτι τὰς ψυχὰς τῶν πολεμιστῶν τῆς χθῆς. Πάντες οἱ γάλλοι περιηγηταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀναφέρουσι τὴν ἐντύπωσιν ἣν συνησθάνθησαν ἐκ τῆς ἐπικρατούσης εἰσέτι ταραχῆς τῶν πνευμάτων. Μετὰ τὴν γενομένην ἐκρηξίν τὸ ἡφαίστειον βραδέως ἐσβέννυτο, τὸ δὲ ἔδαφος εἰσέτι ἐσειέτο. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπισκεψαμένων τὴν Ἑλλάδα ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν τῆς, εἶδον ἐν τῇ τότε δυσπραγίᾳ τὴν ἐνδειξίν τοῦ ἡρωϊσμοῦ μεθ' οὗ οἱ Ἕλληνες διεξήγαγον ἄνευ μέτων καὶ πόρων τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα. Ἔτεροι, ὡς ὁ διάσημος φίλος μου Edmont About διαστᾶζοντες περὶ τῆς τελικῆς ἐπιτυχίας ἐθεώρησαν ὡς ὑπερβολὴν οἰήσεως τὴν ἐπὶ τοιοῦτῳ ἐλευσίνῳ κατορθώματι καύχησιν.

Κατ' αὐτοῦς οἱ Τοῦρκοι ὑπερησπίσθησαν ἀσθενῶς γῆν πτωχὴν, τὴν ὀπίσκον δὲν εἶχον πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ διατηρήσωσιν· Οὕτω δὲ μειοῦσι τὴν ἀνδρείαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν εἰς τὴν ἀναγέννησιν αὐτῶν πίστιν.

* 18. σελ. 60.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος πρῶτος ἀπέπτυσεν ἔκτοτε τὰς τοιαύτας δοξασίας, αἵτινες δὲν ἦσαν ἢ εὐφυολογίαι καὶ δὲν παρέλειψεν οὐδεμίαν περίστασιν ὅπως μαρτυρήτῃ περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων προόδων.

Ἡ μεταβολὴ ἐπῆλθε βαθμηδόν· Ἡ ἐρημωθεῖσα ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἐκαλύφθη ἐκ νέου ἐξ ἐλκιῶνων καὶ ἀμπελώνων, πόλεις ἀνεκτίσθησαν, οἰκίαι ἀνωκοδομήθησαν, σχολεῖα ἠνεώχθησαν, τυπογραφεῖα εἰσήχθησαν. Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ἤρξατο ἀναδιοργανιζομένη ἐπὶ νέων βάσεων. Ἡ ἐργασίᾳ αὐτῆ, ὅση ταχεῖα καὶ ἀν ἦτο, δὲν ἠδύνατο νὰ τελειωθῇ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἄλλην· ἐξκολλουθεὶ εἰσέτι, ἀλλ' ὑπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Καποδίστρια καὶ κατὰ τὴν πρώτην δεκαετίαν τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ὁπόσον διάφορος ἦτο ἡ Ἑλλάς ἀπὸ τῆς παρούσης αὐτῆς καταστάσεως.

Β'

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις, ἐν μέσῳ τῶν ὀδῶν τῆς ἀναγεννήσεως, ἀνεπτύχθη τὸ ποιητικὸν πνεῦμα τῶν δύο ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Παναγιώτου Σούτσων. Ἀνήκοντες εἰς τὴν ἐξευγενισμένην καὶ λογίαν κοινωνίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Φαναριῶται, ἔλκοντες τὸ γένος ἐξ ἐπισήμων οἴκων, ἐσπούδαζον εἰς Παρισίους ὅτε ἐξεραγγῆ ἢ ἐπανάττασις ἐν Ἑλλάδι. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός των, ἐκατόνταρχος τοῦ ἱεροῦ λόχου, εἶχε φονευθῆ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐν Δραγατσάνῳ.

Οἱ νεώτεροι ἀδελφοὶ τοῦ ἥρωος, οἵτινες βραδύτερον ἤγειρον εἰς μνήμην αὐτοῦ τε καὶ τῶν συντρόφων του τὸ παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν κείμενον μνημεῖον, δὲν ἠδύνατο νὰ διαμένωσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ἐνόσῳ ἐν Ἑλλάδι ἐμάχοντο οἱ συμπατριῶταί των. Γάλλοι τὴν ἐκπαίδευσιν ἦσαν Ἕλληνας τὸν τε νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Ἐν τοῖς ὠραίοις στίχοις οὗς ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος ἀπέτεινε, τῷ 1836, εἰς τὸν ποιητὴν Χριστόπουλον, περιγράφει τὰς ἐλπίδας, αἵτινες ἐτάρασσον τὴν ψυχὴν του ὅτε ἔσπευδε πρὸς βοήθειαν τῆς ἐπαναττατησάσης πατρίδος του.

Ὅταν ἤκουσα ἴς τῶν Γάλλων τὰς Ἀθήνας κατὰ πρῶτον
 Τῆς ἑλληνικῆς μας δόξης καὶ τῶν ὄπλων μας τὸν κρότον!
 Νὰ ἰδῶ ἐφανταζόμην τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν
 Ἐλευθέραν ἐκ Μελέου μέχρις ἄκρων τοῦ Εὐξείνου,
 Κ' ἐξ ἀνδρῶν τετρακοσίων ἀντιπρόσωπον βουλὴν
 Σ' τὴν ἐπτάλοφον καθέδραν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.
 Κάτοικος ὁ Ἕλληνας τῶρα βασιλείου στενοτάτου,
 Μὲ τὰς δύο χεῖρας φθάνει καὶ τὰ δύο σύνορά του.

Κ' ἢ Ἑλλάς ἡ πεινασμένη
 Ἄπ' τὸν Βρεττανὸν προσμένει
 Ἐνα ψίγαλο νὰ πέσῃ
 Ὅταν κι' ὅπως τὸν ἀρέσῃ.

Κ' ἢ Ἐλευθερίᾳ στέκει σκυθρωπή, σιωπηλή,
 Κι' οὐδὲ δόξα πλέον Ἔθνοιο, οὐδὲ δῆμος ἢ βουλή!

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ βασιλεὺς Ὅθων δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀναγκασθῆ νὰ χορηγήσῃ τὸ σύνταγμα, ὅπερ παρεχώρησε τῷ 1843 κατ' ἀπαιτήσιν τοῦ λαοῦ. Ἐξήτουν τότε συνταγματικὰς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἀποπομπὴν τῶν κυβερνώντων τὴν χώραν Βαυαρῶν. Ὁ δὲ Σούτσος ἠγωνίζετο ὑπὲρ τούτου, μεθ' ὅσης ζήσεως ἀντέπραπτεν ἄλλοτε κατὰ τοῦ Καποδιστρίου.

Ἐπῆρξε πάντοτε ἀδιάλλακτος. Ὁ πατριωτισμὸς τοῦ οὐδέποτε ἔλαθεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συμπερόντων τοῦ Κράτους, οὔτε ὑπέφερε τὰς βραδύτητας βαρβαρικὰς κοινωνικῆς προόδου. Ἡ πλήρης πάθος ἰδιοσυγκρασία τοῦ καθίστα αὐτὸν ἀντίπαλον ἀνένδοτον, τὰ δὲ περιβάλλοντα αὐτὸν στοιχεῖα δὲν ἦσαν τὰ ἀρμόδια ὅπως κατευνασσοῖσι τὰς ἐξάψεις τοῦ. Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι εὗρισκον ἐν αὐτῷ ἰσχυρὸν σύμμαχον, καὶ ἐπειδὴ τότε ἡ Ἑλλάς εἶχεν ὀλίγας ἐφημερίδας, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ βιβλία ἦσαν σπάνια, αἱ σάτυροι τοῦ Σούτσου ἦσαν ὡς ἄλλαι διακηρύξεις αἰτινὲς ἀντιγραφόμεναι ἀπεστηθίζοντο καὶ ἀνέφλεγον ἔτι μᾶλλον τὰ πάθη.

Ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πλήρης ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τῆς ἐν Γαλλίᾳ διαμονῆς του. Τεκμήρια τούτου παρέχουσι πάντα τὰ ἔργα του. Γαλλιστὶ μάλιστα ἐδημοσίευσεν ἐν ἐκ τῶν πρώτων ἔργων του, τὴν ἱστορίαν τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἣν ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις τῷ 1828. Ἐπιστρέψας καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐδημοσίευσεν ἐν Ναυπλίῳ δύο τομίδια περιέχοντα σατύρας καὶ ἄλλα ἐλαφρὰ ποιήματα, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Πανόραμα τῆς Ἑλλάδος». Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ, ὁ Καποδιστριας καὶ ἡ κυβέρνησις του ἀποτελοῦσι τὸ σταθερὸν σημεῖον τῶν προσβολῶν του. Παραφθεῖ τὰ ψηφίσματά του, διακωμωδεῖ τὰ σχέδιά του, τὰ μέτρα του, τοὺς σκοποὺς του, προσβάλλει τοὺς φίλους αὐτοῦ. Βραδύτερον δὲ προχωρεῖ καὶ μέχρι τῆς ἐξυμνήσεως αὐτῆς τῶν δολοφόνων τοῦ Κυβερνήτου. Ἐν μιᾷ τῶν ὠραιότερων αὐτοῦ ᾠδῶν, ὁ Σούτσος, ὡσεὶ νέος Ἑλληνας, παριστᾷ αὐτοὺς ὡς νέους Ἀρμοδίους. Ἡ ἱστορία δὲν ἐπεκύρωσε τὴν κρίσιν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἡ νῦν Ἑλλάς θλίβεται ἀναγινώσκουσα τοὺς ὠραίους ἐκείνους στίχους.

Ὁ Καποδιστριας βεβαίως ὑπέπεσεν εἰς λάθη· ἀλλ' ὅπως συγχωρήσῃ τις τὴν ἀμαρτίαν τῶν φονέων του καὶ κρίνῃ ἐπιεικῶς τὸν ὑμνήσαντα αὐτοὺς ποιητὴν ἀνάγκη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἐξαψιν τῶν παθῶν κατ'

ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἴδου μίᾳ σάτυρα ἐν ἣ ὁ Καποδιστριας εἰκονίζεται ὡς δικαιολογῶν τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως.

Πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους, σεβαστὸν κριτήριόν μου,
 νὰ σᾶς δώσω ἤλθα λόγον τῶν νομίμων πράξεών μου.
 Ἡ Ἑλλάς, χάριτι θεῶν, βλέπετε, δὲν ἐδουλώθη·
 ἂν ἡ Σάμος, ἂν ἡ Κρήτη ἔς τοὺς ἐχθρούς μὲς παρεδόθη,
 ἂν τὰ φρούρια δὲν πῆρα τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀθήνας,
 καὶ ἂν ἐπαιζα τὸ πρᾶγμα δεκαπέντε σωστοὺς μῆνας,
 εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ ἔθνος... ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου μέρους
 θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... πλὴν τί τὸ κάμεις;
 σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσῃς αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Ἄν κατώρθωσα νὰ καύσω τὸν πολῦτιμόν μὲς στόλον
 μὲ τὴν βίαν, μὲ τὸν δόλον,

καὶ ἂν ἔχουσα τὸ αἶμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Πόρον,
 μὲ τὸ μισθωτὸ μυχάρι τῶν πιστῶν μου δορυφόρων,
 ἂν μὲ σκῆπτρον ξένου κράτους θέλησα νὰ σᾶς παιδεύσω
 καὶ μὲ ὄλην τὴν Εὐρώπην τὴν Ἑλλάδα νὰ μπερδεύσω,

εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

αἱ Αὐλαί... Ἐγώ... τὸ ἔθνος... ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου μέρους
 θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σᾶς πῶ... πλὴν τί τὸ κάμεις;
 σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσῃς αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Θερμὸς εἶμαι δημοκράτης... γὰρ τὸ σύνταγμα πεθαίνω·
 ἂν μὲ εἶδετε τρεῖς χρόνους τ' ἄρθρα του νὰ παραβιάω
 καὶ ἀπ' τοὺς ὄρκους μου νὰ λείπω,

γράμματα νὰ κρυφανόγω καὶ νὰ κυνηγῶ τὸν τύπο,
 σπίτικα νὰ πατῶ τὴν νύκτα, καὶ πολιτάς, πρὶν τοὺς κρίνω,
 νὰ ζορίζω, νὰ ξυλίζω καὶ τὰ νύχια τους νὰ χύνω,

εἶχα λόγους ἀνωτέρους· κτλ.

Ἐπερπλούτισα τὸ γένος (μάρτυρες οἱ ἀδελφοί μου
 καὶ τρεῖς τέσσαρες πιστοὶ μου,

ὅπου τρέχουν πουρνὸ βράδυ μὲ τὰ τάληρα ἔς τὴν τσέπη).
 πλὴν τοὺς πρώτους τῆς Ἑλλάδος ὁ καθένας πτωχοὺς βλέπει·
 πλὴν τοῦ Μπότζαρη ταῖς κόρσις, τὰ παιδιὰ τοῦ Καραϊσκού,
 ἄφρησα νὰ ζοῦν μ' ἐλέη, μὲ μαζώματα τοῦ δίσκου.

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους· κτλ.

Ἡμπορεῖ νὰ διῆ ὁ πλάστης εἰς τῶν σπλάγγων μου τὸ βᾶθος
 ἢ ἀγάπη τῆς πατρίδος, καὶ τὸ μοναχὸ μου πάθος·
 πλὴν κατέτρεξα τὰ φῶτα· πλὴν διέφθιρα τὰ ἦθη·
 πλὴν εἰς πλῆθος κατασκόπων χρυσὸς ἀφθονος ἐχύθη·

πλὴν ἠθέλησα νὰ σβύσω καὶ μεγάλους καὶ μικρούς·
πλὴν νὰ δῶ τοὺς πρώτους ὄλους ἐπεθύμησα νεκρούς.

Εἶχα λόγους ἀνωτέρους·

αὶ Αὐλαί... ἐγώ... τὸ ἔθνος... ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου μέρους
θεωροῦντες... Εἶχα κι' ἄλλα νὰ σὰς πῶ... πλὴν τί τὸ κάμεις;
σ' ἐμποδίζουν νὰ λαλήσης αὶ συμμαχικαὶ δυνάμεις.

Ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος ἐνίστε ὑμεῖς μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀνδρείαν
καὶ τοὺς ὑπὲρ ἀνεξαρτητικῆς ἀγῶνας· ἀλλὰ καὶ τότε, καθὼς καὶ πάν-
τοτε εἶναι ἐπιθετικὸς καὶ ὄργανον τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐὰν ἐξαίρη
τοὺς ἥρωας, τοῦτο πράττει ὅπως καταδείξει ὅτι ὀλιγωροῦνται καὶ περ-
μελοῦνται ὑπὸ τῆς ἐξουσίας.

α Ἐνας γέρον στρατιώτης μὲ τοῦ ζήτουλα τὸν δίσκο,
» ἔς τὸ ραβδί ἀκουμβισμένος καὶ μὲ τὸ σακκί στὸν ὄμιον,
» ἔλεγε σ' ἕνα παιδάκι, ποῦ τοῦ ἔδειχνε τὸν δρόμον·
» Μή, παιδάκι μου, μὴν τρέχης καὶ πολὺ ὀπίτω μνήσκω!
» Εἶσ' ἐστὺ εὐτυχισμένο... τὰ ματάκια σου τὰ ἔχεις,
» γερὰ ἔχεις ποδαράκια κ' ἐλαφρὸ σὰν λάφι τρέχεις...
» Ἐγὼ ἔχασα τὸ φῶς μου στοῦ Μεσολογγίου τὴν πόλι,
» καὶ τὸ ἕνα μου ποδάρι μὲ τὸ ἄρπαξε τὸ βόλι...
» Ποῦ νὰ εἴμασθε, παιδί μου; εἶναι νύκτα; εἶναι ἡμέρα;
» — Νύκτα εἶναι... στὸ Ἀνάπλι ἐξυγώσαμε πατέρας.
» — Στὸ Ἀνάπλι; — Αὐλαίεις γέρο; — Τὰ παλῆά μου ἐνθυμοῦμαι...
» τ' ἤμουν πρῶτα, τ' εἶμαι τώρα στέκομαι καὶ συλλογοῦμαι.
» Στὸ Ἀνάπλι!! ἐγὼ πρῶτος καὶ μὲ τὸ σπαθί στὸ στόμα
» πῆδητα στὸ Παλαμῆδι·
» ἀπὸ ἕνα σ' ἄλλον βράχον πρῶτα ρίπτουμουν σὰν φίδι,
» καὶ σηκῶνω μόλις τώρα τὸ βρῦνεκρό μου σῶμα.
» Ἐτυφλώθηκα... δὲν βλέπω τῆς Ἑλλάδος τὰ βουνά,
» κι' ὁ ἐλεύθερός της ἦλιος στὰ ματάκι μου δὲν λάμπει·
» δενδρὸσκέπαστοι, ὠραῖοι κ' αἵματοβρεμένοι κάμποι,
» εἰς σὰς τῶρα κόσμος ἄλλος, ζωὴ ἡσυχη περνᾷ.
» Ἐγὼ μόνος εἰς τοὺς δρόμους τρέχω καὶ ψωμοζητῶ,
» στὰ ἐρημοκαλλήσια μέσκα καὶ στοὺς τάφους ξενυχτῶ.
» Παντοῦ εἶμ' ἀποριμμένος·
» Ξένος εἶμαι στὴν Ἑλλάδα, καὶ στὸ σπίτι μ' εἶμαι ξένος.
» Ὅλος ἄλλαξεν ὁ κόσμος, καὶ αὐτῆς μας τῆς ἡμέρας
» τὰ παιδιὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν γνωρίζουν τοὺς πατέρας·

» τὰς θυσίας, τοὺς ἀγῶνας ξέχασαν τῶν παλαιῶν,
» καὶ τὸν πλοῦτον ἔχουν ὄλοι διὰ μόνον τοὺς Θεόν.
» Προσπαθῶ τοῦ κάκου ναῦρω ἕνα φίλο τοῦ παλῆού μας
» τοῦ ἠρωϊκοῦ καιροῦ μας·
» ἄλλοι πέθαναν καὶ ἄλλοι ζοῦν ἀπ' ὄλους ξεχασμένοι,
» ὅπου κι' ἂν σταθῶ μὲ σπρώχνουν, μὲ περιγελοῦν οἱ ξένοι.
» Ξένοι, μὴν περιγελάτε τὰ χυμένα μου τὰ μ'άτια,
» τὸ σπασμένο μου ποδάρι!
» τοῦ μεγάλου Μπότσαρη μας ἤμουν πρῶτο παλληκάρι.
» Ἡ παλῆά μου φουστανέλλα, ὅπου βλέπετε κομματάκι,
» χάρισμα τοῦ Κραϊτίκου, ἀπὸ δόξα μὲ σκεπάζει·
» Τὸ σπαθί αὐτὸ ποῦ φέρω στὸ πλευρό μου κρεμαστό,
» ἂν δὲν εἶναι μὲ χρυσάφια, μὲ κοράλια σκεπαστό,
» εἶν' ἐνθύμησις φίλις τοῦ Ἐμμανουὴλ Τομπάζη.»
» Ἡρωες ἐξέκκουσμένοι!
καὶ ἂν ἦσθε πεθαμένοι,
» τὴν ἐνθύμησιν τοῦ κόσμου, στὴν ἐνθύμησιν μας ζῆτε!
» πέθαναν, κι' ἂν ζοῦν ἀκόμα, ὅσοι ἄτιμοι πολιταί
» εἰς τοὺς τάφους σας πατοῦν,
» νὰ κληρονομήσουν ὅλας τὰς θυσίας σας ζητοῦν,
καὶ ἀφίουν τῆς πατρίδος τοὺς πατέρας, τοὺς προμάχους,
» νὰ ψωμοζητοῦν ἔς τὰς πόλεις καὶ νὰ ξενυκτοῦν στοὺς βράχους!

Οἱ πόθοι τοῦ Σούτσου δυστυχῶς μετ' οὐ πολὺ ἐπληρώθησαν· ὁ τύραν-
νος ἐθυσιάσθη· ἀλλ' ἡ θυσία αὕτη δὲν κατήνασε τὸ πάθος τοῦ ποιητοῦ·
τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου, γράφει τὰς ἐπομένους στροφάς,
πλήρεις εἰσέτι μίσους:

Τρέμε, τύραννε!.. ἡ ὥρα τοῦ θανάτου σου σημαίνει·
ἡ ὀργὴ τοῦ ἔθνους ὄλου, ἡ ὀργὴ μου σὲ προσμένει·
» τὸν ναὸν ποῦ θὰ μολύνῃς τρέχω νὰ παραμονεύσω...
τρέχω, τρέχω, ἔς τοῦ Ὑψίστου τὸν βωμὸν νὰ σὲ φονεύσω...
» ἔρχεται... τὸν προμηνύουν σάλπιγγες καὶ μουσικὴ.
» ἔρχεται... τὸν προπομπεῦει μισθοφόρος φυλακὴ.
Μιμητῆς τοῦ Ἀρμολίου καὶ Ἀριστογείτων νέος,
» σκέπασε, Μαυρομιχάλη, τὸ σπαθί σου μὲ μυρσίνη...
» τὸν προδότην τῆς πατρίδος κτύπα... κτύπα... καὶ γενναίως
» πέθανε καθὼς ἐκαίνοι!

Ἡ Ἑλλάς ἐταράσσεται ἔτι ὑπὸ τοῦ σάλου τοῦ μὸλις παύσαντος κατα-

στρεπτικοῦ πολέμου· ἀνεγεννήτο μόλις ἐκ τοῦ θανάτου τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἡ κοινωνία δὲν εἶχεν εἰσέτι λάβει καιρὸν νὰ καταρτισθῆ. Τὰ πνεύματα καὶ αἱ καρδίαι ἐθισθεῖσαι εἰς τὴν πάλην ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐζηκολούθουν θεωροῦσαι ὡς ἡρωισμόν τὴν πάλην καὶ οὐχὶ τὴν συνετὴν καρτερίαν. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ Ἑλλάς ἔχει ἐπὶ τέλους βασιλέα. Πάντες ἐνθουσιῶσι, καὶ αὐτὸς ὁ Σοῦττος πύει ἀντιπολιτευόμενος, τοῦλάχιστον πρὸς ὄραν :

Ἦ τρισέβδοξος ἡμέρα, ὅταν εἰς τὴν παραλίαν
 πέταξες ἱππεὺς ὠραῖος μὲ χρυσοῦν ἐνδυμασίαν,
 καὶ διέβης τῆς Ναυπλίας τὰς πρασίνοὺς πεδιάδας
 ὀπαδοῦς κ' εὐχέτας ἔχων τρεῖς Ἑλλήνων μυριάδας!
 Τὸ γλυκὺ μειδίματά σου, τὸ ἡρωϊκόν σου ἦθος
 κ' ἡ νεανική σου χάρις ἐγοήτευσεν τὸ πλῆθος,
 καὶ εἰς τοῦ Ναυπλίου κλαῖον σὲ συνώδευσε τὰ τείχη,
 κ' ἡ κραυγὴ του κ' ἡ χαρὰ του ὡς ἔς τὸν οὐρανὸν ἀντήχη.
 Τὰ σαλπίσματα, οἱ βρόντοι τῶν φρουρίων καὶ τῶν στόλων
 ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ἤγγειλαν ἔς τὸν κόσμον ὅλον·
 φαιδρὸς ἦτον ὁ αἰθέρας, ἡ ἡμέρα μας γλυκεῖα,
 καὶ ὁ ἥλιος ἔς τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ἐμειδίει.

Ἡ χαρὰ αὕτη ὑπῆρξε βραχεῖα· ὁ Ὄθων δὲν ἦλθε μόνος εἰς Ἑλλάδα, ἀλλὰ περιστοιχούμενος ὑπὸ Γερμανῶν συμβούλων καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ βυβαρικοῦ στρατοῦ.

Καὶ τὸ Ἔθνος τὸ χθὲς τρέχον εἰς τὸν θάνατον ἡσύχως
 καὶ τὸ Ἔθνος τὸ θερμαίνον τῆς παλάμης του τὸ ψῦχος
 εἰς τὸ πῦρ τῶν καιομένων Ὄθωμανικῶν δικρότων·
 καὶ τὸ Ἔθνος τὸ μὲ κρότον.
 Ἐραῦσαν χθὲς τὸν ἐκ σιδήρου δεκαδάκτυλόν του κρεῖκον,
 ἔμνε χειροδεμένον καὶ εἰς Βυβαροὺς ὑπέϊκον.

Ἄλλ' ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦττος δὲν ἦτο ὁ μόνος διαμαρτυρούμενος κατὰ συστήματος ὑπὸ τοῦ ξένου εἰσαχθέντος. Οἱ Βυβαροὶ ὑπέπεσαν εἰς τοσαῦτα, ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐλησμόνησαν ὅ,τι ὄφειλον εἰς αὐτούς· ἐλησμόνησαν ὅτι οἱ Βυβαροὶ ἐχειραγώγησαν τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀστυκῆς καὶ νομοθετικῆς αὐτῆς ὀργανώσεως.

Τῷ 1843 ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῆ τὸ Σύνταγμα καὶ ν' ἀποπέμψῃ τοὺς γερμανοὺς. Καὶ ὅμως καὶ μετὰ τὴν νίκην ταύτην

ὁ Σοῦττος εὔρισκεν ἀφορμὰς δυσαρσεκείας· δὲν ἦτον εἰς τὴν φύσιν του νὰ μείνῃ ποτὲ εὐχαριστημένος. Οὐδ' αὐτὴ ἡ ἔξωσις τοῦ Ὄθωνος ἐπηλθεν ἐν καιρῷ ὅπως τὸν ἱκανοποιήσῃ.

Ἀπεβίωσε ἐν δυστυχίᾳ, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο τῷ 1863, ἐν τῷ Ἑλληνικῷ νοσοκομείῳ τῆς Σμύρνης.

Ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦττος δὲν ἔγραψε πολιτικὰς μόνον σατύρας, ἀλλὰ συνέγραψεν ὡσαύτως καὶ τρεῖς κωμωδίας· τὸν Ἄσωτον, ἐν ᾧ ἀπεμιμήθη σκηνὰς τινὰς τοῦ Μολιέρου, τὸν Πρωθυπουργὸν καὶ τὸν Ἀτίθασον Ποιητὴν. Αὐταὶ αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ μόναι δειλοῦσιν ὅτι πρόκειται περὶ πολιτικῶν σατυρῶν. Εἶναι διατριβαὶ μᾶλλον ἐν εἴδει διαλόγου ἢ δράματα διὰ θέατρον. Ὁ Σοῦττος ἔγραψε προσέτι τὸν Περιπλανώμενον, ποίημα εἰς τέσσαρα ἔσμηκτα, ὅπερ ἐνεπνεύσθη προφανῶς ἐκ τοῦ Childe Harold τοῦ Βύρωνος. Τὸ ποίημα τοῦτο περιλαμβάνει στίχους τινὰς μεγάλους καλλονῆς, τὰ δὲ καθ' ἕκαστα, ἀν οὐχὶ τὸ σύνολον δικαιολογοῦσι τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι.

Ἐν τέλει τοῦ 1857 ὁ Σοῦττος ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον μέρος ποιήματος, ὅπερ ἔμεινε ἡμιτελές, τὴν Τουρκομάχον Ἑλλάδα. Ἐν αὐτῷ προστίθετο νὰ ἐξυμνήσῃ ἐπικῶς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν.

Ὁ Σοῦττος μετεχειρίσθη πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ πάντα τὰ εἶδη τῆς φιλολογίας, ἀδιαφορῶν περὶ πρωτοτυπίας. Ἀπεμιμήσατο ἐναλλάξ τὸν Μολιέρου καὶ τὸν Βύρωνα, τὸν Βερραγγέρον καὶ τὸν Βαρθολομή. Τὸ ἰδιόζων αὐτῷ εἶναι ἡ ἔνθερος φιλοπατρία, ὁ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωσις, ἡ ἀκατάσχετος πρὸς ἀντιπολίτευσιν ροπή του, ἡ περὶ τὴν γλῶσσαν εὐχέρεια, καὶ ἡ καλλονὴ τῶν στίχων του. Αἱ ιδιότητες αὗται ἀνέδειξαν τὸν Ἀλέξανδρον Σοῦττον ἕνα τῶν ἐνδοξοτέρων ποιητῶν τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος, ἰδίως εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ λογικὴ ποίησις δὲν ἐκαλλιέργειτο περισσῶς ὡς νῦν.

Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Παναγιώτης διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτῶν ἐπέδρασαν μεγάλως πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λογικῆς ταύτης ποιήσεως. Ἐπὶ ἐν τέταρτον τοῦ αἰῶνος, αὐτοὶ ἀποκλειστικῶς τὴν ἐξεπροσώπευσαν, τὴν ἐποδηγέτησαν καὶ διετέλεσαν ὡς κυρίαρχοι ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς ποιήσεως ἐκείνης.

Γ'.

Ὁ Παναγιώτης Σοῦττος, ὡς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν γαλλιστὶ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔργα. — Τῷ 1828 ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις, τύποις τῶν ἀδελφῶν Euler, τὰς Ὠδὰς νέου Ἑλλήνου, (odes d'un jeune grec) μετ' ἐπιπροσθήκης ἐξ *πολεμικῶν ἁσμάτων* γεγραμμένων ἑλληνιστὶ.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ ἐτίμησε τὸν Σοῦττον θέσας ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς τῶν

ἀνατολικῶν ᾠδῶν του στίχους ἐκ τῶν ἀσμύτων τούτων. Ὁ δ' Ἑλλη ποιητὴς εἶχεν ἀφιερῶσει μίαν τῶν γαλλικῶν αὐτοῦ ᾠδῶν εἰς τὸν Βίκτορα Οὐγγῶ αὐτὸν τολμηρὸν καὶ πρωτότυπον ποιητὴν, ὡς ἐκάλει αὐτὸν ἐν τῇ ἀφιερῶσει του. Τὸ ποίημα τὸ ἀφιερῶθῆν τῷ 1828 εἰς τὸν Βίκτορα Οὐγγῶ εἶναι ᾠδὴ εἰς τὸ Λευκὸν Ὄρος. Ἴδου αὕτη :

Salut, géant altier, salut, mont sourcilleux
 Uu triple diadème orné de diamans
 Resplendit sur ton front respecté par les ans,
 Tu tiens uue avalanche en ton immense fronde,
 Tu l' agites sans cesse et menaces le monde ;
 Pareil à ce Titan dont le dos spacieux
 Tremblait et fléchissait sous le fardeau des cieux,
 Tu penches sur la terre, et ton corps qui s'incline
 Semble du firmament arrêter la ruine.

Οἱ γαλλικοὶ στῆχοι τοῦ Σούτσου μεθ' ὄλην τὴν δυσκολίαν ἣν ἠδύνατο νὰ ἔχη ὁ ποιητὴς γράφων εἰς ξένην γλῶσσαν, περιεῖχον καλλονὰς προ-
 οιωνιζούσας τὰ βέλτιστα περὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐδημοσίευσεν τῷ 1831 ἄσματα ἐρωτικά, ἅτινα καὶ τοι καθυστεροῦντα τῶν τοῦ Χριστοπούλου, οὐχ ἦττον εἶναι πλήρη χάριτος καὶ ἁρμονίας.

Ἐξ ὄλων τῶν ἔργων τοῦ Παναγιώτου τὸ κυρίως δοξάσκον αὐτόν, εἶναι τὸ δραματικὸν αὐτοῦ ποίημα Ὀδοιπύρος. Ὑπὸ τὴν δραματικὴν αὐτοῦ μορφήν, ὁ Ὀδοιπύρος εἶναι λυρικὸν μόνον ποίημα ἐν διαλόγοις. Ἡ πλοκὴ καὶ ὁ μῦθος εἶναι τόσον περιωρισμένα ὥστε δὲν ἐξεγείρουσι τὸ διαφέρον τοῦ ἀναγνώστου. Εἶναι ἄσμα ἐρωτικόν· τὸ σπέρμα αὐτοῦ εὔρηται ἐν τῇ γαλλικῇ ᾠδῇ :

Prononcée sur le tombeau de la jeune, Ralou, mon amie d'enfance.

Quand je t'ai rencontrée au seuil de l'existence,
 Que le monde était radieux !
 Auprès de toi bercé dans les bras de l'enfance,
 Je rêvais le bonheur descieux.
 Je voyais l'avemr sous la vapeur dorée
 D'un vague et rayonnant espoir ;

Ceinte de fleurs, la vie, à ma vue égarée,
 Paraissait un beau jour sans soir.
 Je vais cacher au bond d'un sombre monastère
 De mes jours le pâle flambeau ;
 Je vais au pied d'Athos, sous un pin solitaire,
 Creuser lentement mon tombeau.
 Là, puissé-je oublier les hommes, la nature,
 Trouver un terme à la douleur !
 Le fond d'une cellule, un vêtement de bure,
 Voilà ce qui plait à mon coeur !

Αὐτόθι, πράγματι, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἄθω, ὁ Ὀδοιπύρος ὑπὸ τὴν περιβολὴν μοναχοῦ, προσπαθεῖ νὰ λησμονήσῃ τὸν ἔρωτά του. Ἡ Ραλοῦ ἦν ἐνόμιζεν ἀποθανοῦσαν, τῷ ἐμφανίζεται ζῶσα καὶ ἀναπλέγει αὐτὴς τὴν καρδίαν του, ἥτις ἐζήτει παραμυθίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς εὔρισκε μόνην τὴν θλίψιν. Ὁ ποιητὴς δὲν ἐπωφελεῖται τῆς συναντήσεως ταύτης, ὅπως ἐπιφέρει δραματικὴν λύσιν. Ἡ Ραλοῦ θνήσκει, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ δευτέρου, ὁ δὲ Ὀδοιπύρος αὐτοκτονεῖ ἐξ ἀπελπισίας. Ἀνεξαρτήτως τῆς ὑποθέσεως, ἥτις στερεῖται καὶ καλλιτεχνικῆς συνθέσεως καὶ φιλολογικῆς ἐπεξεργασίας, δύναται τις νὰ ψέξῃ τὸν Παναγιώτην Σούτσον ὡς ὑπὲρ τὸ δέον ἐπιρραζόμενον ὑπὸ τοῦ Λαμαρτίνου καὶ τοῦ Βύρωνος. Ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι, καθ' ἣν ἐποχὴν ἠκμαζεν ὁ Παναγιώτης, οὐδεὶς ἐσκέπτετο νὰ ἀναλύσῃ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ προϊόντα, ἀλλ' ἀπελάμβανον αὐτῶν ἀνεξετάστως.

Καὶ ὅμως τὸ δεσπόζον ἐν τῷ Ὀδοιπύρῳ αἶσθημα μελαγχολίας ἀνήκει εἰς τὸν ποιητὴν. Ὁ στῆχος εἶναι καλῶς ἐπεξεργασμένος, ὁ δὲ μελωδικὸς αὐτοῦ ρυθμὸς βρυκαλίζει τὸ πνεῦμα διὰ μέλους ἰδιάζοντος μόνῳ τῷ Παναγιώτῳ.

Ἡ γενεὰ εἰς ἣν ἀπετείνετο ὁ ποιητὴς τοῦ Ὀδοιπύρου, εἶχεν αὐξηθῆ ἐν ταῖς ἀδημονίαις καὶ θλίψεσι τῆς ἐπαναστάσεως, συνεπῶς εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀκούῃ κρουομένας τὰς χορδὰς ἀβρῶν αἰσθημάτων, ἀφοῦ ἡ φωνὴ τῶν Ἐρινύων εἶχε παρατείνει ἐπὶ τοσοῦτον τὰ δεινὰ ἀνηλεοῦς πολέμου. Ἡ ἑλληνικὴ νεολογία ἐνθουσιάζθη ἐκ τῶν στίχων τούτων, οἵτινες ἐλάλουν γλῶσσαν δι' αὐτὴν νέαν, ἣ ὅποια τὴν καθυσύχραζε. Ὁ Ὀδοιπύρος κατέστη τόσον δημοτικὸς ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος, ὥστε ἡ δημοτικότης αὐτοῦ εἰσέτι δὲν ἐξήντηλθη. Ναὶ μὲν ἀπαγγέλλονται ἤδη σπανιώτερον ἢ ἄλλοτε περικοπαὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἡ ἐπομένη θέλει πάντοτε τὰ ἑλληνικὰ ᾠτα.

Αὐτὸ βλέπεις τὸ ποτάμι,
 Ὅπου τρέχει θολωμένο ;
 Αὐτὸ βλέπεις τὸ καλάμι,
 Ὅπου τρέμει κυρτωμένο ;
 Ἐγὼ εἶμι τὸ καλάμι,
 Τὸ ποτάμ' εἶν' ἡ ζωὴ μου·
 Καὶ τὸ μέλλον μου, αἱ ἄμμοι
 Τῆς ξερῆς αὐτῆς ἐρήμου.
 Ὁλόρωσε καὶ μαύρη τρέχει, ὀδοιπόρε ! ἡ ζωὴ σου·
 Τὰ βουνὰ τὰ σύννεφά των, νὰ οἱ μόνοι σύντροφοί σου.
 Εἰς ἐρήμους πεδιάδας σὲ παραιτήσαν οἱ φίλοι,
 Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης ἔνεκροκλείσθησαν τὰ χεῖλη.
 Τὸ πᾶν ἔλλαξε, κ' ἡ φύσις καὶ οἱ ἄνθρωποι κ' ὁ χρόνος
 Πλὴν δὲν ἔλλαξεν ὁ Πλάστης, δὲν ἀλλάζει αὐτὸς μόνος.
 Ὅλοι σ' ἔστησαν δολίως
 Τὴν παγίδα τῆς ἀπάτης.
 Πλὴν αὐτὸς εἶν' αἰωνίως
 Καὶ πκτήρ σου καὶ προστάτης.

Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα καὶ ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος κατέχουσι σπουδαίαν θέσιν ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ, ἀπεικονίζουσι δὲ τὸν μυθικισμὸν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγράφη. Ὁ ὀδοιπόρος καὶ οἱ σύντροφοί του μοναχοὶ συνδιαλέγονται περὶ πάντων τῶν ἀείποτε ἀπασχολημάτων τοῦ Ἑλληνικῆς, ἤτοι περὶ εὐσεβείας, ληστρείας καὶ θρησκευτικῆς τὸ κινεῖν ὅμως τὸ διαφέρον καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν τὸ ποίημα εἶναι ὁ ἔρωσ τοῦ Ὀδοιπόρου. Ὁ Παναγιώτης Σούτσος ἔγραψε πλὴν τοῦ Ὀδοιπόρου, τῶν γαλλικῶν Ὀδῶν καὶ τῶν λυρικῶν αὐτοῦ ποιήσεων, τέσσαρας τραγωδίας εἰς στίχους: τὸν Ἄγνωστον, τὸν Καραϊσκόν, τὸν Βλαχάβαρ καὶ τὸν Μεσολάρ. Πάντα ταῦτα τὰ δράματα εἶναι ἀσθενῆ τὴν τε πλοκὴν καὶ τοὺς χαρακτικῆρας. Ἐκαστὸν αὐτῶν περιέχει ὀρθοὺς στίχους πλήρεις ὑψηλῆς φιλοπατρίας, ἀλλὰ τὸ δραματικὸν στοιχεῖον ἐλλείπει. Ὡς δ' Ἀλέξανδρος ὑπέπληρξεν ἐξόχως σατυρικὸς ποιητής, οὕτω καὶ ὁ Παναγιώτης εἰς πᾶν ὅτι ἔγραψε διατελεῖ λυρικὸς ποιητής.

Μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξήσκει ὡς ποιητής, ὁ Παναγιώτης ἠθέλησε νὰ συστηματοποιήσῃ τὰς ἰδίους θεωρίας περὶ τοῦ τρόπου τοῦ γράφειν τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλ' αἱ θεωρίαι αὐτοῦ ἦσαν τόσον ἀσθηταί, ὥστε ἐδέησε νὰ μεταποιήσῃ τὸν Ὀδοιπόρον, ὅπως διορθώσῃ τοὺς γραμματικούς του τύπους κατὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἰσαγόμενον ἀρχαῖζον ὑπόδειγμα. Ἄλλ' οὕτω ἔχειροτέρευσε τὸ ποίημά του καὶ συνάμα ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο σφαλερὸν τὸ σύστημα αὐτοῦ. Τὸ ἐπὶ τούτῳ δημοσιευθὲν βι-

βλίον του, οὐτινος ἡ πλήρης ἀξιώσεων ἐπιγραφὴ, ἡ Νέα Σχολή, ἐμφαίνει ἀρκούντως ὅτι πλεονεκτήσας ὡς μύστης νέας φιλολογίας, ἐξέθεσεν αὐτὸν εἰς τὰς ἐπικρίσεις τοῦ γέροντος καθηγητοῦ Ἀσωπίου, ἐνὸς τῶν λογιωτέρων ἑλληνιστῶν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν Κορκῆν, καὶ συνεπῶς ἀρμοδιωτέρου τοῦ Παναγιώτου, κριτὴν προκειμένου περὶ τοιοῦτου ζητήματος.

Ἐν συγγράμματι εὐφυστάτῳ ἄμικ καὶ ἐπιστημονικῷ, ὁ Ἀσώπιος ἀπεδείκνυε τὸ γελοῖον τῶν ἀξιώσεων τῆς νέας σχολῆς, ἐξετάζων δὲ λεπτομερῶς τὸ σφαλερὸν τῶν φιλολογικῶν συστημάτων τῶν προτιθεμένων νὰ σταματήσῃ τὴν ζωὴν, ὡς ὁ Ἰησοῦς ἐσταμάτησε τὸν ἥλιον, καὶ νὰ ἐκφράσῃ νέαν αἰσθητικὴν δι' ἀπρηχαιωμένων τύπων, ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν τῆς συνήθους ποιητικῆς γλώσσης.

Τὸ γλωσσικὸν τοῦτο ζήτημα ὑπέβη καὶ διατελεῖ ἔτι θέμα συζητήσεων καὶ μελέτης ἐν Ἑλλάδι. Παρὰ τοῖς Γάλλοις ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ τὸ ἔλυσε. Ἐν τῇ πραγματείᾳ ἡμῶν ταύτῃ θὰ λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτό, ὅπως καταστήσωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις γνωστοὺς τοὺς τε ἱστορικοὺς καὶ τοὺς κατὰ παράδοσιν λόγους τοὺς ὑποτρέφοντες τοιαύτας συζητήσεις. Δὲν θὰ ἐπέμβωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο πλεονεκτήσας ἢ ὅσον ἐπιτρέπεται εἰς ξένον, ἀλλ' ἐξετάζοντες αὐτὸ θὰ βασισθῶμεν εἰς τὰ περὶ γλωσσολογίας πορίσματα τῆς ἐπιστήμης καὶ εἰς τὴν φιλολογικὴν πεῖραν, ὡς εἰς νόμους τοὺς ὁποίους οἱ λόγιοι καὶ οἱ συγγραφεῖς δὲν δύνανται ἀτιμωρητῆ νὰ διεκφυγῶσι.

Ὁπωσδήποτε τὸ ὄνομα τοῦ Παναγιώτου Σούτσου καὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ λητμονηθῶσιν ἐν Ἑλλάδι. Ἀμφότεροι κατέχουσι σπουδαίαν θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἕνεκα τῆς ἐπιρροῆς ἣν ἐξήσκησαν μᾶλλον ἢ διὰ τὴν ποιητικὴν αὐτῶν μεγαλοφυΐαν.

Ὁ Παναγιώτης Σούτσος ἐτελεύτησεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1868. Ἀποχωριζόμενοι αὐτοῦ παρέχομεν εἰς δεῖγμα τῶν ἐλεγείων του τὴν εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ναυάρχου Μιαούλη ᾠδὴν.

Ὁ ἀποχαιρετισμὸς εἰς τὸν Μιαούλην ἀποθανόντα.

Δὲν ἀπέθανεν ὀπτόταν ἔκαιεν εἰς τὴν Μεθώνην
 Ἐνα στόλον μετὰ κρότου,
 Καὶ δὲν ἔλαβε τὴν τέφραν τῆς πυρᾶς λευκὴν σινδόνην,
 Οὐδ' ὡς ξυλοκράββατόν του στέλεχος ἐνὸς δικράτου.

Ἄλλ' εἰς τὴν ἐσχάτην ᾠραν πόσῃν ἔδειξεν ἀνδρείαν !

Πρὸς τὸν θάνατον ἐστράφη,

Καὶ τοῦ Χάρωνος τὸ πλοῖον εἶδε μ' ὄσῃν ἀφοβίαν

Ἐβλεπεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν ἐχθρῶν τὰ πυκνὰ σκάφη . . .

Εἰς τὰς Πάτρας ὅταν πρώτην ναυμαχίαν ἐπεχείρει
Φοβεράν, ἐκ τοῦ συστάδην

Καὶ μετέβαλλον αἱ βόμβαι τοῦ πολεμικοῦ Ταχίρη
Τὴν αὐγὴν εἰς νύκτα μαύρην καὶ τὸν οὐρανὸν εἰς ἄδην,

Ἄνεστάθη αὐτὸς μόνος καὶ μ' ἐν σκάφος εἰς τρεῖς στόλους,

Κ' εἰς δειλὰς φωνὰς μὴ κλίνων,

Καὶ μὲ χάλκινο τρομβόνι ἀπειλῶν τοὺς φίλους ὄλους,

Καὶ μὲ χεῖρα ρωμαλέαν τὸ πηδάλιον εὐθύνων.

Τώρα κείται . . . γεγραμμέναι πόσαι ἡμιθέου πράξεις

Εἰς τὸ μέγα μέτωπόν του!

Ἦ ἐχθρὲ! χωρὶς νὰ τρέμης, τώρα μόνον νὰ κυττάξης

Τώρα μόνον κατὰ πρῶτον, δύνασαι τὸ πρόσωπόν του!

Ἐπεστες, ὦ πρῶτε στύλε τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος,

Καὶ ὁ θάνατος ἀρπάζει

Ἐνν ἕνα τοὺς προμάχους τῆς πατρίδος μας ἀπόνως,

Καὶ ἡ Δόξα μένει χήρα, καὶ ὁ ξένος τὸ καγχάζει.

Μὴ γελάς, ὦ φυλὴ νέε, καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα ξένη!

Τοῦ ἀγῶνος μας μνημεῖον

Μὲ τὸ ξίφος τοῦ θανάτου καὶ κανὲν ἄν δὲν μᾶς μένη,

Θάπτεται τῆς ἱστορίας τὸ αἰώνιον βιβλίον; . . .

Θάπτεσαι εἰς τὴν ἀκτὴν μας, στὸ τεθρυλλημένο μνημεῖον

Τοῦ λαμπροῦ Θεμιστοκλέους,

Κ' ἡ σκιά σου θέλει βλέπει μὲ χαρὰν τὸ λευκὸν κύμα

Στάδιον τοῦ ἰδικοῦ σου καὶ τοῦ ἰδικοῦ του κλέους.

Δ'.

Τὸ ποίημα τοῦτο μετέφρασεν ἐπιτυχέστατα εἰς τὴν γαλλικὴν ὁ κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆς τὸ δὲ ὄφος τῆς μεταφράσεως ἀποδεικνύει ἔτι ἀπαξ, ὅτι ἔάν ἡ Ἰόνιος σχολὴ παρήχθη ὑπὸ τὴν Ἰταλικὴν ἐπιρροήν, ἢ σχολὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ μεταφυτευθεῖσα ἐν Ἀθήναις, ὑπέκυψεν ὁλοσχερῶς εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπιρροήν.

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Ραγκαβῆς εἶνε ὁ ὕστατος ἀντιπρόσωπος τῆς σχολῆς ταύτης. Πρῶην πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις, διατελεῖ νῦν διαπεπιστευμένος ὡς τοιοῦτος ἐν Βερολίῳ. Γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινου-

πόλει τῷ 1810, υἱὸς τοῦ Ἰακώβου Ραγκαβῆ, τοῦ ἐπιτυχοῦς μεταφραστοῦ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, ἀεφιδὸς τοῦ Ρίζου Νερουλοῦ, συμπατριώτης τῶν Σούτσων, κατέλαβεν ἐπαξίως ἐν τῇ ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ τὴν θέσιν εἰς ἣν ἡ καταγωγή του τὸν προώριζε.

Ὁ κ. Ραγκαβῆς ἔγραψε πολλὰ εἰς εἶδη διάφορα καὶ περὶ διαφόρων ἀντικειμένων. Καὶ ἡ δημοσία δὲ ὑπηρεσία του ἀπερρόφησε πολὺ τοῦ καιροῦ του, καθόσον μάλιστα ἐχορημάτισε καὶ ὑπουργὸς καὶ πρεσβευτῆς εἰς περιστάσεις σπουδαίας. Διατελέσας καθηγητῆς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν, ἐδημοσίευσεν ἀξίαν λόγου ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας, καὶ δύο τόμους ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν. Ἐδημοσίευσεν ἑλληνικὰς καὶ γαλλικὰς χροστομαθείας, συγγράμματα μαθηματικά, γραμματικὴν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς. Ὑπῆρξε συντάκτης ἢ συνεργάτης διαφόρων περιοδικῶν, μιᾶς πολιτικῆς ἐφημερίδος καὶ ἐνὸς λεξικοῦ. Ἐγραψε διηγήματα καὶ μυθιστορήματα, ὧν τινὰ μετεφράσθησαν εἰς τὴν γαλλικὴν. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ κ. Ραγκαβῆς ἐδημοσίευσεν καὶ μεταφράσεις ποιικίλας ἀπὸ παιδικῶν βιβλίων, ὡς τοῦ Ροβινσώνος Κρουζός, ἕως τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουτάρχου. Ἡ ἐργατικότης αὐτοῦ ὑπῆρξε θαυμασία, ἢ γονιμότης ἔκτακτος, εὐτυχεῖς δὲ λογιζόμεθα δυνάμενοι νὰ εἰπώμεν ὅτι αὕτη δὲν ἐξητηλήθη εἰσέτι. Ἐτι καὶ σήμερον 1879 τὸ ἐν Ἀθήναις περιοδικὸν ἢ Ἐστία δημοσιεύει ἐν μεταφράσει τοῦ κ. Ραγκαβῆ τὸ διήγημα "Aveu Oikoyevelas".

Ἡ κριτικὴ ἐψεξεν ἐνίοτε τὸν κ. Ραγκαβῆν δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ προτερήματά του. Τὸν κατέκρινεν ὡς σπαταλήσαντα τὴν ἀδικριλονείκητον εὐφυίαν αὐτοῦ· πολλοὶ δ' ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἔάν παρήγεν ὀλιγώτερον θὰ προῆγε βελτίονα ἔργα. Ἐν τοσοῦτῳ δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ὁ κ. Ραγκαβῆς ἤρξατο τοῦ φιλολογικοῦ αὐτοῦ σταδίου ἐν Ἑλλάδι, ἐν ᾧ χρόνῳ οἱ λόγιοι ἦσαν τόσον εὐχάριστοι ἢ δὲ φιλομάθεια τοσαύτη, ὥστε ἤθελεν εἰσθαι ἐγώισμὸς ἐκν ἀφιερῶτο εἰς εἰδικὸν διανοητικῆς ἐργασίας κλάδον. Ἦτο τότε καθῆκον τῶν λογίων νὰ πολλαπλασιάζωσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἑαυτούς.

Τοῦτο ἐν ἐπιγνώσει ἐπραξεν ὁ κ. Ραγκαβῆς, πρέχων ἀφειδῶς τὸν διανοητικὸν αὐτοῦ πλοῦτον. Οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποτιμήσῃ τοὺς θριάμβους του ἢ νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, δικαίως δὲ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐτίμησε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν φιλολογίαν τῆς.

Ἐνταῦθα θὰ διαλάβωμεν περὶ τῶν ποιητικῶν μόνον ἔργων τοῦ κ. Ραγκαβῆ, ἅτινα εἶναι πολυάριθμα ὅσον καὶ τὰ πεζά, ἀποτελοῦντα τέσσαρας τόμους εἰς ὄγδοον τῶν φιλολογικῶν ἀπάντων του, παρεκτὸς τριῶν ἄλλων τόμων περιεχόντων τὰς τῶν ἀρχαίων τραγωδιῶν ἐμμέτρους μεταφράσεις αὐτοῦ, καὶ τῆς μεταφράσεως εἰς ἐμμέτρους ὀκταστίχους τῆς Ἀπελευθερωθείσης Ἱερουσαλήμ τοῦ Γκόσου.

Ὁ κ. Ραγκαβῆς, ὡς καὶ οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ Σούτσοι, ἠσχολήθη

περί πάντα τὰ εἶδη τῆς φιλολογίας: τὴν λυρικήν ποίησιν, τὸ δράμα, τὴν κωμῶδιον, τὴν διηγηματικὴν ποίησιν. Δυσχερὲς ἤθελεν εἶσθαι ν' ἀκολουθήσωμεν αὐτὸν κατὰ τὰς ποικίλας φάσεις τοῦ ποιητικοῦ αὐτοῦ σταδίου, καθ' ὅσον οὕτω θὰ ἐξηρχόμεθα τῶν ὀρίων τῆς συντόμου ταύτης μελέτης. Ἀρκούμεθα εἰς τὴν παράθεσιν ἐνὸς ἢ δύο ἀποσπασμάτων, ὡς δείγμα τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ ποιητοῦ.

Ἄλλως, ὁ κ. Ραγκαβῆς, διευκολύνει τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἔργων τοῦ ἀφιερῶσας αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἀξίως λόγου σελίδας ἐν τῇ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἱστορίᾳ αὐτοῦ.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐδημοσιεύθη γαλλιστί, παρελείψαμεν δ' ἀπὸ σκοποῦ ν' ἀναφέρωμεν αὐτὸ προλαβόντως μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔργων του, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπικαλεσθῶμεν αὐτὸ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ. Ἴδού στροφαί τινες ἐκ τοῦ ποιήματος αὐτοῦ: *Διονύσου πλοῦς*!

Ἦ ἔκτασις τοῦ ἀχανοῦς
Αἰγαίου ἐκοιμᾶτο,
κ' ἔβλεπες δύο οὐρανοῦς;
ὁ εἷς ἦν ἄνω κυανοῦς,
γλαυκὸς δ' ἄλλος κάτω.

Ἦ δύσις, πύλη φλογερά,
λαμπρὰς ἀντανακλάσεις
ἠκόντιζεν εἰς τὰ νερά,
ὡς ἂν ἐνέμοντο πυρὰ
τὴν πλάκα τῆς θαλάσσης.

Ἄλλ' ὅπου νότος εἰς γλαυκὰς
ταινίας τὴν ἐρρίκην,
τί ἦτον; ὄρνις ἢ δελφάς,
ἣτις ἐτάννε λευκάς
τὰς πτέρυγας ὡς κύκνον

Ἦτον δελφάς, οὐχὶ πτηνόν;
ὡς δ' ἔφθασε πλησίον,
μέλαν ἐφάνετο βουνόν,
καὶ τὸν ἰστόν του Τυρρηνῶν
ἐκόσμηι ἐπισείων.

Μόλις ἐπήνθουν ἀργυροὶ
ἄφροι περὶ τὴν τροπίν,
κ' ἐννόεις ὅτι προχωρεῖ,
διότι ἔσχιζεν εὐρὺ
τὸ ἔχνος του κατόπιν.

Οἱ ναῦται, ἠλιοκαεῖς,
κινουντες μῦς ἐντόνους,
διήρμोजον μετὰ βοῆς
τὰ ἀκροκέρακιον ὁ εἷς,
ὁ ἄλλος τοὺς προτόνους.

Ἄλλος, ὀρθὸς εἰς τὸν ἰστόν
τὸν πόντον κατεσκόπει;
κ' εἰς τὴν φωνὴν τῶν κελευσῶν
ἐπληττεν ἀργυρον ρευστὸν
μετὰ ρυθμοῦ ἢ κώπη.

Ἦν τὸ κατάστρωμα εὐρὺ,
πλήρης ἀνδρῶν ἢ πρύμνη;
βῆμα τὴν ἔκρουε βαρὺ;
ἀντήχουν ἄγριοι χοροὶ
καὶ ἐναλίων ὕμνοι.

Εἰς δὲ τὴν πύραν ἀπαλῶς
εἰς δέρματα πανθήρων
νέος κατέκειτο καλός,
εἰς τὸν βραχίον' ἀμελῶς
τὸ σῶμα ὑπεγεῖρων, κτλ.

Ἦ περὶ τὴν γαλλικὴν στιχογραφίαν δεξιότης αὐτοῦ παρέχει μέτρον τῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώστῃ ποιητικῆς τέχνης του. Εἶναι πάντοτε χαρίεις, ἀρμονικὸς καὶ ἀφελής, τὰς δὲ δυσχερεῖς τῆς ὁμοιοκαταληξίας ὑπερνεκᾶ πάντοτε μετ' ἄρκυς ἐπιτυχίως. Εἶναι ποιητὴς ἀείποτε εὐάρεστος, τὸ δὲ ὄνομα ὅπερ ἀπέκτησεν ἐν Ἑλλάδι, ἀρ' ἤς ἐποχῆς κατετάχθη ἐν τῷ Παρνασσῷ πλησίον τῶν Σούτσων, ὠφεῖται οὐ μόνον εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν.

Μεταξὺ τῶν δραματικῶν τοῦ κ. Ραγκαβῆ ἔργων, τὸ ἀριστον καὶ συγχρόνως τὸ δημοτικώτερον, εἶναι ἡ κωμῶδια του ὁ Γάμος τοῦ Κουτρούλη, ἐν ἣ σατυρίζει εὐφρόεστατα τὰ πολιτικὰ ἤθη ἐν Ἑλλάδι. Ὁ Κουτρούλης εἶναι ράπτῃς, ὅστις θέλει νὰ νυμφευθῇ. Ἡ κόρη ἦν ἐξελέξατο ἀνέγνωσε μυθιστορήματα, καὶ ἔχει τὴν φιλοδοξίαν αὐτῆς. Ἀπορρίπτει τὸν ράπτῃν λέγουσα ὅπως ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, ὅτι δὲν θὰ ὑπανδρευθῇ ἢ ὑπουργόν. Ὑπουργόν! Εἰς πᾶν ἄλλο μέρος ἢ ἐν Ἑλλάδι τὸ πρᾶγμα θὰ ἐφαίνετο δύσκολον. Ὁ ράπτῃς δὲν τὸ θεωρεῖ ἀδύνατον, καὶ τὸ ἐπιδιώκει· χάρις δὲ εἰς πονηρίαν τοῦ ὑπκλήλου του, πείθεται ὅτι ἐγένετο ὑπουργός. Καὶ ἡ νύμφη αὐτῆ συλλαμβάνεται ἐν τῇ πηγίδι τοῦ Ἑλληνοῦ Σγαναρέλλου. Ὁ γάμος τελεῖται, καὶ τότε μόνον ὁ Κουτρούλης βλέπει ἑαυτὸν ἀπεκδυόμενον τοῦ φανταστικοῦ του χαρτοφυλακίου. Ὁ διάλογος τοῦ Γάμου τοῦ Κουτρούλη εἶναι πνευματωδέστατος, οἱ χαρακτῆρες δεξιῶς διαγεγραμμένοι, ἡ γλῶσσα ἀφελής καὶ ζωηρά. Ἐν συνόλῳ εἶναι ἐν τῶν ἀρίστων δραματικῶν ἔργων τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Ραγκαβῆς εἰσήγαγεν ἐν τῇ κωμῶδιᾳ ταύτῃ τὸν χορόν, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν μέχρι τίνος τοῦτο, εἴτε ὡς μίμησις τῆς ἀρχαιότητος εἴτε ὡς νεωτερισμός, αὐξάνει τὸ δραματικὸν διαφέρον, καὶ ἐπὶ ἑλληνικῆς ἔτι σκηνῆς. Ὅ,τι ὁ χορὸς λέγει, τὸ λέγει καλῶς, ὁ δὲ λόγιος συγγραφεὺς συνημορφώθη εὐσυνειδήτως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Δὲν θέλομεν νὰ θίξωμεν ἐνταῦθα καὶ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα, ἐὰν τὸ ἀρχαῖον μέτρον δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἐν τῇ νεοελληνικῇ γλώστῃ. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ λαοῦ, ὅστις μόνος καθιστᾶ διαρκῆ τὴν ἐπιτυχίαν.

Τελευτῶντες δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τοῦ κ. Ραγκαβῆ ὅτι καθὼς ὁ Σουτζος οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπέδρασε μεγάλως ἐπὶ τῆς νέας σχολῆς, οὐ μόνον διὰ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν, διὰ τῶν ἰδεῶν καὶ διὰ τῆς βαρύτητος τῶν κρίσεων του ἐν τοῖς φιλολογικαῖς διαγωνισμοῖς. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιρροῆς ταύτης ἀναλύομεν ἐν τῇ μελέτῃ ἡμῶν περὶ τῆς νέας σχολῆς, ἣτοι τῆς σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν.

(ἀκολουθεῖ)

Εὐφρασία Κετσα

(1) Τὸ ποίημα τοῦτο μετέφρασεν αὐτὸς ὁ κ. Ραγκαβῆς γαλλιστί.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΦΡΟΒΕΛΙΑΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ*

Φροβελιανὰ ἔργασια.

*Σημεία. Κεντητὴ ἔργασια. Γραμμαί. Ραπτὴ ἔργασια.
Γραμμογραφία, ἰχνογραφία καὶ ζωγραφικὴ.*

Ὡς ἐρρέθη ἤδη, κατὰ τὰ φροβελιανὰ παίγνια ὁ παῖς δύναται νὰ προβῇ εἰς ἐλευθέρους συνδυασμούς, ἀλλὰ τὰ συνδυαζόμενα μέρη εἶναι ἑτοιμα, ὅθεν καὶ τροποποιεῖ αὐτὰ καὶ σχηματίζει ἄνευ μεταβολῆς τῆς ὕλης αὐτῶν. Ἐνῶ κατὰ τὰς φροβελιανὰς ἔργασίας παρέχονται αὐτῷ ποικίλα ὕλικά, ἅτινα τροποποιεῖ ἀναλόγως τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἔργασίας του, κεντῶν, ράπτων, ἰχνογραφῶν, χρωματίζων, ὑφάνων, διπλώνων, κόπτων ἢ πλάττων αὐτὰ, δηλ. πολλαχῶς μεταβάλλον αὐτὰ πρὸς ἀπομίμησιν τῶν ἐν τῇ φύσει σχημάτων. Αὐταὶ κατὰ συνέπειαν εἶναι αἱ πραγματικαὶ τοῦ πρᾶξι, καθ' ὅσον παρασκευάζει ὁ ἴδιος πάντα τὰ πρὸς τὰς ἔργασίας του ταύτας ἀπαιτούμενα. Ἥτοι αὐτὰ τὰ στίγματτα, τὰς γραμμάς, τὰς ταινίας, τὰς ἐπιφανεῖς, τὰ μεγέθη, τὰς ἀποστάσεις, τὰς ἀναλογίας, καὶ πᾶντοῦ γεωμετρικὰ σχήματα. Ἐνεκα τούτου αἱ ἔργασια αὐταὶ εἶναι δυσκολώτεροι, ἀλλὰ καὶ εἶτι ὠφελιμώτεροι τῶν προηγηθέντων παιγνίων ἢ δώρων, διότι δι' αὐτῶν οὐ μόνον ἐπαναλαμβάνει ὁ παῖς πάντα τὰ διὰ τῶν δώρων διδχθέντα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐτοιμασίας τῶν ὕλικῶν αὐτῶν ἀσχεῖ ἐξόχως τὴν τε δεξιότητα καὶ τὴν εὐφυΐαν του, τὴν ἀκριβειάν του ἐν τῇ ἔργασίᾳ καὶ τὴν καλαισθησίαν του ἐν γένει. Τὰ φροβελιανὰ λοιπὸν δῶρα εἶναι διὰ μικρότερα παιδία, αἱ δὲ ἔργασια διὰ μεγαλείτεροι. Ὅθεν καὶ ταχύτερον (ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας) παρέχονται τὰ πρῶτα καὶ ταχύτερον ἐγκαταλείπονται (εἰς τὸ 12ον ἢ τὸ 14ον ἔτος). Αἱ δὲ ἔργασια βραδύτερον παρέχονται (ἀπὸ τοῦ 4ου ἔτους περίπου), ἀλλ' ἐπαρκοῦσι μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐφήβων, συνεχιζόμενα καὶ πέραν ταύτης διὰ τῶν διαφόρων κλάδων τῶν βιοτεχνιῶν καὶ τῶν καλλιτεχνιῶν, πρὸς ἃς πρωίμως καὶ καταλλήλως παρασκευάζουσι τοὺς παῖδας.

Κατὰ τὰς φροβελιανὰς ἔργασίας, ἀντιστρόφως πρὸς τὰ παίγνια, ἐκ τοῦ σημείου προβαίνομεν εἰς τὰς γραμμάς, τὰς ἐπιφανεῖς καὶ τὰ στερεὰ σώματα. Διότι, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ὁ παῖς εὐκολώτερον κεντᾷ σημεῖον διὰ βελόνης ἐπὶ μαλακοῦ ἢ σκληροῦ χάρτου ἢ ὅτι σχη-

* Ἴδε σελ. 113.

ματίζει ἐκ χαρτονίου, πηλοῦ ἢ ἄλλης ὕλης κύβου ἢ σφαίραν. Τὸ δὲ σημεῖον ἀντιπροσωπεύει ἢ κεντητὴ λεγομένη ἔργασια. Ἀλλὰ τὸ διὰ βελόνης ἀποτελούμενον σημεῖον εἶναι πολὺ λεπτότερον ὄλων τῶν ἀντιστοιχῶν τὸ σημεῖον παριστάντων σπόρων, κόκκων κτλ. Ἐπομένως ἐκγυμνάζοντι τὰ παιδία πρῶτον διὰ τούτων, δηλ. τῶν σπόρων, ὁσπρίων καὶ τῶν τοιούτων καὶ ἀκολουθῶς μόνον, οὐχὶ ἐνωρίτερον τῶν 4 ἐτῶν, παρέχεται αὐτοῖς καὶ τὸ διὰ τὸ κεντητὸν σημεῖον ἀπαιτούμενον ὕλικόν, βελόνη δηλ. οὐχὶ πολὺ λεπτὴ κατ' ἀρχάς, στερεωμένη ἐπὶ ξυλίνης λαβῆς διὰ νὰ μὴ πονῇ ἢ ἐργαζομένη χεὶρ' ἁέρτης κοινός, δηλ. λεπτός τὸ πρῶτον καὶ βαθμηδὸν χονδρότερος, ἥτοι χαρτόνι μετρίου σκληρότητος, ἐφ' οὗ τίθεται φύλλον χάρτου γραμμογραφίας, ἥτοι τὸ δίκτυον, ὅπως δι' αὐτοῦ κανονισθῶσιν αἱ ἀναλογίαι καὶ αἱ διευθύνσεις τῶν κεντουμένων σημείων. Ὑπὸ δὲ τήν, οὕτως, ἐτοιμασθεῖσαν ἔργασίαν τίθεται καὶ ἐν τεμάχιον φλανέλλας χονδροτάτης, εἰς ἣν καθ' ἕκαστον κέντημα τοῦ σημείου βυθίζεται ἢ βελόνη, προφυλαττομένη οὕτω ἐκ τῆς θρύψεως καὶ προφυλάττουσα συνάμα τὴν τε τράπεζαν καὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἐργαζομένου παιδός.

Κατ' ἀρχάς ὁ παῖς ὀδηγεῖται νὰ κεντήσῃ σημεῖα ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν διασταυρώσεων τοῦ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ δικτύου, ἃς καθιστῶμεν αὐτῷ ζωροτέρας, σημειοῦντες αὐτὰς διὰ μολυβδίνου στίγματος. Ὅταν ἀρκούντως ἡσκήθῃ εἰς τοῦτο, δηλ. ὅταν καὶ ὁ ὀρθαλμὸς καὶ ἡ χεὶρ του ἐγυμνάσθησιν ὁπωσοῦν, ὥστε τὰ ὑπ' αὐτοῦ κεντούμενα σημεῖα ν' ἀντιστοιχῶσι ἀκριβέστατα πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ δικτύου τοῦ ὀρισμένα σημεῖα, κεντᾷ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν σημείων τούτων διάστημα. Οὕτω, σχηματίζει σειρὰς σημείων, καθέτους, ὀριζοντίους, πλαγίαις καὶ καμπύλας· ἐνώνει τὰς καθέτους καὶ ὀριζοντίους σειρὰς εἰς γωνίας καὶ ταύτας εἰς τετράγωνα· τὰς πλαγίαις γραμμάς εἰς ῥόμβους καὶ τὰς καμπύλας εἰς κύκλους, καὶ τέλος ἐκτελεῖ δι' αὐτῶν διάφορα καλλιτεχνικὰ πάλιν καὶ βιωτικὰ σχήματα. Ὁ πρῶτος λοιπὸν βαθμὸς τῆς κατὰ τὴν ἔργασίαν ταύτην δεξιότητος εἶναι νὰ παρακολουθῇ ὁ παῖς τὰ ἐπὶ τοῦ δικτύου τοῦ διὰ μολύβδου ὀρισμένα σημεῖα, κεντῶν αὐτὰ, ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβέστερον. Δεύτερος βαθμὸς εἶναι, ὅταν διὰ γραμμῶν μόνον σχηματισθῇ ἐπὶ τοῦ δικτύου τὸ σχέδιον, ὃ δὲ παῖς κεντᾷ τὰ σημεῖα, ἐλευθέρως ὀρίζων τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰς ἀναλογίας αὐτῶν. Κατὰ τὸν τρίτον βαθμὸν ὁ παῖς μόνος σχηματίζει διὰ τοῦ μολύβδου γνωστὸν καὶ ὀρισμένον σχέδιον, ὅπερ κατόπιν κεντᾷ, δι' οὗ φθάνει εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν, καθ' ὃν ὁ ἴδιος σχηματίζει ἐλεύθερον σχέδιον, δηλ. συνδυάζει τοιοῦτον ἐκ τῆς φαντασίας του, εἴτε ἐπὶ τοῦ δικτύου, ἢ καὶ ἄνευ τούτου, ἐὰν ἦναι ἀσφαλῆς περὶ τῆς εὐθύτητος τῶν γραμμῶν του.

Ἡ λεπτότης τῆς ἔργασίας ταύτης καὶ ἡ χρῆσις τοῦ πρώτου αὐτῆς αἰχμηροῦ ἐργαλείου, δηλαδὴ τῆς βελόνης, ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς

διευθύνοντας αὐτὴν πλειοτέρων προσοχῆν· α'.) ὡς πρὸς τὸν χειρισμὸν τῆς βελόνης· β'.) ὡς πρὸς τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσιν, ὅπως μὴ βλάβηται δι' αὐτῆς ὁ ἴδιος παῖς, ἢ βλάβῃ τὸν πλησίον αὐτοῦ καθήμενον παῖδα· γ'.) ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὴν ἐργασίαν στάσιν ὀλοκλήρου τοῦ σώματος τοῦ παιδός· δ'.) ὡς πρὸς τὴν διευθύνσιν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν του ριπτομένου φωτός, ὅπερ οὐδέποτε πρέπει νὰ ἦναι νυκτερινόν· ε'.) ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας του· ς'.) ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν λεπτότητα τῶν παρεχομένων αὐτῷ ὑλικῶν, καὶ ζ'.) τέλος ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς τῆς ἐργασίας. Ἐκ τῆς τηρήσεως τῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω πηγαζόντων κανόνων, δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἐργασίας τοῦ παιδός, ἀλλὰ πρὸ παντός ἄλλου ἡ ἀπόκτησις καλῶν ἔξω, ἅς καθ' ὅλας τὰς ἐργασίας του καὶ καθ' ὅλον τὸν βίον του θέλει χρειασθῆ, καὶ ἔτι μᾶλλον ἢ προφύλαξις ἀπὸ πάσης στρεβλώσεως αὐτοῦ τοῦ σώματός του καὶ τῶν αἰσθητηρίων του ὀργάνων. Ἦ ἀνάγκη ἢ παρὰ τὰς τῶν ὄρων τούτων, οἵτινες βραδύονται ἐπ' αὐτῶν τῶν κανόνων τῆς λογικότητος καὶ τῆς ὑγιεινῆς, σπουδαίαν παρέσχεν ἀφορμὴν κατακρίσεως, ἣτις ὡς μόνον ἄδικον εἶχε τὸ ὅτι ἀνεξετάστως ἀπέδιδε τὰ προκύψαντα κακὰ ἀποτελέσματα εἰς ὀλοκλήρον τὸ φροβελιανὸν σύστημα, ἀντὶ ν' ἀποδώσῃ αὐτὰ ὅπου ἔδει, εἰς τὴν στρεβλὴν δηλ. καὶ ἄκριτον ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐκταθῶμεν λεπτομερῶς εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω κανόνες προφυλακτικῶν μέτρων, δι' ὃ καὶ ἀναφέρομεν μόνον, ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐργασίαν στάσις τοῦ σώματος τοῦ παιδός βραδύως ἐξαρτᾶται τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς προσοχῆς καὶ τῆς πειθαρχίας τοῦ διευθύνοντος τὴν ἐργασίαν του. Σπουδαίως ὅμως συντελεῖ εἰς τοῦτο καὶ αὐτὴ ἡ κκτασκευὴ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ καθίσματος καὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ, τὸ φῶς καὶ τὸ εἶδος τοῦ ὑλικοῦ του. Καλὸν λοιπὸν εἶναι τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος τοῦ καθίσματος καὶ τῆς τραπέζης τοῦ παιδός νὰ ὦσιν ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ, καὶ νὰ κκρέχωσιν αὐτῷ ἀνετον καὶ ὑγιεινὴν στάσιν, ἣτις προκύπτει ἰδίως, ὅταν ἢ τε σπονδυλικὴ του στήλη καὶ οἱ πόδες του εὐρίσκονται ὑποστηρικτοί καὶ ὅταν τὸ ὕψος τῆς τραπέζης καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ καθίσματος ἀπόστασις αὐτοῦ ἐπιτρέπουσιν αὐτῷ νὰ ἐργάζηται χωρὶς νὰ κύπτῃ. Πρὸς τοῦτο τὸ φῶς πρέπει νὰ ἦναι ἀφθονον, πίπτον ἐπὶ τῆς ἐργασίας του ἀριστερόθεν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ, εἰ δυνατόν, μᾶλλον ἀνωθεν πρὸς τὰ κάτω. Τὸ δὲ ὑλικόν του πρέπει νὰ ἦναι μέγα καὶ χονδρὸν διὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν καὶ βαθμηδὸν νὰ μικρύνηται καὶ νὰ καθίσταται λεπτότερον, καθ' ὅσον προβαίνει ἡ ἡλικία καὶ ἐνισχύονται τὰ ὄργανά του. Οὕτω κατ' ἀρχάς τὸ δίκτυόν του πρέπει νὰ ἦναι μέγα, τὰ ἐπ' αὐτοῦ σχήματα μεγάλα, καὶ τὰ σημεῖα ἀραιότερα καὶ μεγάλητερα, ὅπερ ἀποτελεῖται διὰ χονδροτέρας βελόνης. Ἀλλὰ καὶ ὅταν κ-

λῶς τηρῶνται ὅλοι οἱ ὅροι οὗτοι, δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται νὰ συνεχίζηται ἢ τε κεντητὴ καὶ πᾶσα τὴν αὐτὴν στάσιν ἀπαιτοῦσα ἐργασία, διὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν, πλέον τοῦ ἐνὸς τετάρτου, εἶτα πλέον τῶν 20 λεπτῶν, ἡμισείας ὥρας καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Καὶ διὰ τὴν ἔφηρον ἀκόμη ἡλικίαν, εἶναι ἀφευκτον νὰ ὑπάρχη 5 λεπτῶν διάλειμμα μεταξὺ ἐκάστης ἐργασίμου ὥρας καὶ νὰ ὑπάρχη ἐν τῷ προγράμματι ἢ ἀπαιτουμένη ποικιλία καὶ ἀρμονία ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀνακούφησιν καὶ ζωογόνησιν τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. Μεγάλῃ προσοχῇ πρέπει νὰ διδῆται καὶ εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς τῆς κεντητῆς, ὡς καὶ πάσης ἄλλης ἐργασίας, καθ' ὅσον ἄλλως δὲν τελεῖται ὁ σκοπὸς αὐτῆς, ὅστις δὲν εἶναι ἡ ἐτοιμασία, ὅσον τὸ δυνατόν πλειοτέρων ἔργων, ἀλλὰ πρὸ πάντων αὐτῆ ἡ δεξιότης καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἀκρίβεια. Ὡς διὰ τῆς σφίρας ἀσκεῖται ὁ παῖς εἰς τὸ ὀρθῶς σημαδεύειν, ἐὰν παίζων στήσῃ σημεῖον τι ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ διὰ τῆς σφίρας προσπαθεῖ νὰ ῥίψῃ ἢ καὶ μόνον νὰ κτυπήσῃ αὐτό, οὕτω καὶ διὰ τοῦ κεντήματος ἀσκεῖται εἰς τὸ σημαδεύειν, προσπαθῶν καθ' ἕκαστον κέντημα νὰ εὐρίσκῃ ἀμέσως τὸ σημεῖον εἰς ὃ ὀφείλει νὰ βθίσῃ τὴν βελόνην του. Διὰ τῆς κεντητῆς λοιπὸν ἐργασίας, ἕνεκα τῆς λεπτότητος αὐτῆς, ἀσκεῖται ἔτι μᾶλλον ἢ εὐθύτης καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ τε ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς χειρός· ὀξύνεται ἡ παρατηρητικὴ δύναμις καὶ τελειοποιεῖται ἡ ἀντίληψις αὐτῶν τῶν σχημάτων, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου καταλληλότατα προετοιμάζονται τὰ παιδία διὰ τὴν ἰχνογραφίαν καὶ τὴν γραφὴν, ὡς καὶ δι' αὐτὴν τὴν κυρίως ραπτικήν.

Τὴν προετοιμασίαν ὅμως ταύτην τελειότερον ἔτι συμπληροῦ ἢ ραπτὴ ἐργασία, εἰς ἣν προβαίνει ὁ παῖς, ἐὰν διὰ βραδύτητας, μαλλίνης ἢ μεταξωτῆς κλωσθῆς ἐνώση τὰ κεντητὰ αὐτοῦ σημεῖα εἰς γραμμὰς. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην προηγεῖται εἶδος κεντήματος πάλιν, τελουμένου ὡς τὰ ἀνωτέρω ἀναφερθέντα, εἰ καὶ τὰ στίγματα κεντῶνται πολὺ ἀραιότερα ἢ κατὰ τὴν κεντητὴν ἐργασίαν· ἐν ᾧ δὲ ἡ κεντητὴ ἐργασία ἔχει τὴν καλὴν τῆς ὄψιν ἐκ τῆς ἀντιθέτου τῷ κεντήματι πλευρᾶς, ἢ ραπτὴ καλὴν ἔχει ἐκείνην ἐφ' ἧς κεντῶμεν. Τὸ νέον ἐνταῦθα εἶναι ἡ προσθήκη τῶν χρωμάτων· διότι κατὰ τὴν κεντητὴν ἐργασίαν δυνατόν μὲν εἶναι νὰ λαμβάνωνται ποικιλόχροα φύλλα χάρτου καὶ χαρτονίου· οὐχ' ἦττον ὅμως ἡ ἐργασία μένει μονόχρους· ἐνῷ κατὰ τὴν ραπτὴν ἐργασίαν ἐπὶ ποικιλοχρόου χαρτονίου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσι σχήματα καὶ σχέδια διαφόρων χρωμάτων, πάσης ἀποχρώσεως, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἀσχεῖ τὴν καλλαισθησίαν τοῦ παιδός καὶ εἰσάγει αὐτὸν εἰς αὐτὴν τὴν ζωγραφικὴν. Δύνανται μάλιστα ἀφοῦ ραφθῶσι τὰ ἀντικείμενα, νὰ χρωματισθῶσιν ἐσωτερικῶς διὰ χρωμάτων, ὅπερ παρέχει μεγάλην τέρψιν εἰς τοὺς παῖδας. Καλὸν εἶναι ν' ἀσκῆται ὁ παῖς καὶ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ τὴν ἐργασίαν του ταύτην κανονικῶς, δηλ. νὰ ἦναι

σχεδόν ὁμοίαν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων, δι' οὗ ἀποκτῆ καλὰς εἴσεις κανονικῆς καὶ ἐπιμελελημένης ἐργασίας καὶ καταλλήλοτατα παρρασκευάζεται διὰ τὰ κεντήματα καὶ τὰ ραψίματα τῶν λοιπῶν χειροτεχνημάτων.

Ἡ προετοιμασία ὅμως αὕτη δὲν γίνεται μηχανικῆ διὰ μόνης τῆς ἐκμαθήσεως τῆς βελονῆς· γίνεται λελογισμένη καὶ διὰ διαφορῶν σχημάτων καὶ παρραστάσεων, αἵτινες πλουσίως πάλιν πρέχουσιν ἀφορμὰς εἰς τὴν πρραγματογνωσίαν. Καὶ πάλιν δὲ γίνονται ἀσκήσεις ἀριθμῶν, μεγεθῶν, ἀναλογιῶν καὶ σχημάτων μαθηματικῶν, βιωτικῶν καὶ καλλιθητικῶν, τελειότερων μάλιστα ἢ διὰ τῶν δώρων. Διότι ἡ ῥαπτὴ γραμμὴ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τε τὸ ξυλάριον καὶ τὸν δακτύλιον, τὰ δὲ δι' αὐτῆς ἐκτελούμενα σχήματα εἶναι τελειότερα, καθότι ἐλευθέρως μετακινεῖται πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἐπεκτείνεται εἰς ὅλα τὰ μέγεθη καὶ τὰς ἀναλογίας καὶ προσαρμύζεται διαρκῶς ἐπὶ χάρτου ἢ ὑφάσματος.

Ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν πολλὰ χόθεν ἀποτετιομένην ἐρώτησιν περὶ τοῦ ἐὰν τὰ μὴ ἐν τῇ σειρᾷ τῶν φροβελιανῶν παιγνίων καὶ ἐργασιῶν περιλαμβανόμενα ἀντικείμενα, παίγνια κτλ. πρέπει νὰ κατακρίνωνται ἢ νὰ ἐγκαταλείπωνται παντελῶς. Οὐχὶ βεβίως ὅλα, διότι ἀφεύκτως δύνανται νὰ περιληφθῶσι πάντα τὰ δυνάμενα νὰ καταταχθῶσιν εἰς οἰκονομικὰ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθεισῶν κατηγοριῶν, ὧν κύριον πάντοτε προσὸν πρέπει νὰ ἦναι τὸ σκόπιμον. Οὕτω καὶ αἱ κοῦκλαι, οἱ ἵπποι, τὰ τύμπανα καὶ πάντα τὰ παρόμοια δύνανται νὰ καταστήσωσι πολὺ τερπνότερα διὰ τὰ μικρὰ τὰ διαφορὰ παίγνια τῆς κινήσεως ἢ τὰ παίγνια τῆς μιμήσεως καὶ τῆς παρραστάσεως. Καὶ ἄλλα πολλὰ δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ βεβίως ἐν τῷ χρόνῳ θέλουσι πλουτήσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν ποικιλιωτάτην ἤδη σειρὰν τῶν ἐνασχολήσεων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, χωρὶς νὰ διατραχηθῇ ἐνεκα τούτου ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐνότης αὐτῶν, ἐπὶ τῇ βίβσει πάντοτε τῆς τελειοφύρου ἀσκήσεως καὶ τελειοποιήσεως τῶν φυσικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ παιδός. Ἐν τούτῳ δὲ μάλιστα ἐγκεῖται τὸ καθολικὸν καὶ παγκόσμιον τοῦ συστήματος τούτου, ὅτι παρραδέχεται καὶ θεωρεῖ, ὡς ἀποτελοῦντα μέρος αὐτοῦ, πάντα τὰ δυνάμενα νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον τῆς ἀληθοῦς τελειοποιήσεως τοῦ παιδός. Ἐκ τῶν ὑστέρων δὲ οὕτω ἀποδεικνύεται πάλιν, ὅτι τὸ φροβελιανὸν σύστημα εἶναι τὸ ἀληθέστατον καὶ σκοπιμώτατον τῶν μέχρι τοῦδε ὑπαρχόντων παιδαγωγικῶν συστημάτων, διότι ὡς βίβσειν καὶ σκοπὸν ἔχει τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Δύναται λοιπὸν νὰ πλουτισθῇ ἀκόμη ἐν τῷ χρόνῳ καὶ νὰ τροποποιηθῇ εἰς τὰ καθέκαστα, ἀναλόγως τῆς προόδου καὶ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μέσων τῆς ἀγωγῆς, τὸ σύνολον ὅμως αὐτοῦ, αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, ἰδίως, θέλουσι πάντοτε ἀποδειχθῇ ὀρθαὶ καὶ ἀληθεῖς. Καλλίστη καὶ

σκοπιμωτάτη εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πειραμάτων τῆς φυσικῆς βραβυζομένη πλουσίως συλλογὴ τῶν παιγνίων, ὧν ἡ παρραμέλησις ἢ ἡ ὀλιγίστη χρῆσις πρέπει κυρίως ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν περὶ τῶν τοιούτων ἀγνοίαν τῶν πολλῶν. Ἐν ᾧ τ' ἀνάπαλιν ἡ συχνοτέρα χρῆσις τῶν παιγνίων τούτων, ἤθελον εὐκολώτατα καὶ πρωτότατα εἰσάξει τὰ παιδία εἰς αὐτὰ τὰ θαυμάσια τῶν φυσικῶν φαινομένων. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὰς νῦν εὐεργετικὰς προσπαθείας τῶν ἀπρραταχοῦ λογίων καὶ ἐπιστημόνων, δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως καὶ μετὰ χαρᾶς νὰ προῖδωμεν, ὅτι δὲν θέλει βραδύνει ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ἀπλοποίησις καὶ ἡ δι' ἐφαρμογῶν διάδοσις τῶν ἐπιστημῶν θέλει ἐπεκταθῇ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τούτων.

Διὰ τῆς κεντητῆς ὅσον καὶ διὰ τῆς ραπτῆς ἐργασίας ὀδηγοῦνται αἱ μεγαλύτεραι μαθήτρια νὰ καταρτίζωσι συλλογὰς καλλιτεχνικῶν συνδυασμῶν, βραβυζομένων ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐνώσεως δύο, τεσσάρων, ὀκτῶ καὶ πλείονων γωνιῶν, ὡς λεπτομερῶς περιεγράφη ἐν τῷ περὶ τῶν πλινθίδων κεφαλαίῳ. Ἐπειδὴ δὲ, ὡς ἐρρήθη, πάντες οἱ συνδυασμοὶ οὗτοι γίνονται ἀνευ ὑποδειγμάτων, κατὰδῆλον εἶναι, ὅτι καὶ διὰ τούτων ἀσκεῖται ἐξόχως ἢ τε φαντασία καὶ ἡ κρίσις τῶν ἐφαρμυζομένων τὰς συλλογὰς ταύτας.

Ἐὰν ἡ ραπτὴ ἐργασία διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν κεντητῶν σημειῶν διὰ κλωστῆς εἰσάγη τὸν παῖδα εἰς τὰς γραμμὰς, αὐτὸν βεβίως τὴν πληρεστέραν αὐτῶν ἀνάπτυξιν εὐρίσκουσιν ἐν τῇ σειρᾷ τῆς τε γραμμογραφίας καὶ τῆς κυρίως ἰχνογραφίας

Πρὸ ὀλιγίστων ἀκόμη χρόνων καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ, παρ' ἡμῶν δὲ δυστυχῶς ἔτι καὶ νῦν, ἡ ἰχνογραφία, θεωρουμένη ὡς ἀχρηστον μάθημα πολυτελείας, δὲν ἐδιδάσκετο εἰς τὸν λαόν. Μόνον ὁ Πεσταλόττης καὶ ὁ Φρόβελ μετὰ τὸν Ρουσσώ, ἐθεώρησαν αὐτὴν ὡς ἀφευκτον εἰς πᾶσαν ἀγωγὴν καὶ ἰδίως τὴν τῶν βιομηχανῶν, τῶν τεχνητῶν καὶ τῶν καλλιτεχνῶν. Ἄλλ' ἐνόσω τὸ φροβελιανὸν σύστημα εἰς τὰ νηπιαγωγεία μόνον περιορίζεται, δὲν συνεχίζεται ἢ διδασκαλίᾳ τῆς ἰχνογραφίας ἐν ταῖς τάξεσιν τοῦ σχολείου, καὶ ἐπομένως ματαίᾳ ἀποβάνει καὶ αὕτη ἡ ἐναρξὶς τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ. Ἄλλὰ μήπως δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ ὡς πρὸς τὰ γεωμετρικὰ σχήματα καὶ ὡς πρὸς πάντα τὰ κατὰ τὸ φροβελιανὸν σύστημα ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ μόνον διδασκόμενα; Καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀριθμητικὴν τὸ αὐτὸ συνέβαινε πρὸ ὀλίγων δὲ μόνον ἐτῶν αὕτη μετερρυθμίθη ὀλόκληρος ἐπὶ τῇ βίβσει τῶν φροβελιανῶν ἀρχῶν, καὶ οὕτω συνεχίζεται καὶ πέραν τοῦ νηπιαγωγείου ἢ σκοπιμωτέρα καὶ τελεσφορῶτερα αὐτῆς διδασκαλίᾳ.

Ἡ διὰ τοῦ κεντήματος ἢ τοῦ ραψίματος σχηματιζομένη γραμμὴ ἀπε-

δείχθη ἐλευθερωτέρᾳ τῆς διὰ ξυλαρίων καὶ δακτυλίων ἀποτελουμένης, πάντως ὅμως ἢ διὰ κονδυλίου, μολύβδου, γραφίδος ἢ χρωττήρος συρομένη γραμμὴ εἶναι ἢ ἐλευθερωτάτῃ καὶ τελειοτάτῃ πασῶν. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ τελειότης αὕτη τῆς γραμμῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐντελείας τῆς ἀκτῆσεως τῆς μελλούσης νὰ σύρῃ αὐτὴν χεὶρὸς καὶ τοῦ διευθύνοντος τὴν χεῖρα ὀφθαλμοῦ. Εὐληπτον λοιπὸν εἶναι, ὅτι ἡ ἐντέλεια αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ εἰμὴ διὰ τῆς πρωῒμωτέρας προαποκλήσεως τούτων. Οὕτως ἀπὸ 2 ἐτῶν δύναται ὁ παῖς νὰ σύρῃ γραμμὰς διὰ κονδυλίου ἐπὶ ἀβυκίου, ἐφ' οὗ εὐρίσκειται κεχαρμαγμένον τὸ δίκτυον. Ἀφίνομεν δὲ αὐτὸν ἐλευθερον νὰ χαράξῃ ἐπ' αὐτοῦ, μὲ ἐλαχίστας ὀδηγίας, ὅ,τι θέλει, ἀδιάφορον ἂν αἱ γραμμαὶ καὶ τὰ σχήματά του εἶναι ἀτελέστατα κατ' ἀρχάς. Ὁ Ρουσσὸ ἔχειρε διὰ τὰ δύσμορφα ἀντικείμενα, ἅτινα ὁ μικρὸς Αἰμύλιος ἐσηματίζεν ἀλληλοδιαδόχως· οἰκίτους δηλ. φυτὰ, ζῶα καὶ ἀνθρωπίσκους. Οὗτοι κατ' ἀρχάς σχηματίζονται ὑπὸ τῶν παιδῶν ἔχοντες κεφαλὴν δύσμορπον καὶ μεγάλην, ἐφ' ἧς ἐξαρτῶνται αὐτὰ τὰ ἄκρα, χεῖρες καὶ πόδες ἄνευ κορμοῦ. Βαθμηδὸν ὅμως γίνονται τελειότεροι, ἀναφαίνεται δὲ καὶ ὁ κορμὸς. Καὶ ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν προφανῆ τὸν παραλληλισμὸν μεταξὺ τῶν παραγωγῶν τῶν τέκνων μας καὶ ἐκείνων τῶν ἀρχαιοτάτων ἐθνῶν, ἐν τῇ ἀρχῇ δηλ. τῆς γενέσεως τῆς γραφικῆς τέχνης, καθ' ὅσον συχνότατα αἱ μορφαὶ τῶν ὑπὸ τῶν παιδῶν βαθμηδὸν σχηματιζομένων ἀνθρωπίνων παραστάσεων φέρουσι τύπον ὅλως αἰγυπτιακὸν καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν ὀφθαλμῶν, τὰς ὀφρὺς κτλ. Τὰ αὐτὰ δὲ παρατηροῦνται σφάλματτα τῆς προοπτικῆς καὶ τῶν διευθύνσεων, διότι οἱ πόδες, πολλάκις καὶ ὀλόκληρον τὸ σῶμα διευθύνονται πρὸς τὰ δεξιά, ἐν ᾧ αἱ κεφαλὰὶ φαίνονται ὅλως ἐστραμμέναι πρὸς τ' ἀριστερά. Ἀπὸ ἔτους ὅμως εἰς ἔτος καθίστανται τελειότερα τὰ σχήματτα, καθ' ὅσον καὶ ἡ ἀντίληψις, ἡ παρατηρητικὴ δύναμις, ἡ φαντασία καὶ ἡ μνήμη τοῦ παιδὸς καθίστανται τελειότερα.

Ἐνεκα τούτου εἶναι ἀφρευκτον κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην νὰ ὑπάρχῃ ἤδη ἡ ἔξις τῆς χρήσεως τοῦ κονδυλίου ἢ τοῦ μολυβδοκονδύλου, ὥστε ἡ ἰχνογραφία νὰ δύνηται νὰ παρακολουθῆ πλησιέστατα τὸ μᾶθημα τῆς παρασκευασίας, ὥστε θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς ν' ἀποκτῆ ὁ παῖς σαφεστάτην γνῶσιν τῶν σχημάτων καὶ τῶν ὀργανισμῶν, τοῦ μεγέθους καὶ τῶν ἀναλογιῶν τῶν περὶ αὐτὸ ἀντικειμένων. Οὕτω μόνον βραδύτερον, εἰς μεγαλειτέραν ἀκόμη ἡλικίαν, δύναται νὰ ἐπέλθῃ αὐτῷ ἢ μετὰ συμπαθείας ἀντίληψις τῶν ὀργανισμῶν καὶ ὁ πόθος πρὸς ἀναπαράστασιν αὐτῶν, καὶ τέλος ὁ ἀνώτερος καὶ πρὸς πᾶσαν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν ἀφρευκτος ὄρος, ὁ σχηματισμὸς δηλ. τοῦ κατ' ἰδέαν. Ἄλλ' ἐν εἰς τὸν ἀνώτατον τοῦτον βαθμὸν τῆς τελειότητος ἐλλεκτικὴ μόνον φύσις φθάνωσιν, εἶναι βέβαιον, ὅτι καὶ αἱ μὴ ἐλλεκτικαὶ δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς σχετικῶς ἀνώτερον βαθμὸν, ὅταν μι-

κρῶθεν εἰς τοῦτο παρασκευασθῶσιν. Παρασκευὴ ὅμως πρὸς τοῦτο δὲν εἶναι μόνη ἢ ἀσκησις τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς χεὶρός, εἶναι ἢ βαθμιαία ἐξέγερσις καὶ καλλιέργεια τῶν αἰσθημάτων τῆς κανονικότητος, τῆς συμμετρίας καὶ πάσης καλαισθησίας, τοῦ κάλλους καὶ τῆς ἀρμονίας.

Ὅποια δὲ ἢ ἐκ τῆς καλλιέργειας τῶν αἰσθημάτων τούτων ἡθικὴ ὠφέλεια! Ἡ ἐκ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ κατ' ἰδέαν κάλλους ἡδονὴ εἶναι ἡ ὑψίστη καὶ ἡ ἱερωτάτη πασῶν, διότι πηγὴ τοῦ κάλλους εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός, ὃν εὐκολώτερον ὀδηγεῖται ν' ἀνευρίσκῃ ἢ νεκρὰ ψυχὴ, ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ὅταν πρωῒμως ἀγαπήσῃ ταῦτα καὶ ταχύτερον οὕτω ἀναδιδραστῆ εἰς τὴν ἀληθῆ ἀντίληψιν τῆς δι' αὐτῶν ἀποτελουμένης ἀρμονίας. Οὕτω μόνον ἐξεγείρεται ἀσφαλῶς τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα, δι' οὗ καὶ μόνον παρασκευάζονται βραδύτερον ἢ τε τελειότερα ἀντίληψις αὐτῆς τῆς θεότητος, ἥτοι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ μόρφωσις ἐνεργῶς εὐτεβοῦς χαρακτῆρος.

Τὰ μικρὰ τὸ πρῶτον δύνανται ἐπὶ τῆς ἀμμου νὰ χαράττωσι γραμμὰς καὶ σχήματτα, εἶτα ἐπὶ τοῦ ἀβυκίου των καὶ τέλος ἐπὶ δεικτυωτοῦ χάρτου. Οὕτω λοιπὸν ὁ παῖς πρῶτον εἰσάγεται εἰς τὴν ἰχνογραφίαν καὶ πολὺ βραδύτερον εἰς τὴν γραφὴν, εἰς ἣν τότε εὐκολώτερον καὶ καλλίτερον προοδεύει· ἐπειδὴ εἶναι πρὸ πολλοῦ ἡσκημένος εἰς τὸ νὰ σύρῃ καλὰς γραμμὰς. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπὶ πολὺ, ἐλευθέρας, σχηματίσῃ ὅ,τι δύναται, ὀδηγεῖται νὰ σχηματίσῃ κανονικώτερας γραμμὰς καὶ διαγράμματτα ἀπλῶν σχημάτων. Ἀλλὰ μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς δεξιότητος τοῦ παιδός, ποικίλλονται καὶ αἱ ἀσκήσεις τῶν εὐθυγράμμων τὸ πρῶτον, πλαγιογράμμων καὶ τέλος καμπυλογράμμων σχημάτων του, δι' ὧν δύναται ν' ἀναπραστήσῃ πάντα τὰ μαθηματικὰ καλλιτεχνικὰ καὶ βιωτικὰ σχήματτα, ὅσα καὶ διὰ τῶν σχιμάκων, τῶν ξυλαρίων καὶ τῶν δακτυλίων, τῶν ὀσπρίων καὶ διὰ τῆς κεντητῆς καὶ ραπτῆς ἐργασίας ἐξετέλεσε· μέχρις οὗ ὀδηγηθῆ νὰ σχηματίσῃ τοὺς ποικίλους συνδυασμοὺς τῆς θεωρίας τῶν πλινθίδων καὶ διὰ τῆς γραμμογραφίας, δι' ἧς πλουσιωτέρα μάλιστα καθίσταται ἡ συλλογὴ τούτων, ὡς ἐκ τῆς εὐκολίας μεθ' ἧς διὰ τῆς γραπτῆς γραμμῆς δύνανται νὰ ἐπεκταθῶσιν οἱ συνδυασμοὶ εἰς πολυειδεῖς ἐνώσεις τετραγώνων, παραλληλογράμμων, ῥόμβων, κύκλων καὶ ἄλλων.

Καὶ βιωτικῶν δὲ σχημάτων συλλογὰς εἶνα· καλὸν νὰ καταρτίσῃ, ὧν τὰ σχήματτα ὀδηγεῖται βαθμηδὸν νὰ χαράττῃ ἀπὸ μνήμης, ὅπερ εὐκολώτατα κατορθοῦται, διότι ὁ παῖς φυλάττει ἐν τῇ μνήμῃ του τὰ σχήματτα μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς φυλάττει καὶ τὰς ἐννοίας, τὰς ποιήσεις καὶ τὰς μελωδίας. Καθ' ὅσον λοιπὸν ὁ παῖς ἀσκεῖται βαθμηδὸν εἰς τὸ νὰ σχηματίσῃ ὅλα τὰ εἶδη τῆς γραμμῆς, καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον ἀνεξάρτητος τοῦ δεικτύου, πλουτίζει τὴν φαντασίαν του διὰ τῶν ποικιλιωτάτων σχημάτων καὶ σχεδίων καὶ παρασκευάζεται, οὕτω, καταλληλότατα πρὸς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς κυρίως ἰχνογραφίας, εἰς ἣν τάχιστα προβαίνει, κάλλιστα ἐπι-

δίδων και εις αὐτὴν τὴν ἐκ φύσεως ἀντιγραφὴν, ὅσον και εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῆς ζωγραφικῆς. Καὶ περὶ τῆς ζωγραφικῆς δὲ πιστεύεται νῦν, ὅτι ἡ προάσκησις αὐτῆς δύναται ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ πολὺ μικροτέρας ἡλικίας ἢ ὅτι τοῦτο συνήθως γίνεται. Ὁ δέ, οὕτω, προετοιμασθεὶς μαθητῆς βεβαίως καὶ ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ δύναται νὰ προαχθῇ ταχύτερον καὶ νὰ φθάσῃ οὕτω, εἰς πολὺ μεγαλότερον βῆθμὸν τελειότητος.

Ἐπιφάνεια.

Περαστὴ καὶ ὑφαντὴ ἐργασία.

Ὅπως οἱ σχίδακες ἐν τῇ σειρᾷ τῶν φροβελιανῶν δώρων ἀποτελοῦσι τὴν μετάθεσιν ἀπὸ τῶν ἐπιφανειῶν, δηλ. τῶν πλινθίδων εἰς τὰς γραμμὰς, ἤτοι τὰ ξυλάρια, οὕτω, καὶ κατὰ τὰς φροβελιανὰς ἐργασίας, αἱ χάρτιναι ταινίαι, δι' ὧν γίνεται ἡ περαστὴ λεγομένη ἐργασία, ἀποτελοῦσι τὴν μετάθεσιν ἀπὸ τῆς ραπτῆς ἐργασίας καὶ τῆς γραμμογραφίας, δηλ. τῆς γραμμῆς, εἰς τὴν ὑφαντὴν ἐργασίαν, ἤτοι τὰς ἐπιφανείας. Ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι ὅλως νέα πάλιν διὰ τὸν παῖδα, ἐκτελεῖται δὲ κατ' ἀπλοῦστον τρόπον. Κόπτονται ταινίαι κατὰ μῆκος τοῦ φύλλου ἀπλοῦ λευκοῦ ἢ κεχρωματισμένου χάρτου, πλάτους 3 ἢ 4 ἑκατοστῶν. Αὗται διπλώνονται κατὰ μῆκος ἐν τῷ μέσῳ καὶ πάλιν ἀνὰ διπλώνονται δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν, ὥστε τὰ ἐξωτερικὰ ἄκρα νὰ κρύπτωνται ἐσωτερικῶς. Τοῦτο καθίσταται ἀφευκτότερον ἀκόμη ὅταν αἱ ταινίαι κατασκευάζωνται ἐξ ὑφάσματος, ἐπεὶδὴ ἡ ἐργασία αὕτη γίνεται διὰ ποικιλιωτάτων ὑλικῶν, ἀληθῶν ταινιῶν καὶ ἄλλων. Τὴν οὕτως ἐτοιμασθεῖσαν ταινίαν διπλώνομεν πάλιν εἰς γωνίας καὶ τετράγωνα, εἰς τρίγωνα καὶ ἄλλα σχήματα. Ταῦτα δὲ πάλιν συμπλέκομεν ἀνὰ δύο ἢ τρία ὁμοῦ εἰς καταρτισμὸν νέων συνδυασμῶν. Καὶ πάλιν λοιπὸν μαθηματικά, καλλιτεχνικά καὶ βιωτικά σχήματα καὶ πάλιν ἀσκήσεις δεξιότητος καὶ ἐπομένως ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν μέσων τῆς τελειοποιήσεως διὰ νέου ὑλικοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν διὰ νέας μορφῆς. Τὰ δὲ σχήματα ταῦτα γίνονται πλουσιώτερα ἀκόμη, ὅταν αἱ γωνίαι ἀνὰ διπλώνονται ἐκ νέου καὶ γίνωνται, οὕτω, πολλαπλασθεῖς μετὰ ἐξοχίας. Τὰ συμπλέγματα ταῦτα τῶν ταινιῶν τὰ μὲν μικρότερα παιδία ἐλευθέρως κατασκευάζουσι καὶ μεμονωμένα, κρατοῦντα αὐτὰ ἀνὰ χεῖρας ἢ ἐπιθέτοντα ἐπὶ τῆς τραπέζης. Τὰ δὲ μεγαλιότερα προσκολλῶσιν αὐτὰ διὰ κόμμιοις ἐπὶ σκληροτέρου χάρτου, ὅτε μένουσι διαρκῆ. Ὅταν αἱ ταινίαι κατασκευάζωνται ἐξ ὑφάσματος καὶ ἐπιρράπτωνται ἐπὶ ἄλλου ὑφάσματος, γίνονται δι' αὐτῶν ποικίλια καὶ ὠραιότατα χειροτεχνήματα ἢ καὶ πολυεῖδη κοσμήματα ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων.

Ἡ ὑφαντὴ ἐργασία τεχνητὴν ἀκόμη παρᾶγει ἐπιφάνειαν, πηγάζουσαν ἐκ τῆς διὰ τῆς ὑφάνσεως συμπλοκῆς δύο, εἰς πολλὰς λωρίδας ἢ ταινίας διαχωρισμένων, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀποκεκομμένων φύλλων χάρτου. Ἐκ τούτων τὸ μὲν τίθεται καθέτως ἐνώπιον τοῦ παιδός, ἀντιπροσωπεῖον τοὺς στήμονας τοῦ ὑφάσματος του, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου ἀποκόπτει ἐκάστοτε ἀνὰ μίαν ταινίαν, ἣν δι' ἄνωθεν πλατυτέρας ξυλίνης βελόνης διαπερᾷ ὡς ὑφάδιον διὰ τῶν στημόνων, σηκῶνων ἢ κατὰ βιβλάζων διαδοχικῶς τοὺς στήμονας, ἀναλόγως τοῦ ἐκτελεσθησομένου σχεδίου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ σχέδιον τοῦτο καταρτίζεται διὰ τῆς διαδοχῆς τῆς ἐγέρσεως ἢ κατὰ βιβλάσεως ὀρισμένου ἀριθμοῦ στημόνων ἢ ὑφάδιων, πρόδηλον εἶναι, ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη βασίζεται πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς σχέσεως καὶ διαδοχῆς τῶν ἀριθμῶν καὶ ὡς τοιαύτη χρησιμεύει ἰδίως πρὸς τερπνὴν ἀσκήσιν τῆς ἀριθμητικῆς. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐξέγερσιν καὶ καλλιέργειαν τῆς καλλιαισθησίας μεγάλως χρησιμεύει, διότι οἱ στήμονες καὶ τὰ ὑφάδια δύνανται νὰ ὄσιν ποικιλόχροοι καὶ νὰ παρᾶγωσιν, οὕτω, συνδυασμοὺς ποικιλιωτάτους καὶ ἀρμονικοὺς τῶν διαφόρων χρωμάτων. Περὶ ἔργον εἶναι, ὅτι ἐνταῦθα ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων οὐ μόνον τὴν ἀσκήσιν τῆς καλλιαισθησίας ἐπιφέρει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν πάλιν τὴν ἀριθμητικὴν ἐξυπηρετεῖ. Πολλάκις παρετηρήθη, ὅτι ὑπάρχουσι παιδία δυσκολώτατα ἀντικαταβανόμενα τῶν ἀριθμῶν. Ἀλλὰ δὲν διακρίνουσι τὴν μονάδα, ἀλλὰ τὴν δυάδα καὶ καθ' ἑξῆς. Ἐὰν δὲ ἠθέλομεν προσπαθῆσαι νὰ θεραπεύσωμεν θεωρητικῶς τὴν ἔλλειψιν τῶν παιδίων τούτων καὶ ἐπαναλαμβάνει πρὸς αὐτὰ συνεχῶς καὶ μονοτόνως τὸ ἐν, ἐν, ἢ τὸ δύο, δύο, καὶ ἡμεῖς ἠθέλομεν βαρυνθῆ ἐκ τούτου, καὶ ὁ παῖς ἀνωφελῶς ὅλως ἤθελε καταστενοχωρηθῆ. Ἐὰν ὅμως ἀντὶ τούτου δώσωμεν αὐτῷ στημόνας καὶ ὑφάδια καὶ προσκαλοῦμεν αὐτὸν διὰ τῆς συμπλοκῆς τούτων ν' ἀσκήσῃ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀριθμῶν, σηκῶνων π. χ. τὸ πρῶτον ἕνα στήμονα καὶ κατὰ βιβλάζων τὸν ἀκόλουθον καὶ πάλιν ἕνα ἄνω καὶ ἕνα κάτω καὶ οὕτω δωδεκάκις μέχρι τέλους τῆς γραμμῆς, εἶτα τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ δευτέρου ὑφάδιου, διὰ τοῦ τρίτου καὶ μέχρι τοῦ δωδεκάτου πάλιν, τότε διὰ τῆς τέρψεως τῆς ὑφαντικῆς ἐργασίας ἠναγκάσαμεν αὐτὸν νὰ ἐπαναλάβῃ 144 φορὰς τὸ ἐν, ἐν, χωρὶς νὰ βαρυνθῆ ἐκ τούτου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὀλοκλήρους μῆνας, ἐν ἀνάγκῃ, δύναμεθα νὰ ἐξαικολοθηώμεν τὴν αὐτὴν ἀσκήσιν μετὰ τὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν, ἐὰν καθ' ἑκάστην ποικίλωμεν τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ, παρέχοντες αὐτῷ ἐκάστοτε στήμονας καὶ ὑφάδια ἄλλου χρώματος. Ἀπ' οὗ δὲ βεβαιωθῶμεν, ὅτι διακρίνει καλῶς τὰς μονάδας ὁ παῖς, προβαίνομεν εἰς τὴν δυάδα, δύο ἄνω, δύο κάτω καὶ ἐπαναλαμβάνομεν τὸ αὐτὸ δέλεαρ τῶν χρωματισμένων ὑφαντῶν μέχρι τῆς ἐκμαθήσεως αὐτῶν. Τότε συνδυάζομεν τὰ ἤδη γνωστὰ εἰς νέαν ἀσκήσιν ἐν ἄνω, δύο κάτω, μέχρι τέλους τῆς γραμμῆς ἢ δευτέρα γραμμῆ, ἐν κάτω δύο ἄνω, ἢ τρίτῃ γραμμῇ ὡς

τὴν πρώτην, ἢ τετάρτην ὡς τὴν δευτέραν καὶ οὕτω μέχρι τέλους τοῦ φύλλου. Μετὰ τοῦτο προβαίνομεν εἰς τὰ τρία· τρία ἄνω, τρία κάτω, καὶ τρία κάτω, τρία ἄνω· καὶ πάλιν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ προηγούμενα, δύο ἄνω, τρία κάτω καὶ δύο κάτω, τρία ἄνω. Καὶ ἐν ἄνω, τρία κάτω, ἐν κάτω, τρία ἄνω καὶ τέλος ἐν ἄνω, δύο κάτω, τρία ἄνω· καὶ ἐν κάτω, δύο ἄνω, τρία κάτω. Οὕτως αἱ ἀσκήσεις αὗται δύνανται νὰ προβῶσι μέχρι τοῦ δέκα, ἐὰν λάβωμεν κηρωμένον ὑφασμα (μουσαμῆ) διὰ νὰ ἀντέχη εἰς τὸ μῆκος τῶν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων ταινιδῶν. Ἐν τῷ νηπιακῷ ὅμως κήπηρ οἱ χάρτινοι στήμονες περιορίζονται εἰς τὰς μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ πέντε ἀσκήσεις, ἐπὶ τῇ βάρει τοῦ ὅτι, ἅμα ὁ παῖς διακρίνη τοὺς ἀριθμοὺς μέχρι τοῦ πέντε, εὐκόλως δύναται νὰ ἐκγυμνασθῇ δι' ἄλλων μέσων, ξυλαρίων, σχιδάκων, κύβων κ.τ.λ. εἰς τὴν διάκρισιν τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν.

Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ 3—4 ἐτῶν παρέχομεν εἰς τὰ μικρὰ τὰς διὰ τῶν ὑφαντῶν ἀσκήσεις πρὸς ἀληθῆ εὐτυχίαν αὐτῶν. Ἄλλ' ἅμα παρατηρήσωμεν ὅτι ἀπὸ ἡλικίας 5—6 ἐτῶν, συνήθως, ἀπέκτησαν ἤδη ἱκανὴν αὐτοθυμίαν ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ, τότε ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων εὐθυγράμμων πρώτων συνδυασμῶν, μεταφέρομεν τὸν παῖδα εἰς νέας συμπλοκάς πλασιογράμμων σχεδίων, ἅτινα ἐκτελοῦνται ἄνευ ὑποδειγμάτων πάντοτε, ἐὰν ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν ὑφαντῶν, ἀντὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν ἀντιστρόφως τὰ διὰ τοῦ προηγούμενου ὑφαδίου ἐργασθέντα, προβαίνομεν ἐκάστοτε ἐν εἴδει κλίμακος ἐπὶ τὰ πρόσω, δηλ. πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ πρὸς τ' ἀριστερά. Ἐκ τούτων νέκ καὶ ἀτελεύτητος πάλιν ἐμφανίζεται σειρὰ ἀσκήσεων καὶ συνδυασμῶν, διότι, ἐὰν π. χ. λάβωμεν τὴν ἀσκήσιν τοῦ δύο καὶ κατασκευάσωμεν κλίμακα δύο ἄνω, δύο κάτω, δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν τούτην ἀριστερόθεν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ δεξιόθεν πρὸς τ' ἀριστερά· εἶτα ἀμφοτέρωθεν ἠνωμένας, δι' οὗ ἀποτελεῖται ὀξεῖα γωνία· εἶτα τὸ αὐτὸ δίς, δηλ. δύο ὀξεῖαι γωνίαι, καὶ τέλος δις κατὰ τὴν αὐτὴν φοράν, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, δι' οὗ ἀποτελεῖται εἶδος θλάσεως τῆς γραμμῆς. Ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου σχηματίσωμεν δύο κλίμακας ἐξ ἀντιθέτων μερῶν προερχομένας καὶ συμπιπτούσας ἐν τῷ κέντρῳ μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ φύλλου, εἶτα δὲ ἀφισταμένας πάλιν μέχρι τοῦ τέλους αὐτοῦ, τότε ἀποτελοῦμεν ἀστέρα, συνδυασμὸν δηλαδή, ἔχοντα τὸ κέντρον πλήρες· κέντρον κενὸν δὲ θὰ ἔχη ὁ ἀντιπρόσως τούτῳ ἐκτελεσθεῖς. Οὕτω δὲ δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν καὶ ἄλλους δύο ἀστέρας, ὧν ὁ εἶς ἔχει δύο κέντρα πλήρη, ὁ δὲ ἄλλος δύο κέντρα κενά. Οἱ συνδυασμοὶ οὗτοι παρέχουσι πλὴν τῆς κκνονικότητος καὶ καλλονῆς αὐτῶν, πᾶσαν ἀφορμὴν εἰς τὸν παῖδα, τοῦ ν' ἀσκηθῇ μέχρι τοῦ δέκα ἢ καὶ μέχρι τοῦ εἴκοσι εἰς ὅλας τὰς πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς· διότι διὰ νὰ κατασκευάσῃ ἐκ δύο διευθύνσεων π. χ. τὴν κλίμακα τῶν ὑφαδίων του, πρέπει νὰ προσθέτῃ καὶ ν' ἀφαιρῇ· διὰ νὰ εὐρίσκῃ δὲ τὸ κέντρον τῶν ἀστέρων του,

πρέπει νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ διαιρῇ· πάντα δὲ ταῦτα διὰ τῶν τερπνοτάτων μέσων τῶν ποικιλοχρῶν ὑφαντῶν του, δι' ὧν δὲν ἀποκάνει, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰς ἀσκήσεις ταύτας ἀπειράκις. Οὕτω καὶ τὰ κλιμακωτὰ πλασιογράμμικα σχέδια μετὰ τὸ δύο, δύο, ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἐν, δύο καὶ δύο ἐν. Εἶτα ἐν, ἐν, δύο, καὶ δύο, δύο, ἐν· ἢ ἐν, ἐν, δύο, δύο καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς, ὅσον ὁ ἴδιος παῖς, εὐχαριστεῖται νὰ προβαίῃ συνδυάζων. Καὶ πάλιν τὰ αὐτὰ διὰ τοῦ τρία· τοῖς καὶ τρία· δύο καὶ τρία, ἐν καὶ τρία· ἐν, δύο καὶ τρία, καὶ τοῦτο ἐπ' ἴσης εἰς ἀπειρίαν συνδυασμῶν. Τέλος δὲ ἐκ τῶν γνωστῶν ὁ παῖς προβαίνει εἰς ἀγνώστους συνδυασμούς, δι' ὧν ἐπινοεῖ καὶ δημιουργεῖ ἰδίως ὅλως συνθέσεις ἐλευθέρων καλουμένων σχεδίων, εὐθυγράμμων πάλιν καὶ πλασιογράμμων, ἀλλὰ καὶ καμπυλογράμμων καὶ κυκλικῶν. Τὰς ἀσκήσεις ὅμως ταύτας τὰ παιδία δὲν ἐκτελοῦσιν ὅλας κατὰ σειρὰν ἀλλὰ διαδοχικῶς κατὰ τὴν πρόδον τῶν τάξεων καὶ τῆς ἡλικίας. Αἱ μεγάλαι ὅμως μαθήτριαι, αἱ διδασκόμεναι τὴν θεωρίαν τῆς φροβελικῆς μεθόδου χροῖν μεταδόσεως ταύτης, ἐργάζονται καὶ τὴν ὑφαντὴν συλλογὴν πλήρη, μὲ ὅλην τὴν σειρὰν τῶν πολυειδῶν ἀσκήσεων αὐτῆς.

Ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐλέχθη, τὸ πλάτος τῶν στημόνων καὶ ὑφαδίων διὰ τὰ μικρὰ παιδία πρέπει νὰ εἶναι μέγα, διότι οὔτε ὁ ὀφθαλμὸς, οὔτε οἱ δάκτυλοι αὐτῶν δύναται μετ' ὠφελείας νὰ ἐργάζονται μὲ στενάς ταινίας. Ἐπομένως ὁ ἀριθμὸς 17 καὶ οἱ ἀνώτεροι ἀκόμη εἶναι κατάλληλοι διὰ τὰ νήπια. Ἀπὸ τοῦ α'. μέχρι τοῦ δ'. τμήματος ἀρκόζει ὁ 5'. ἀριθμὸς, ὁ δὲ πέμπτος καὶ λεπτότερος, μόνον διὰ τὰς μεγάλας τάξεις. Ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ὅλου φύλλου τῆς τε κεντητῆς, τῆς ραπτῆς καὶ τῆς ὑφαντῆς ἐργασίας διὰ τὰ μικρότερα παιδία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 15 ἑκατοστὰ, βεβημηθὸν μόνον κατὰ τὰ τμήματα ἀναβαίνον εἰς 20 ἢ τὸ πολὺ εἰς 30 ἑκατοστὰ. Ἐν τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ τὸ ἐκτελούμενον ἔργον δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς μέσον, ὡς δέλεαρ, δι' οὗ πρόκειται ν' ἀσκηθῇ ὁ παῖς καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ζητουμένην δεξιότητα καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀγάπην.

Ἡ ἐργασία καὶ ἡ δράσις, ἐν γένει, εἶναι ἀφσκευτος ὅρος τῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις διὰ τῆς ἀγάπης τῆς ἐργασίας ἐξευγενίζεται, καθίσταται καταλληλότερος πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ καὶ ἐπομένως χρησιμώτερος καὶ εὐεργετικώτερος εἰς τοὺς περὶ αὐτόν. Ἐν ᾧ ὁ δκνηρὸς εἶναι ἄχρηστον μέλος τῆς κοινωνίας, ἀδικῶν ἐκυτόν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, ἢ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ περιπίπτει εἰς καχεξίαν καὶ ἐν τῇ ἀθυμίᾳ καὶ ραθυμίᾳ αὐτῆς ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀθλιότητός της ἐκτὸς ἐκυτῆς, θεωροῦσα ἐκυτόν ἀδικουμένην ὑφ' ὅλων, ἐν ᾧ ἢ ἰδίᾳ εἶναι ἢ αἰτίαν ὅλην τῆς ἀνωμαλίας ταύτης.

Ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ καλῶς ἐννόησαν τὸν ὑψηλὸν ὄρισμὸν τῆς δρά-

σεως και της εργασίας, η δὲ ἐν τῷ πολιτισμῷ πρόοδος τῶν κατοίκων αὐ-
της δικαίως ἀποδίδεται εἰς τὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν τιμὴν και ἀγάπην
αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἐργασίας ἐξαρτῶνται ἢ τε ὑλικὴ ἀνεξαρτησία τοῦ ἀν-
θρώπου και ἢ ἠθικὴ και δικονομικὴ αὐτοῦ ἀξία και ἰκανότης, ἐκ τού-
των δὲ και ὁ βῆθμος τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ εὐγενείας· διότι παρῆλλον εὐ-
τυχῶς οἱ καιροί, καθ' οὓς ἡ εὐγένεια ἐξηρτάτο ἐκ μόνης τῆς κατχωγῆς
και τῆς ἀρχαιότητος τῶν ὀνομάτων. Ἐὰν οἱ κατὰ τὴν προτέραν ἔνοιαν
εὐγενεῖς δύνανται νὰ προσθέσωσι νῦν, εἰς τοὺς τίτλους των και τὰς κα-
λὰς αὐτῶν ἔξεις, και ἀτομικὴν ἀξίαν, δραστηριότητα και ἰκανότητα, τότε
βεβαίως καθίστανται εὐγενέστατοι. Ἀλλὰ και πᾶς ὁ ἀληθῶς βουλόμενος
δύνανται ν' ἀποκτήσῃ τὸν βῆθμὸν τοῦτον τῆς εὐγενείας, ἀρκεῖ νὰ κατα-
στήσῃ ἑαυτὸν ὠφέλιμον και χρήσιμον εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ. Μήπως ἐν
Ἀγγλίᾳ δὲν προσέρχονται συχνότατα εἰς τὴν χορείαν τῶν Λόρδων οἱ ἐκ
τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτῶν ἀξίας ἀνυψωθέντες, ὡς ὁ
Πήλ, ὁ Μακκόλκυ, ὁ Βίκονσφιλδ, ὁ Γλάδστων, εἰ και οὗτος οὐδ' ἐδέχθη νὰ
γείνη Λόρδος, και ἄλλοι;

Παρ' ἡμῖν ὅμως δυστυχῶς δὲν κατεβλήθησαν εἰσέτι αἱ ἀνατολικαὶ
ἔξεις, καθ' ἃς τ' ἀνάγκη ἡ ἐργασία θεωρεῖται ὡς σημεῖον δουλείας και
ἐξουτελισμοῦ, εὐγενῆς δὲ ὁ δυνάμενος νὰ μένῃ ἄεργος και ἀδρανῆς. Τού-
του ἔνεκα σπουδαιότερον ἀκόμη εἶναι νὰ δώσωμεν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν,
τὸ ταχύτερον δυνατὸν, ἔξεις ὑγιεῖς δραστηριότητος και αὐτενέργου ἐργα-
σίας, νὰ ἐμπνέωμεν δὲ αὐτοῖς τὴν ἀληθῆ ἐκτίμησιν και ἀγάπην τῆς ἐρ-
γασίας.

Τοῦτο ὅμως δὲν κατορθοῦται ἐὰν ἡ παρὰ τοῦ παιδὸς ἀπαιτούμενη ἐρ-
γασία εἶναι δυσανάλογος πρὸς τὴν ἰκανότητα και τὰς δυνάμεις αὐτοῦ.
Διὰ ν' ἀγαπήτῃ τὴν ἐργασίαν, πρέπει νὰ τέρπηται ὑπ' αὐτῆς, νὰ ἐκτελῇ
δὲ αὐτὴν εὐκόλως και καλῶς, διὰ νὰ ἰκανοποιητῇ ἡ φιλοτιμία του, χω-
ρὶς νὰ ἐξαντλῶνται αἱ δυνάμεις του. Ὅταν ἡ ἐργασία του εἶναι δυσκο-
λωτέρα τῶν δυνάμεων του, ἢ διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐξαντλεῖ τὸ μέτρον
τῆς ὑπομονῆς και ἐπιμονῆς του, τότε ἀποθαρρύνεται και, ἢ ἀφίνει ἡμιτε-
λῆ τὰ ἔργα του, ἢ ὅλως ἀποφεύγει τὴν ἐργασίαν. Ὅταν ὅμως ἐντὸς μιᾶς
ὥρας και μετ' εὐχαριστήσεως και ἐντελείας δύνανται νὰ συμπληρώσῃ τὸ
κεντητὸν ἢ ῥαπτὸν ἢ ὑφαντὸν του φύλλον, συνειθίζει νὰ συμπληροῖ πάν-
τοτε, διὰ ἀρχίζει, ἐργάζεται μετ' ἀκριθείας και προσοχῆς και ἐπομένως
ὠφελεῖται ἐκ τῆς τοιαύτης ἐργασίας του. Πρὸ πάντων ὅμως χαίρει, διότι
εἶναι ἰκανὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὸ παρ' αὐτοῦ ζητηθὲν και νὰ χαροποιήσῃ δι'
αὐτοῦ τοὺς γονεῖς και τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ.

Εἰς τὴν παρατήρησιν, τοῦ ὅτι διὰ τῆς εὐχαριστήσεως τυχῆς εὐκό-
λως ἐξεγείρεται ἡ φιλαυτία και ἡ ματαιότης τοῦ παιδός, ὅστις φύσει
τείνει εἰς τὸ νὰ ὑπερτιμᾷ τὴν ἰκανότητά του, ἀπαντῶμεν, ὅτι τοῦτο ἐν

πρῶτος, ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παιδός, και ὅτι δὲν
πρόκειται νὰ ἐπαινώμεν ἕκαστον αὐτοῦ ἔργον, ὡς πολλάκις γίνεται και
ἐὰν τοῦτο εἶναι πλημμελές· καταπολεμοῦμεν μάλιστα τὴν τάσιν ταύ-
την, ἐπιδεικνύοντες εἰς τὸν παῖδα τελειότερα ἔργα ἄλλου, ἔστω και με-
γαλειτέρου παιδός, ἐξεγείροντες, οὕτω, ἐν αὐτῷ τὸν πόθον τοῦ νὰ φθάσῃ
και αὐτὸ εἰς τὴν ἰκανότητα ἐκείνου.

Ἄλλ' εἶναι ἄφρατος ὅρος πάσης παραγωγῆς νὰ αἰσθάνηται ὁ ἐργαζό-
μενος, ὅτι ἔχει τὰς δυνάμεις και τὴν ἰκανότητα τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ
προκείμενον ἔργον. Πείθοντες λοιπὸν τὸν παῖδα διὰ τῆς πείρας, ὅτι δύ-
νεται νὰ ἐκτελέσῃ ὅσα παρ' αὐτοῦ βεβαιωθῆναι ζητοῦμεν, και ἐξεγείροντες
τὴν εἰς τὰς δυνάμεις του πεποίθησιν του διὰ τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἐν
τῷ μέλλοντι θέλει μάθει νὰ ἐκτελῇ πολὺ δυσκολώτερα και ὠραϊότερα,
διατηροῦμεν ἐν αὐτῷ ζωηρὸν τὸν πόθον τοῦ ν' ἀσκηθῇ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς
τὸ ἀνώτερον ἐκεῖνο σημεῖον, δι' οὗ παρακωλύομεν ἀσφαλέστατα πᾶσαν
ἐξέγερσιν ματαιότητος και φιλαυτίας, ἐνισχύομεν πρωιμώτατα τὴν βου-
λησιν και δι' αὐτῆς τὴν δραστηριότητα, οὕτω δὲ ἀσφαλῶς και τὴν ἀγά-
πην τῆς ἐργασίας. Πρὸ πάντων δὲ μορφώνομεν τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ,
προφυλάττοντες αὐτὸν ἀπὸ πάσης χαυνώσεως και δκνηρίας, και τέλος κα-
θιστῶμεν αὐτὸν διὰ τῆς ἔξεως τοῦ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἐργάζεσθαι αὐτα-
παρνητικὸν και πρόθυμον εἰς τὸ νὰ γίνηται εὐχάριστος και χρήσιμος εἰς
τοὺς περὶ αὐτόν. Ἐὰν λοιπὸν οἱ γονεῖς λάβωσιν ὑπ' ὄψιν των, πόσαι ἀγα-
θὰ και σπουδαῖα συνέπειαι συνδέονται μετ' ἀπλούστατα ἐκεῖνα μικρὰ
ἔργα τῶν τέκνων αὐτῶν, βεβαίως δὲν θέλουσι θεωρῆ ταῦτα μηδαμινὰ και
εὐτελεῖ, ἀλλ' ἐκτιμῶντες τὴν ἀγαθὴν τῶν μικρῶν προαίρεσιν, θέλουσιν
ἐνθαρρύνει αὐτὰ διὰ τῆς ἐγκαρδίου αὐτῶν χαρᾶς εἰς νέας ἐνδείξεις ἀγά-
πης και εἰς νέας και ἐκάστοτε τελειότερα δοκίμια τῶν οὕτω ἐντελεστάτων
ἀσκουμένων δυνάμεων και προσόντων αὐτῶν!

Διὰ τῆς τεχνητῆς λοιπὸν ἐπιφανείας τῶν συνυφασμένων στημόνων και
ὑφαντῶν τῆς ὑφαντῆς ἐργασίας εἰσάγομεν τὸν παῖδα εἰς τὴν κυρίως ὑφαν-
τικὴν, συγχρόνως ὅμως παρέχομεν αὐτῷ και τὴν δεξιότητα τοῦ νὰ κα-
τασκευάζῃ δι' αὐτῆς ἐν τῷ χρόνῳ πληθὺν ὅλην ποικιλωτάτων και χρη-
σίμων ἀντικειμένων, οἷον μικροὺς τάπητας, ἀλεξίπτωρα, θήκας και πλεῖ-
στα ἄλλα.

(ἀκολουθεῖ)

Αἰκατερίνη Λασκαρίδου.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΥΤΩΝ ΜΕΛΕΤΗ¹

ὑπὸ βαθυτάτου καὶ ὄλως πρωτοτύπου αἰσθήματος καταλαμβάνομεθα ὅταν ἡ γῆ σειεται· προέρχεται δὲ τοῦτο οὐχὶ διότι τὴν στιγμήν ἐκείνην, τὴν ἀκαριαίαν, ἢ ἡμέτερα φαντασίᾳ ἀναπολεῖ προηγουμένως καταστροφᾶς σεισμῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ κυρίως ἐκλείπει ἐν ἡμῖν ἢ πεποιθήσις περὶ τῆς στερεότητος τοῦ ἔδαφους. Παιδιόθεν ἐθίσθημεν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἀντίθεσιν, μεταξὺ τοῦ σταθεροῦ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀσταθοῦς τῶν ὑδάτων. Διὰ πασῶν τῶν αἰσθητέων ἐνίσχυθη ἢ τοιαύτη ἰδέα. Πρὸς στιγμήν ἀρχεται κλονούμενον τὸ ἔδαφος, πᾶσα ἐμπιστοσύνη ἡμῶν παρέρχεται, καταστρέφεται ἢ πεῖρα ὄλου τοῦ βίου ἡμῶν. Ἄγνωστος ἰσχύς ὑποδηλοῦται, ἢ ἡρεμία τῆς φύσεως ἢ ὄλως φανταστική, εὐρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ ἀναπνευστικῶν δυνάμεων. Πᾶς κτύπος, πᾶσα πνοὴ ἀνέμου ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Φοβούμεθα καὶ αὐτὸ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ βαίνομεν. Καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, ἰδίᾳ δὲ κύων καὶ ὁ χοῖρος καταλαμβάνονται ἐκ φόβου. Ὁ Οὐμβόλδος διηγεῖται ὅτι οἱ κροκόδειλοι τοῦ Ἰρηνόκου, ζῶα ἀπαθέστατα, ἐπὶ τῇ προσεγγίσει σεισμοῦ ἐξέρχονται τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ καὶ σπεύδουσι πρὸς τὰ δάση γογγίζοντα.

Ὁ σεισμὸς ἐπιφάνεται τῷ ἀνθρώπῳ ὡς ἀόριστός τις κίνδυνος, πλήρης ὅμως ἀπειλῆς. Δύναται τις ν' ἀπομακρυνθῇ ἡφαιστείου τινος, ν' ἀποφύγῃ τὸν ἐκ τοῦ χειμάρου τῆς λάβας κίνδυνον· ὅτε ὅμως ἡ γῆ σειεται ποῦ καταφυγεῖν; πνιχτοῦ ὑφίσταται ἢ αὐτὴ καταστρεπτικὴ ἐστία. « Ἡ πεῖρα διδάσκει ἡμᾶς, γράφει ὁ Φοῦξ, ὅτι πᾶν μέρος τῆς γῆς ὑπόκειται εἰς σεισμούς, οὐδεμίαν χώρα εἶναι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένη, μηδ' ὑπάρχει γεωλογικὴ τις διάπλασις παρεμποδίζουσα τελῶς τὴν διάδοσιν αὐτῶν ».

Σεισμὸς ὀνομάζεται πᾶσα δόνησις τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἥς τινος ἢ αἰτίας ὑφίσταται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ταύτης. Οἱ σεισμοὶ εἶναι ἰσχυρότεροι εἰς τὰς κατ' ἐπιφάνειαν διαπλάσεις ἢ εἰς τὰς βαθυτάτας· προέρχεται δὲ τοῦτο, διότι αἱ κατ' ἐπιφάνειαν διαπλάσεις, ἐλλείπει πίεσεως, εἶναι ἐλαστικώτεραι. Εἰς τὸ βάθος τῶν ἐκμεταλλευτικῶν φρεάτων καὶ ἐντὸς τῶν συρίγγων μόλις γίνονται αἰσθητοὶ οἱ σεισμοί.

Οἱ φυτιόφιλοι ἀνεζήτησαν ν' ἀνεύρωσι σχέσιν τινὰ μεταξὺ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων. Συχνότατα ἔκτακτά τινε φαινόμενα, οἷον πυκνότητις ὀμίχλαι, αἰφνίδιαι καταπτώσεις τῆς βρομετρικῆς στήλης, μέγα ψῆχος ἐπισυμβαίνουσι σὺν τοῖς σεισμοῖς. Οἱ πλειότεροι ὅμως σεισμοὶ συμβαίνουσιν ἐν καθυρωτάτῃ ἀτμοσφαιρῇ, εἶναι συχνότεροι τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν, τὸν χειμῶνα μᾶλλον ἢ τὸ φθινόπω-

(1) Ἀνεκωνόβη ἐν συνεδίῳ τοῦ Φυσιογνωστικοῦ τμήματος.

ρον. Ἡ ἐπίδρασις τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι ὄλως ἀσήμνητος.

Ἡ τῶν ἡφαιστείων γειτνιάσις φαίνεται πολλάκις ὡς αἰτία συχνῶν σεισμῶν, χῶραι ὅμως ὀλόκληροι πάτχονται συχνότατα σεισμούς στεροῦνται ὄλως ἡφαιστείων. Αἱ Ἄλπεις, αἰτίνες σήμερον πικρουσιάζουσι ζώνην σεισμῶν, μηδ' ἔχουσι ἡφαιστείου κέκτηνται. Οἱ φοβερώτεροι καὶ εἰς μεγίστην ἔκτασιν ἐξαντλούμενοι σεισμοὶ εἶναι ὄλως ἀσχετοὶ τῶν ἡφαιστείων γαιτωμένων.

Πρὸ πολλῶν χρόνων ζητεῖται ἡ τῶν σεισμῶν αἰτία. Πολλάκις τὸ ζήτημα τοῦτο ἐθεωρήθη λελυμένον. Συχνότατα ἐξηγήθησαν θεωρίαι σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐπικρατούσας ἰδέας ἐν διαφόροις ἐποχαῖς· οἱ σεισμοὶ ἐθεωρήθησαν ὡς συνέπεια κυμάτων ἐσωτερικῶν ἀτμῶν, ὡς ἀπόπειρα ἡφαιστείων ἐκκρήξεων, ὡς θύελλαι ὑποχθόνιοι, ὡς ἐπικκολληθήματα καταπτώσεων ὑπογείων σπηλαιῶν, ὡς ἀποτελέσματα πικρῶν τοῦ κεντρικοῦ τῆς γῆς πυρήνος, κτλ. Τελευταῖον μόνον ἐπεκράτησεν ἡ ὀρθὴ γνώμη· ὅτι οἱ σεισμοὶ προέρχονται ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων αἰτίων.

Ποθοῦντες νὰ γνωρίσωμεν τὴν αἰτίαν σεισμοῦ τινος, ὀφείλομεν ἐν πρώτοις νὰ ὀρίσωμεν τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως αὐτοῦ, ὅπερ καλοῦμεν ἐστίαν τοῦ σεισμοῦ. Πᾶσαι αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα εἰσοσιν ἔτι περὶ σεισμῶν ἐργασίαι περιορίζονται εἰς ταύτην τὴν σπουδὴν, οὕτω δ' ἐγνώσθη ἢ ἐστία σεισμῶν τινῶν.

Μόνη ἢ τοιαύτη ἔρευνα τῆς αἰτίας τῶν σεισμῶν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ δύναται ν' ἀποκληθῇ ἐπιστημονικὴ. Πρὸς ἐπίτευξιν ὅμως ταύτης ὁ φυσιοδίφης ἔχει ἀνάγκην πλείστον παρατηρήσεων τελεθεισῶν ἐφ' ὅσῳ τὸ δυνατόν πλείοτέρων σημείων τοῦ σεισθέντος ἔδαφους. Ἐχει λοιπὸν ἀνάγκην ὄλων τῶν φιλῶν τῆς ἐπιστήμης, οὐ μόνον τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος φυσιοδιφῶν, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου ἐνδιαφερομένου εἰς τὰ τῆς φύσεως πράγματα. Ἡ ἐπιστῆμη ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν παντὸς ἵνα κατορθώσῃ τὸ ποθοῦμενον.

Ὅπως καταστήσωμεν εὐχερῆ τὴν συνεργασίαν τῶν πολλῶν, συνοψίζομεν τὰς ἐν χρήσει μεθόδους πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐστίας σεισμοῦ τινος. Πρὸς τοῦτο τρεῖς διάφοροι μέθοδοι εἶναι ἐν χρήσει.

Πρώτη μέθοδος. — *Δυνάμεθα μελετῶντες τὴν ἔκτασιν τῶν δονήσεων νὰ καθορίσωμεν τὴν ἐστίαν σεισμοῦ τινος.* Πράγματι δόνησις τις εἶναι ἰσχυροτέρη παρὰ τὴν ἐστίαν ἢ πόρρω ταύτης. Αἱ ἐπελθοῦσαι μεταβολαὶ εἰς τὰ περίξ ἡμῶν ἀντικείμενα, δεικνύουσιν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα τῆς γῆς, εἰς ἃ αἱ δονήσεις ὑπῆρξαν ἰσχυρότεραι. Περιλάβωμεν διὰ γραμμῆς ἐπὶ γεωγραφικοῦ πίνακος τῶν περιχώρων, τοῦ τόπου εἰς ὃν συνέβη σεισμὸς, πάντα τὰ μέρη εἰς ἃ κατέπεσον οἱ λιθοκτιστοὶ τοῖχοι, ἢ ἀπλῶς οὗτοι διεσπάρθησαν, διὰ δευτέρως σημειώσωμεν τὰ μέρη εἰς ἃ μόνον τὰ ἐπιπλα

μετεκινήθησαν και διὰ τρίτης τέλος δείξωμεν τοὺς τόπους εἰς οὓς μόλις ἐγένετο αἰσθητὴ ἢ δόνησις. Πᾶσαι αἱ γραμμαὶ αὐταὶ θὰ κυκλώσωσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς τὴν ἐστίναν και οὕτω θὰ περιορίσωμεν ἐπὶ μικροτέρου χώρου τὰς ἐρεύνας ἡμῶν.

Πρὸς τούτοις αἱ διάφοροι αὐταὶ γραμμαὶ θέλουσιν ἀποδείξει ὅτι οὐδέποτε ἢ ἐστία τῶν σεισμῶν εἶναι ἐν και μόνον περιορισμένον σημεῖον τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ συχνότατα μικρὰ γραμμὴ ἢ μᾶλλον μεγίστη ἐπιφάνεια.

Δευτέρα μέθοδος. — *Δυνάμεθα, μελετώντες τὴν διεύθυνσιν τῆς δονήσεως νὰ ἐξεύρωμεν τὴν ἐστίαν σειμοῦ τινος.* Ἐκάστη δόνησις διχθίδεται ἐκ τοῦ κέντρου τῆς περὶ γωγῆς αὐτῆς πρὸς τὴν περιφέρειαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Οὕτω δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἐστίναν, ἂν ἔχωμεν διδόμενα σαφῆ περὶ τῆς διευθύνσεως τῆς δονήσεως εἰς γείτονα μέρη, ἐπεκτείνοντες ἐκ τούτων ἀκτινοειδῶς γραμμὰς πρὸς τι κέντρον. Ἄν εἷς τινὰ σεισμὸν τὰ ἐπιπλα κατέπετον, ἢ φορὰ τῆς πτώσεως δεικνύει τὴν διεύθυνσιν τῆς δονήσεως. Ἡ διεύθυνσις τῆς πτώσεως τῶν καπνοδόχων, ἂν τοιοῦτόν τι συνέβη, ὑποδεικνύει τυχυτό. Ἡ ὡς πρὸς τὸν γεωγραφικὴν μεσημβρινὸν θέσις ὠρολογίων τινῶν παυσάντων τῆς κινήσεως ἕνεκα τῆς δονήσεως κτλ.

Ἡ τρίτη μέθοδος και τελευταία ἐν χρήσει, συνίσταται εἰς τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς ἐστίας σειμοῦ τινος διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως τοῦ χρόνου. Εἰς πάντα σεισμὸν ἢ δόνησις ἄρχεται ἐκ τῆς ἐστίας και ἐκεῖθεν μεταδίδεται μικρὰν. Ἐπὶ γραφικοῦ τινος πίνκκος ἐνοῦμεν πάντα τὰ σημεῖα εἰς ἃ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐγένετο αἰσθητὸς ὁ σεισμὸς. Πᾶσαι αἱ οὕτω χαρακτηρησόμενα περιφέρειαι ἔσονται ὁμόκεντροι και ἡ ἐστία ἐξευρεθήσεται εὐκολώτατα. Ἡ μέθοδος αὕτη, ἥτις θεωρητικῶς φαίνεται ἀρίστη ἐν τῇ πράξει, πολλὰς ἔχει τὰς δυσκολίας. Διότι και αὐτὰ τὰ ὠρολόγια τῶν τηλεγραφεῖων, δὲν ἐργάζονται ὁμοιομόρφως. Ἡ δόνησις σειμοῦ τινος μεταδίδεται διὰ ταχύτητος 400 — 500 μέτρων κατὰ δευτερον λεπτόν, μεταξὺ δύο χωρῶν ἀπεχουσῶν 40 χιλιομέτρων ἢ διαφορὰ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἡ δόνησις ἐν ἀμφοτέροις ἐγένετο αἰσθητὴ ἀνέρχεται μόλις εἰς ἐν και ἡμισυ λεπτόν. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου καταφαίνονται αἱ δυσχερεῖαι τῆς ἐφαρμογῆς.

Ἐκάστη νέα ἀνακάλυψις, λέγει ὁ Heim, τῶν καταστροφῶς ἐπιφερόντων αἰτίων, δύνανται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀρίστη τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ κτησις. Αὕτη συντελεῖ ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα τῶν ἀδυσπότων φρικῶν, ἃς διήγειρον ἐν αὐτῷ ἄλλοτε τὰ μυστήρια τῆς φύσεως.»

Ὁ καθορισμὸς τῆς ἐστίας τῶν σεισμῶν περιττὸν νὰ προσθῆσωμεν πόσων ὠφελειῶν θὰ γίνῃ πρόξενος.

Ἐπειδὴ ὁ γινώσκων τί πρέπει νὰ παρατηρήσῃ, σημειοὶ πολλὰ, ἅτινα

θὰ διέφευγον αὐτὸν ἂν μὴ ἦτο προπρεσκευασιμένος, παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰς ἀνχγκαιοτέραις ἐρωτήσεις εἰς ἃς κυρίως ποθοῦμεν τὰς ἀπκντήσεις τῶν φίλων τῆς ἐπιστήμης.

1) Ποίαν ἡμέραν, ποίαν ὥραν, ἂν δ' ἦναι δυνκτὸν κατὰ ποῖον λεπτόν και δευτερον λεπτόν ἐγένετο αἰσθητὸς σεισμὸς τις;

2) Τὸ ὠρολόγιον ἐπὶ τῇ βάρει τοῦ ὁποῖου ἐσημειώθη ἡ ὥρα ἦτο σύμφωνον μετ' ἐκείνου τοῦ πλητιστέρου τηλεγραφικοῦ σταθμοῦ; ὅταν ἐγένετο παραβολή, ποία τις διαφορὰ ὑπῆρχεν εἰς ἀμφοτέρα;

3) Σημειώσατε ἀκριβῶς τὴν χώραν ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ παρατήρησις, (ἐπαρχίαν, δῆμον, πόλιν κτλ.)

Σημειώσατε ἐπίσης τὸ μέρος εἰς ὃ εὐρίσκεσθε ὅτε συνέβη ὁ σεισμὸς. Εἰς τὸ ὑπαιθρον ἢ ἐντὸς οἰκῆματος, εἰς τὸ ἰσόγειον ἢ εἰς τι πάτωμα τῆς οἰκίας;

Εἰς τί ἐνησχολεῖσθε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν;

4) Ποία τις ἢ φύσις τοῦ ἐδάφους, τοῦ τόπου ἐξ οὗ ἐγένετο ἡ παρατήρησις; εἶναι πετρώδης, ἀμμώδης, ἐλώδης κτλ.

5) Πόσαι δονήσεις συνέβησαν, και μετὰ πόσον χρονικὸν διάστημα ἐκάστη;

6) Δοκιμάσατε νὰ περιγράψητε τὴν δόνησιν. Ἐφάνη ὑμῖν ὡς κτύπος τις ἐκ τῶν κάτωθεν, ὡς πλαγίαν δόνησις, ὡς λίκνισις τις βραδεῖα ἢ ὡς κυματοειδῆς κίνησις; Ἄν δὲ συνέβησαν πολλαὶ δονήσεις, πᾶσαι εἶχον τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα;

7) Ἐκ τίνους μέρους προῆλθεν ἡ δόνησις και κατὰ ποίαν διεύθυνσιν μετεδόθη αὕτη;

8) Οἱ κτύποι ἐπὶ πόσῳ διήρκεσαν; ὁ συνεχῆς σεισμὸς ἐπὶ πόσῳ ἐξηκολούθησεν;

9) Ὅποιά τινὰ ὁ σεισμὸς ἐπέφερεν ἀποτελέσματα;

10) Δύνασθε νὰ συγκρίνητε τὰν παρόντα σεισμὸν πρὸς ἄλλον συμβάντα κατ' ἄλλην ἐποχὴν;

11) Συγχρόνως τῷ σεισμῷ ἠλούσθη ἄλλος τις θόρυβος; Μὴ προήρχετο οὗτος ἐκ τοῦ τριγμοῦ τῶν ξύλων τῆς οἰκίας, ἢ πράγματι ἦτο ὑπόγειος τις ἤχος; Ποῖος τις ἦτο ὁ θόρυβος, ἦτο ὁμοιος βοῇ, κρότῳ πυροβόλου; κτλ.

12) Ὁ θόρυβος συνέβη πρὸ ἢ μετὰ τὴν δόνησιν; ποία τις ἢ σχέσις τῶν δύο φαινομένων πρὸς τὸν χρόνον;

13) Σημειώσατε πάντα τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα ἅτινα δύνανται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν σεισμὸν. τὰς ἐπὶ τῶν ζώων ἐντυπώσεις, τὰς ἐπὶ τῶν πηγῶν μεταβολὰς, τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου, τὰς θυέλλας κτλ.

14) Τὰ ὕδατα τῶν λιμνῶν ποίαν τινὰ ὑπέστησαν κυλίνδῃσιν και κατὰ ποίαν διεύθυνσιν;

15) Συνέβησαν μικρά δονήσεις πρὸ τῆς κυρίας δονήσεως ; κατὰ ποίαν ἡμέραν καὶ κατὰ ποίαν στιγμήν συνέβησαν ;

16) Ἐπὶ τέλους παρακαλεῖσθε νὰ γνωρίσητε ἡμῖν καὶ πᾶσιν ἄλλην πληροφορίαν ἣν ἔδωκαν ὑμῖν φίλοι οἰκοῦντες εἰς τὰ πέριξ τοῦ χωρίου ὑμῶν ;

Ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦδε δὲν ἐδόθη ἀφορμὴ πρὸς ἐπιστημονικὴν μελέτην τῶν σεισμῶν, νομίζω ὅτι ἂν τὰ τηλεγραφεῖα ἐπλουτίζοντο διὰ σεισμομέτρων, οἱ δὲ τηλεγραφηταὶ ἐπεθύμουν ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἡμῶν δασκίς συμβαίνουντι σεισμοί, τάχιστα θὰ ἐγιγνώσκομεν τὴν ἐστίαν σεισμῶν τινῶν.

Νικ. Χρ. Ἀποστολίδης

Σημ. Οἱ προθύμως ἀναλαμβάνοντες νὰ ποιήσωσι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς βῆσει τῶν ἡμετέρων ἐρωτήσεων, παρακαλοῦνται ν' ἀποστέλλωσι τὰς ἀπαντήσεις αὐτῶν (ἐν μόνον ὀφείλουσι νὰ γράφωσι θέτοντες ἐν ἀρχῇ τὸν ἀντίστοιχον ἀριθμὸν τῆς ἐρωτήσεως), πρὸς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ εἰς Ἀθήνας.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΚΡΗΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

(ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ κ. Ι. Ν. Ζωγραφεῖκη)

Τὸ λαφάκι.

Μνιὰ φορὰ τογε μνιὰ γρᾶ κ' ἕνα; γέρος, κ' εἶχανε μνιὰ θυγατέρα κ' ἕνα γυιό. Εἴστερα ἐπήρκανε κραιῖς. Εἴστερα τὸ κόβγ' ὁ γέρος καὶ μετρᾶ τῆ γουλιές, καὶ τὸ βᾶνει ἀπάνω καὶ τῆ σῶρηκε νὰ τὸ ψήση. Εἴστερα πάει νὰ τὸ δοκιμάση ἀνήτονε ψημένο καὶ τῆ πέφτει μνιὰ γουλιὰ καὶ τὴ ντρώ' ὁ κάττης. Εἴστερα κόβγει ποῦ τὸ βυζὶ τῆ μνιὰ γουλιὰ καὶ τὴν βᾶνει ἔς τὸ τσικάλι. Κι' ἀρχὰ ἐκεῖα ποῦ τρώγανε ἀπάντηξε τῆ γρᾶς, κκ ἦτονε, λέει, λιπαρή, καὶ λέει τοῦ γέρο: Νὰ καὶ σὺ κακομοίρη γέρο νὰ δῆς ἦντα λιπαρὴ ἴνε! τρώει κι' ὁ γέρος, εἴστερα τὴν ῥωτούσανε: Ποῦ τὴν ἤβρηκες ἐκεῖνιὰ τὴ γουλιὰ; κ' εἴστερα τῶς τῶπε. Λέει πάλι ἡ γρᾶ χωστὰ, τοῦ γέρο: "Ἀηντε νὰ τὴν ἐκαίζουμε σαράντα μέραις ἀμύγδαλα καὶ καρύδια νὰ παχύνη καλά, κ' εἴστερα νὰ τὴν ἐσφάξουμε νὰ τὴν ἐφᾶμε. Καὶ σὰν ἤρθανε σαράντα μέραις τῆ λένε: Νὰ λουστῆς. Κ' ἐλούουντονε καὶ χτενίζουτονε, κ' ἤτρωε καὶ καρύδια· πάει ὁ ἀδερφός τῆ καὶ τῆ λέει: Δό μου, ὦρῆ, καὶ μένα! Λέει: Δὲ σοῦ δίδω. Λέει: Δό μου καὶ μένα νὰ σοῦ πῶ κ' ἕνα μπράμμα. Εἴστερα τοῦ δίδει καὶ τῆ λέει: Ἐσένα δὰ σὲ σφάξουνε νὰ σὲ φάννε, μόνο δὲ μου τὸ χτένι σου, καὶ τὸ σαποῦνι σου καὶ τ' ἀποχτενίδια σου νὰ κάνης πῶς δὰ μὲ ζυγώνης νὰ μοῦ τὰ πάρης νὰ φύγωμε. Εἴστερα τοῦ τὰ δίδει καὶ ἦκανε πῶς τονὲ ζύγωνε νὰ τοῦ τὰ πάρη κ' ἐφύγανε. Κ' ἡ γρᾶ τῶνοιωσε, καὶ λέει τοῦ γέρο: Κακομοίρη γέρο ἐφύγανε, μόνο ἔλα νὰ πᾶ τῆ ζυγώνουμε νὰ τῆ βροῦμε. Εἴστερα πάννε, πάννε... καὶ ἀπῆτις ἦτανε μπλιὸ κοντὰ νὰ τῆ φτάξουνε, λέει ἀδερφός τῆ λέει: Ἦντᾶν' ἀδέρφι ποῦ κλουθᾶς; Λέει: Μαῦρο νέφι βουρλωμένο καὶ νερό ἴνε φορτωμένο! ἡ μάνα μας κι' ὁ κύρης μας εἶνε, μόνο ρίξε τ' ἀποχτενίδια μου. Ρίχνει τ' ἀποχτενίδια τῆ καὶ γίνε-ται δάσος δάσος· λέει ὁ γέρος τῆ γρᾶς: "Ἄμε σὺ νὰ πάρης τὸ μανάρει, κι' ὠστόσο δὰ κόβγω καὶ γῶ, νὰ τὰ κόψουμε νὰ περάσωμε. Ἐκόψαντα καὶ περάσανε· εἴστερα πάννε πάλι, πάννε, κι' ὄντέν ἦσανε πάλι γοργὸ νὰ τῆ φτάξουνε, λέει πάλι: Ἦντᾶ ἴ, ἀδέρφι, ποῦ κλουθᾶς; λέει: Μαῦρο

νέφι βουρκαωμένο και νερό 'νε φορτωμένο· ή μάνα μας και ο κύρης μας είνε μόνο ρίζε τὸ χτένι. Ρίχνει τὸ χτένι γίνεται γλύστρα, γλύστρα· πολεμοῦνε να περάσουνε, πολεμοῦνε, πολεμοῦνε, ὡστόσο 'ποκωλώσανε και περάσανε. Εἴστερα πάννε πάλι, πάννε, κι' ὄντε τὸ εἶχανε πάλι γοργὰ να τσῆ φτάζουνε, λέει: "Ηντὰ 'νε, ἀδέρφι, ποῦ κλουθᾶ!.. λέει: Μαῦρο νέφι βουρκαωμένο και νερό 'νε φορτωμένο! Η μάνα μας και ο κύρης μας είνε, μόνο ρίζε τὸ σκαποῦνι σου. Ρίχνει τὸ σκαποῦνι τζῆ, γίνεται ποταμός, ποταμός· πάει ὁ γέρος να περάση, παίρνει τονε· σύρνει τον ή γρά, παίρνει την ὁ ποταμός· σύρνει την ὁ γέρος. Εἴστερα ἐκατκήτηκε τοῦ γιου τζῆ και τοῦ 'πε. Αἶ, νᾶχης τὴν κατάρρα μου και να γενῆς λαφάκι! Εἴστερα, λέει, ἐγένησε λαφάκι, κ' ἐκεὶ ποῦ πιαίνανε τῶς ἀπάντηξε μιὰ βρούση, και πάει να πιῆ νερό και χύνουνται ή γιάνερχίδες και τονε παίρνουνε. Εἴστερα ἤκλαιγε αὐτὴ ποπώζω και φώνιζε. "Αχ, ἀδέρφι μου λαφάκι! λέει αὐτὸς ἀπὸ μέσα: "Αχ, ἀδέρφι μου κοπέλα! Εἴστερα, λέει, πῆγε να νᾶθρωπος 'ς τὰ ξύλα και γρηκᾶ τσῆ φωναίς, και πάει και τὸ λέει τοῦ βασιλιά, κι' ὁ βασιλιάς ἤπεψε ἀνθρώπους και τὴ βασιλίτσα να πάννε να τινε πάρουνε. Και στὴ στρατὰ ή βασιλίτσα τσῆ ζήλεψε και τσῆ δωκε ψάρι κ' ἤφαε· και ἴδιφα και τῶς ἤλεγε: "Ω, πῶς διψῶ! λέει: Στάσου να σοῦ βγάλωμε τῶνά σου μάτι, τῶνά σου μάτι να σοῦ δώσωμε νερό να πιῆς. Λέει: Καημός είνε και τὸ μάτι, μὰ και στὸ νερό! βγάλετέ μου το. Και τσῆ βγάνουνε τὸ μάτι τζῆ και τσῆ δίδουνε μιὰ μπιπιλιὰ νερό και τὸ πίνει· σὲ μνιολιὰ πάλι τωσὲ λέει: "Ω, πῶς δειψῶ! Λέει: Δὲν ἔχει πὰ νερό. "Ω, πῶς διψῶ! λέει: Στάσου να σοῦ βγάλωμε και τᾶλλο σου μάτι να σοῦ δώσωμε νερό· λέει: Καημός είνε και τὸ μάτι, μὰ και τὸ νερό! βγάλετέ μου το. Βγάναννέ τζῆ το κι' ἀποει τινε ρίχναινε 'ς τὸ γιαλό, και γίνεται χρυτὸ ψράκι. Εἴστερα λέει πῆγε νας φτωχὸς ἀνθρωπος και ψάρευγε και πιάνει να χρυσὸ ψράκι, μᾶτνε στραβὸ. Εἴστερα τὸ πάει τοῦ βασιλιά. Εἴστερα ἤθελε ή βασιλίτσα να τὸ ψήσουνε, κι' ὁ βασιλιάς δὲν ἤθελε. Ἐρώστησε ή βασιλίτσα κ' ἤρθε 'ς τὸ ὕστερο να ποθάνη· εἴστερα ψήνουνε τὸ ψράκι και ὕγιανε· κι' ἀπειτις τὸ φάγανε, πάει και μαζώνει τὰ κόκκαλα και τὰ ρίχνει 'ς ἓνα μπηγαῖδι, κ' ἐφύτρωσε μιὰ λεμονιά· κι' ὄντεν ἤθελα κάτσο· ὁ βασιλιάς ἐπέφτανε ἀθοί· ὄντεν ἤθελα κάθτο· ή βασιλίτσα ἐπέφτανε τσιμπίδες. Εἴστερα λέει πάλι ή βασιλίτσα: Τὴ λεμονιά να κόψωμε, τὴ λεμονιά να κόψωμε· κι' ἀρρωσταῖ πάλι. Εἴστερα κόβγανε τὴ λεμονιά. Εἴστερα ὄντεν ἐκόβγανε τὴ λεμονιά, πάει μιὰ γρά, λέει: Να μοῦ δώσετε θέλει και μένα διοτρία ξυλαράκι να πυρωθῶ; λέει: Δὲ σοῦ δίδομε. Εἴστερα ἐκεὶ ποῦ 'στεκε ή γρά ἐσπετάχτηκε μιὰ σκίζα 'ς τὴν σκοῦδα τζῆ, και τὴν ἤπηρε και μίσεψε· και πάει 'ς τὸ σπῆτι να τὴ σκίση να τὴ βάλη 'ς τὴ φωτιά, πάει να παίξη μιὰ μαναρά, λέει: Ἀγάλια-γάλιχ να μὴ μοῦ βρηῆς!

Ψυχὴ 'χεις και σύ, ψυχὴ 'χω και γώ. Εἴστερα τὸ σκίζει και βγαίνει μιὰ γκοπέλλα κ' ἤλαμψε ὁ κόσμος· μὰ 'τονε στραβὴ· κι' ὄντεν ἤθελα γελαῖ ἐπέφτανε ρόδα· κι' ὄντεν ἤθελα κλαίει ἐπέφτανε μαργαριτάκια. Εἴστερα ἐγέλα κ' ἐπέφτανε ρόδα· και τὰ παίρνει ή γρά και τὰ πάει 'σοῦ βσιλιεῖ τὸ παραθύρι· λέει: Ρόδα καλὰ 'ς τοῦ βσιλιεῖ τὸ παραθύρι, ποκάτω! λέει: Και πόσα τὰ δίδεις; Λέει: Για ἓνα μπκλήδ ματάκι! Εἴστερα λέει ή βασιλίτσα: ὦρὲ να μὴν τσῆ δώσωμε κειονὰ τὸ μάτι ποῦ 'χομε 'ς τὴ κασσέλα; Δίδαινέ τζῆ το, παίρνουνε τὰ ρόδα. Παίρν' ή γρά τὸ μάτι, και 'ς τὴ στρατὰ τσῆ παντήχνει 'να μπουλί, και τοῦ λέει: "Ηντα να κάμω να κολλήσω τουτονὲ τὸ μάτι; Λέει: ἄμε να σαλιώσης κι' ἀποει να τὸ κολλήσης. Πάει ή γρά, σαλιώνει. κολλᾶ τσῆ τὸ μάτι· λέει: "Ω, κ' εἶδα τὸν ἐμισὸ γκόσμο! Εἴστερα ἐγέλα πάλι και ξαναπέφτανε ρόδα· πάει τὰ πάλι ή γρά 'ς τοῦ βσιλιεῖ· λέει: Ρόδα καλὰ 'ς τοῦ βσιλιεῖ τὸ παραθύρι ποκάτω! λέει: Και πόσα τὰ δίδεις; Λέει: Για 'να μπαλιὸ ματάκι! Εἴστερα λέει πάλι ή βασιλίτσα: ὦρὲ να μὴ τζῆ δώσωμε και τᾶλλο μάτι· ποῦχομε 'ς τὴ κασσέλα! δίδουν το, παίρνουν τα. Εἴστερα τὸ παίρνει πάλ' ή γρά, και πῆγαινε· και 'ς τὴ στρατὰ τσῆ παντήχνει 'να πουλί. Λέει: "Ηντα να κάμω να κολλήσω τουτονὲ τὸ μάτι; Λέει: ἄμε να διαβήσης κι' ἀποει τὸ κόλλησε. Πάει διαβάζει κι' ἀποει τσῆ τὸ κολλᾶ. Λέει: "Ω, κ' εἶδα ὄλο τὸ γκόσμο!

Τ' Ἀθοπουτάκι.

Μιὰ φορὰ τονε μιὰ γυναίκα κ' εἶχε τρεῖς θυγατέρες, και μιὰ και τὴ λέγαν Ἀθοπουτάκι. Εἴστερα εἶπανε. "Αηνεστε να κλώθωμε, κι' ὁ τίνος κοπῆ ή μπελλονιά του να τονε σράζωμε να τονε τρώμε. Εἴστερα κλώθανε, κλώθανε, κόβγεται τσῆ γράς· λέννε· Χορίζομέ σοῦ τινε, μάνα, ποῦ μᾶς ἐβόζανε. Κλώθουνε πάλι, κλώθουνε, ξανακόβγεται τῆς γράς· λέει· Χαρίζομέ σοῦ τινε, μάνα, ποῦ μᾶς ἐτήκωνε. Κλώθουνε πάλι κλώθουνε, ξανακόβγεται τσῆ γράς. Εἴστερα λέννε· Δὲ σοῦ τὴ χορίζομε μπλά. Εἴστερα ἤθελα τινε σφάζουνε. Εἴστερα λέει, λέει· Ἀφῆτέ με να παραγγείλω τ' Ἀθοπουτάκι. Εἴστερα πάει και λέει τ' Ἀθοπουτάκι. Ἐμένα δὲ με σφάζουνε να με φάννε, μόνο να μὴ φᾶς ἐσοῦ· μόνο ὄντε δὲ με ἀποφάννε να μαζώξης τὰ κύκκαλά μου, να κάμης 'ς τὴν πόρτα ποπίσω ἓνα λάκκο να τὰ βάλης, να τὰ θυμιάζης σαράντα μέρκις· ἀπάνω 'ς τσῆ σαράντα μέρκις να τὰ βάλης.

Εἴστερα τινε σφάζανε και τὴ ψήνουνε, και εἴστερα τινε τρώγανε και

φωλιάζανε και τ' Ἀθοπουτάκι· Ἄηντε, ὦρῃ Ἀθοπουτάκι, νὰ φάμε· λέει· Φάτε σεῖς τὸν γυῦρη μου και τὴ μέννα μου και δὲ θέλω γώ. Εἴστερα, ἀπειτίς τὴν ἐράγανε, πάει αὐτὸ και μαζώνει τὰ κόκκαλα, και κάνει ἔς τὴν πόρτα ποπίσω νὰ λάκκο και τὰ βάνει· και τὰ θύμνιαζε σαρκάντα μέρσις· κι' ἀπάνω ἔς τὴν σαρκάντα μέρσις ἦτονε σκόλη, κι' ἤθελα πάννε ἔς τὴν ἐγλητά· και τοῦ λένε· Ἄηντε, ὦρῃ Ἀθοπουτάκι νὰ πάμε ἔς τὴν ἐγλητά· λέει· Ἀμέτε σεῖς ποῦ φάτε τὴ μέννα μου και τὸ γυῦρη μου, και δὲ μπάω γώ. Εἴστερα μισεύουνε και πάννε ἔς τὴν ἐγλητά· και πάει κι' αὐτὸ κι' ἀνοίγει κσιονὰ τὸ λάκκο, και βρίσκει μέσα χρουσαῖ ροῦχα και χρουσοῦς φελλούς, και δυὸ χρουσῆς πέρδικες· και τὰ βάνει, και βάνει και σὲ κάθα νῶμο μινὰ μπέρδικα και πάει ἔς τὴν ἐγλητά· και ὄντεν ἤμπαινε μέσα· Κάκουθα κά, κάμετε τόπο τῆ κεράς, ἀποῦν ἡ πρώτη τζῆ βολά! Εἴστερα τὴν εἶδε ἕνα βασιλιόπουλο, και πάει και βάνει ἔς τὸ κατώφοιλο τῆ πόρτας· μέλι νὰ κολλήτη ὁ φελλός τῆ. Εἴστερα, ἀπειτίς ἐμισέψανε, ἐκόλλησ' ὁ φελλός τῆ και ἐντράπηκε και δὲν τὸν ἤπιασε. Εἴστερα ἐμίσεψε αὐτὴ, πάει πιά μπρός· και βγάνει τὰ ροῦχα τζῆ και βάνει πάλι τῆλλα, και ἐσκάλιζε τὸν ἄθο. Εἴστερα πάνν' ἡ γιάδερφίδες τῆ και τῆ λέννε· Νά σου, κακομοῖρ' Ἀθοπουτάκι, δὲ σοῦ λέγαμε νάρθη; ἔς τὴν ἐγλητά; νὰθελα ῥοῦθς ἤθελα δῆς μινὰ γυναικα ποῦ φόργιε χρουσαῖ ροῦχα και χρουσοῦς φελλούς, κι' εἶχε και σὲ κάθα νῶμο μινὰ χρουτῆ πέρδικα και φωνιάζε, Κάκουθα κά, κάμετε τόπο τῆ κεράς, ἀπειν' ἡ πρώτη τζῆ βολά! λέει· Ἄς ἦτονε· ἦντα μὲ γνοιάζει μέννα; Εἴστερα ὁ βασιλιόπουλος ἤθελε σὲ ὀλανῶ τῶ γυναικῶ τὸ μπόδα τὸ φελλό, κι' ὀτίνος ἤθελα κάνη, ἤθελα τὴν ἐπάρη. Εἴστερα τὸν ἤθελε ὀλανῶ τῶ γυναικῶ και δὲν ἤκανε καμινιάς. Εἴστερα λέει· ὦρὲ νὰ μὴν τὸν ἐβάλλω και τ' Ἀθοπουτάκι; Βάνει τὸν και τ' Ἀθοπουτάκι και τὸ ἤκανε. Εἴστερα τὴν ἐπαίρνει ὁ βασιλιόπουλος και τὴν πάει ἔς ἕνα σπῆτι, και τὴν ἀφίνει, κι' ἀπόει τῆ λέει· Ἄν ἔρθουνε ἡ γιάδερφίδες σου νὰ μὴν τῶς ἀνοίξης. Εἴστερα πάει ἡ γιάδερφῆ τζῆ και τζῆ λέει· ὦρῃ Ἀθοπουτάκι, ἀνοιξέ μου νὰ σοῦ πῶ! λέει· Δὲν ἀνοίγω γιατί μαλών' ὁ βασιλιόπουλος· λέει· Ἄνοιξέ μου νὰ σὲ ψερίσω κιόλα. Εἴστερα τὸ ἀνοίγει και τὴν ἐψερίζει· και κειὰ ποῦ τὴν ἐψερίζει ποκοιμήθηκε ἔς τὴν ποδιά τζῆ· και τῆ βάνει μινὰ σιντερένια πηρόνα ποῦ τῶνα νάφτι και βγῆκε ἔς τῆλλο· κι' ἐπόθανε. Εἴστερα εἶχανε μινὰ μπηγαίδα, και πάει και τὴ ρίχνει ἔς τὴ μπηγαίδα μέσα, κι' ἀπόει φράσσει τὴ μπηγαίδα, κι' ἀπόει πάει αὐτὴ ἔς τὸ σπῆτι. Εἴστερα πάει ὁ βασιλιόπουλος και θάργιε πῶς ἦτονε πάλι ἡ πρώτη, κεινὰ ποῦ πρωτόπηρε. Ἐκειὰ ποῦ ῥραξέ τ' Ἀθοπουτάκι ἐφύτρωσε μινὰ λεμονιά· και ὄντεν ἤθελα κάτση ὁ βασιλιόπουλος ἐπέφτανε ἀθοί, κι' ὄντεν ἤθελα κάτση ἡ βασίλισσα ἐπέφτανε τσιμπίδες. Εἴστερα, λέει, ἤθελε ἡ βασίλισσα νὰ κόψουν τὴ λεμονιά, κι' ὁ βασιλιόπουλος δὲν ἤθελε. Εἴστερα ἐρώστησε ἡ

βασίλισσα, και ἦρθε ἔς τὸ ὕστερο νὰ ποθάνη νὰ κόψουνε τὴ λεμονιά. Εἴστερα ἐκόψανε τὴ λεμονιά, και ἄγιανε. Εἴστερα πάει μινὰ γρά ὄντε τὴν ἤκοθυε ὁ βασιλιόπουλος· λέει· Νὰ μοῦ δώση θες και μένα δυοτρία ξυλαράκια νὰ πᾶ πυρωθῶ; ἀποῦ δὲν ἔχω; λέει· Δὲ σοῦ δίδω. Και σὰ δὲ τῆ διδε φαίνεται κι' αὐτὴ και τὸν ἐζάνοιγε, και κειὰ ποῦ τὸν ἐζάνοιγε πῶς τῆκοθυε, σπετᾶται νὰ σκιζαράκι ἔς τὴν κούδα τζῆ και τὸ παίρνει και μισεύει· και πάει ἔς τὸ πῆτι νὰ τὸ σκίση νὰ τὸ βάλλη ἔς τὴ φωτιά. Και κειὰ ποῦ τῶσκιζε γροικῆ κι' λέει· Ἀγῆλιχ γάλικ νὰ μὴ μοῦ βερῆς, και ψυχὴ ἔχεις και σὺ ψυχὴ χω και γώ! Εἴστερα τὸ σκίζει και βγάνει μινὰ γκοπελιά, και ἤλαμπε ὁ τόπος. Εἴστερα ἤθελα τὴν ἐχάση και τὴν ἐβάνει ἔς ἕνα γκοφίνι και καθίζει κι' ἀπόει τὴν ἐσπεπάζει πὸ πάνω· Κ' εἴστερα πάει ὁ βασιλιόπουλος ἔς τὸ σπῆτι και τῆ λέει· Ἦντά· χεις ἐπάε σκεπασμένο; λέει· Μινὰ γλωτσοῦ, μόνο κάθσε μὴ σὲ τσιμπήση. Εἴστερα τὴν ἐξετκεπάζει και βγάνει ἡ κοπελιά, και τὴν ἐπαίρνει πάλι ὁ βασιλιόπουλος.

Τὸ Βασιλιόπουλον

Μινὰ φορά τὸν ἐνάς βασιλικὸς κι' εἶχε και νχιό. Και μαλώτανε ἕνας ζωγράφος μ' ἕνα ντουργκιέρη· εἶπέ ντου ὁ ζωγράφος· Τὸ δίκιο νᾶνε δικό μου νὰ σοῦ κάμω νὰ μπεριστέρι νὰ νερβίνη μεσώρκα, κι' ἀπὸ κειὰ νὰ κατκιβίνη νὰ καθίξη σὲ νερό· λέει κι' ὁ ντουργκιέρης· Ἐμένα νὰ ρίξῃς τὸ δίκιο νὰ σοῦ κάμω νὰ μπεγιάκι νὰ βγάνη μεσώρκα, νὰ πιαίνη ὀπου θες. Κάνει του νὰ μπεγιάκι μὲ τῆ βίδες. Και ὁ βασιλικὸς ἔχει νὰ νυγιό, και πῆγε και κεινος ἐκειὰ ποῦ τὸ σάζανε ἔς τὴν αὐλή. Εἴστερα ἐμακλώτε ὁ βασιλικὸς τὸ νυγιό ντου, και βγάνει ἔς τὸ μπεγιάκι και καθκλιεύγει, και παίρνει γρόσσα πολλὰ, και βάνει και τὸ φκεμεζο ντου ἔς τὴ γκαπολλα.

Εἴστερα ἐγύρισε τὴ βίδα και ἤφαγε και πῆγε ἔς ἄλλη χώρα, ἤπεσε μὲ τὸ μπεγιάκι σὲ μινὰς χήρας ἀπάνω. Ἐγρήκησε ἡ χήρα τὸ γτύπο, και πρόβαλε και εἶδε τὸ βασιλιόπουλο ἔς τὸ δῶμα. Εἴστερα καταβάνει και πάει ἔς τὴν ἕνα γκαβὲ ἀφίνει νὰ φλουρί, πάει ἔς τὸν ἄλλο ἀφίνει νὰ φλουρί.

Εἴστερα λέγανε οἱ καβετζίδες· Μπᾶ νὰ πολεμᾶ νὰ μισὲ πνίξη και ἀφίνει τοτανὴ πλερώματα ἔς τῆ καβέδες;

Ἐκειὰ ποῦ μονοιάσανε πολλοὶ εἶπανε πῶς ἤχτισε ἐπαδὰ ὁ βασιλικὸς ἕνα μπόργο γκαλένιο, ψηλά, θεώρατο, κι' ἤθελε τὴ θυγατέρη ντου και δὲν τὴν ἐβρίσκει κικνεῖς. Ἐπῆγε ὁ νέος ποκάτω ἔς τὸ μπόργο ἔς τὸ παρα-

θύρι και ἤστρεσε τὸ μπεγυράκι, καὶ γύρισε τὴ βίβλα καὶ βγήκε ἔς τὴ γκορφὴ τοῦ πύργου κ' ἤβρε τὴ γκοπελιά. Ἡ κοπελιά ἐξυπάστηκε ἀξαφνικά, καὶ φώναζε κ' ἤκουσε ἡ νενὴ τζη καὶ ἤφυγε αὐτός. Καὶ ὁ βασιλεῖς ἤβγαλε κατράνι ἔς τὸ μπύργο ἀπάνω γιὰ νὰ δῆ τὴ σκάρμη, ἦντά τονε ποῦ πῆγε καὶ ξίππασε τὴ θυγατέρα ντου. Καὶ ἡ κοπελιά δὲν ἐμίλησε μπὰ κ' ἦτονε ἡ μοῦρά τζη καὶ κατέβη τὴ μπρώτη ἀρχατινὴ κ' ἤβρηκέ ντηνε. Καὶ κειὰ ποῦ κατέβηκε αὐτός καὶ τὴ φίλησε ἐκόλλησε μνικολιὰ κατράνι ἔς τὰ ροῦχὰ ντου. Αὐτὸς εἶδε τὴ γαῖνα ντου ἔς τὸ κατράνι καὶ πῆγε καὶ τὴν ἤβγαλε κ' ἤδωκέ ντηνε τσῆ γράς νὰ τὴ γκάψη, νὰ μὴν τνηνὲ δῆ ὁ βασιλιάς πῶς ἦτονε κατράνικσμένη καὶ νὰ τονὲ γραντίση. Καὶ ἡ γρά ἐλυπήθηκε τὴ γαῖνα, καὶ ἤβηγλέ τνηνε ἔς τὸ τελάλι καὶ πούλιε ντηνε καὶ εἶδασι ντηνε, καὶ μολόησεν τονε ἡ γρά, πῶς ἦτονε ὁ βασιλιόπουλος, καὶ πῆγαν καὶ πιάστν τονε νὰ τονὲ κρεμάσουνε. Καὶ πᾶ ντονε ἔς τὸ μείντάνι νὰ τονὲ κρεμάσουνε, καὶ λέει: "Ἀφησε νὰ φέρω τὰ ταβλιὰ ποῦ μοῦ ἔδωκε ὁ μπάρμπας μου νὰ προσκηνῶ ἀπάνω, κι' ἀπόει με κρεμάστε τε. Καὶ σωρεύτηκε τὸ βιλκέτι καὶ κένανε σέρι δντὲν ἤθελα τονὲ κρεμάσουνε, καὶ κείνος ἐστάθηκε καὶ στέλιωνε τὸ μπεγυράκι καὶ δὲν κατέχανε ἦντά κανε καὶ γύρισε τὴ βίβλα ἔς τὸ μείντάνι ἔς τὴ μέση, καὶ σηκώθηκε τὸ μπεγυράκι ψηλά, καὶ πῆγε θεώρωνα, καὶ πῆγε ὁ βασιλιόπουλος κ' ἤπηρε τὴ γκοπελιά καὶ ξαρίστη.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Φεβρουάριος, Μάρτιος 1883.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Τοὺς μῆνας τούτους δύο συνεκροτήθησαν συνεδρία, ἐγένοντο δὲ καὶ τὰ ἐξῆς ἀναγνωσμάτα.

Ὁ κ. Κωνστ. Παπαρηγόπουλος ἐπίτιμον μέλος ὠμίλησε περὶ τῶν περιπετειῶν τῆς ὑστεροφημίας.

Ὁ κ. Α. Πασιπάτης ἐπίτιμον μέλος περὶ τῶν Βυζαντινῶν ἀνακτόρων.

Ὁ κ. Κ. Γ. Ξένος τακτικὸν μέλος περὶ Γότθων καὶ Ἀράβων ἐν Ἰσπανίᾳ.

Ὁ κ. Ι. Πολέμης τακτικὸν μέλος ἀνέγνω στίχους του.

Ὁ κ. Μιχαὴλ Κατζαράς τακτικὸν μέλος ὠμίλησεν εἰς δύο συνεδρίας περὶ ὑπρατισμοῦ μετὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων.

Ὁ κ. Δ. Ἡλιόπουλος τακτικὸν μέλος ὠμίλησε περὶ γυναικὸς ἐν τῷ δικαίῳ.

Ὁ κ. Ιω. Τζέτζης ὠμίλησε περὶ τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων ἀσματικῶν ἐσπερινῶν.

Ὁ κ. Κωστής Παλαμάς ἀνέγνω τὸ ποίημα αὐτοῦ ἡ κόρη τῆς Δήμου.

Ὁ κ. Ἀ. Παπαδικμαντόπουλος τακτικὸν μέλος ὠμίλησε περὶ τῶν ἀσφαλειῶν τῆς ζωῆς.

Συσταθέντος σχολείου δημοτικοῦ εἰς τὸ χωρίον Ψάρι τοῦ δήμου Μυρτουνητίων τῆς Ἡλείας, ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ διατηρουμένης σχολῆς εἰς τὸ πλησιόχωρον χωρίον Καπελέτο.

Ἐψηφίσθησαν μέλη τακτικὰ ἐνεργὰ οἱ κ. κ. Γ. Παπαγεωργιάδης καὶ Ἰω. Ἀργυρόπουλος, καὶ μέλη ἀντεπιστέλλοντα ἐν Ἀγκῶνι οἱ κ. κ. Β. Παπαθεοδώρου καὶ Σ. Ἀραβαντινός.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Φιλολ. καὶ ἀρχαιολογικὸν τμήμα.— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τοῦ τμήματος ὁ μὲν κ. Γ. Χατζιδάκης ἐξέθηκε τὴν κατάστασιν ἐν ἣ σήμερον εὑρίσκοντι αἱ περὶ τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν γλῶσσαν σπουδαί. Ὁ δὲ κ. Ἰω. Τσέτσης ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐν μουσικῷ χειρογράφῳ τῆς ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ θεσσαλικῆς συλλογῆς εὑρεν ὀκτώ ψαλμοὺς παρεσεσημασμένους διὰ μουσικῶν σημείων, ἴσῃν ἔχοντας σπουδαιότητα πρὸς τοὺς ἐν ἄλλῳ χειρογράφῳ εὑρεθέντας δύο ἀσματικούς ἐσπερινούς» διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱεραῆς μουσικῆς τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα. Οἱ ψαλμοὶ οὗτοι, μὴ ἀπαντῶντες ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ μουσικῷ χειρογράφῳ τῶν ὧν ὁ κ. Τσέτσης ἐπεσκέφθη βιβλιοθηκῶν ἐπιγράφονται ἀντί-

φωνα», τῶν δὲ στίχων αὐτῶν οἱ μὲν εἰσὶ μεμελοποιοιμένοι ὑπὸ διαφόρων μελοποιῶν διαφόρων αἰώνων, οἱ δὲ εἶνε ἀνώνυμοι φέροντες μόνον τὴν ἐπιγραφὴν « Παλαιόν », καὶ ἐπωδοῦς διαφόρους. Ἡ ἀξία τῆς εὐρέσεως ταύτης ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς μουσικῆς καθόλου, διότι πλὴν τοῦ ὅτι τὰ « Ἀντίφωνα » εἶνε τὸ ἀρχαιότατον καὶ πρῶτον εἶδος τῆς ἱερᾶς μελοποιίας, μᾶς παρέχουσι προτέτι γνῶσιν τῶν διαφόρων μεταβολῶν ἃς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ εἶδος τοῦτο ἔλαβεν ὑπὸ τῶν διαφόρων μελοποιῶν κατὰ διαφόρους αἰῶνας.

Ὁ κ. Σπ. Βάσης προέτεινε διόρθωσιν χωρίου Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσέως ἐν Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας Α. 42 ἀντὶ « τὰ τε φρούρια κατὰ κράτος ἐλόντων*» ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἐρύμασιν ἀνηρέθη, ὡς φέρεται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Kiessling γραπτέον: « τὰ τε φρούρια κατὰ κράτος ἀλλοτ' ἐπέβθε καὶ αὐτὸς ἀνηρέθη ».

Ὁ κ. Γ. Κρέμος ὠμίλησε περὶ ὑπομνήματος ἀνεκδότου τοῦ Γ. Αἰνιᾶνος ὑποβληθέντος εἰς τὰς τρεῖς δυνάμεις Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ῥωσίαν, ἐν ᾧ διὰ μακρῶν προχρηματεύεται περὶ τῶν συνόρων, ἅτινα προὔκειτο νὰ χαραχθῶσιν ἐπὶ Καποδιστριαίῳ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Ὁ κ. Τ. Ἀμπελάς ὑπέδειξε τὴν μεγίστην σημασίαν ἣν δύναται νὰ ἔχη ἡ ὑπὸ ἀρχαιολόγων ἐρμηνεία τῶν ἐσχάτως ἀνευρεθεισῶν ἐν Κρήτῃ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Φαβρικούου δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν, περιεχουσῶν κείμενα νόμων πρὸς φωτισμὸν τῶν ἀφορώντων εἰς τὸ Κρητικὸν δίκαιον.

Τμῆμα Φυσικογνωστικόν. — Μίαν συνεκρότησε τὸ τμῆμα συνεδρίαν, καθ' ἣν ὁ κύριος Δημήτριος Κοκκίδης ὑπέβαλε τὰ ἀποτελέσματα τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων τοῦ σταθμοῦ Καλαμῶν κατὰ τὸ 1884 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1885, τῶν γενομένων μετ' ἄκρας ἐπιμελείας ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Χρυσόσπαθῆ. Καταδείκνυται ὅτι ἐκεῖτε ἡ θερμοκρασία εἶναι πάντοτε ἀνωτέρα τῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἐν συνόλῳ 2, 2 βαθμοῦ τὸ ποσὸν τῆς καταπεσοῦτης βροχῆς εἶναι κατὰ τὸ 1884 κατὰ 0,060 κατώτερον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπικρατοῦντες δ' ἀνεμοὶ φαίνονται ὅτι εἶναι οἱ καθαρὸι βόρειοι καὶ νότιοι. Ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἔδρυσις σταθμοῦ ἐν Κερκύρῃ. Καθυπέβαλε δὲ ὁ κ. Κοκκίδης καὶ ἀντίτυπον τῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθεισῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν.

Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Ν. Ἀποστολίδης ὑπέβαλεν ὁδηγίαν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν πᾶς τις δύναται νὰ ποιῆσῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν σεισμῶν, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ὁποίων θὰ καθηρισθῶσιν αἱ ἐστῖαι τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβαινόντων σεισμῶν. Αἱ ὁδηγίαι αὗται δημοσιευόμεναι ἐν τῷ τεύχει τούτῳ διανεμηθήσονται τοῖς αἰτούσι.

Τμῆμα Νομικὸν καὶ τῶν πολιτ. ἐπιστημῶν. — Ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ ὁ κ. Τιμοθέων Ἀμπελάς ἀνεκοίνωσε τινὰ περὶ τῆς λήξεως « Ὁρφανοδικασταί » τῆς ἀπαντώσεως εἰς τὰς ἐσχάτως ἀνευρεθείσας πολυπληθεῖς ἐπιγραφὰς περιεχούσας κείμενα νόμων. Ὁ δὲ κ. Σ. Μπαλάνος ἀνεκοίνωσε στατιστικὰς πληροφορίας τῶν παρ' ἡμῖν ἐργασιῶν τῶν δικαστηρίων σχετικῶς πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἀνέφερε τὰ αἴτια τῆς πληθῆος τῶν δικῶν παρ' ἡμῖν, καὶ ἐπρότεινε τὰ κατ' αὐτὸν ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ τούτου.